

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
Faculty of Humanities and Social Sciences
Loei Rajabhat University

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

(Journal of Humanities and Social Sciences Loei Rajabhat University)

ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2563) Vol. 3 No. 1 July - December 2020

ISSN : 2651-0510

บทความวิชาการ

ขนบธรรมเนียมประเพณีและการแสดงออกความเชื่อในดนตรีพื้นบ้านอีสานเหนือ
พงศ์พัฒน์ เหล่าคนค้ำ และชานน สืบสม

1

การประยุกต์ใช้ทฤษฎีปัญญาสังคมในการอธิบายพฤติกรรมสุขภาพ
รุจิกาญจน์ สานนท์ ฐานรินทร์ หาญเกียรติวงศ์

12

บทความวิจัย

การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพ
ของพนักงานในการปฏิบัติงานด้านการผลิตสื่อ
การันตรี ขุนสงคราม และทศพร มะหะหมัด

23

การศึกษาวัฒนธรรมและความพึงพอใจในการซื้อขายสินค้าออนไลน์
เสื้อผ้าสำหรับผู้ชาย

33

ผกามาศ บุราณ และรัฐศาสตร์ ศรีใหญ่

วิเคราะห์พฤติกรรมตัวละครนิทานเวตาลของกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์
ภัทรวดี คงกลาง และภัสสร สีนค้ำ

43

การศึกษาคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษ : นิตยสารชีวจิต

56

ระหว่างเดือนมิถุนายน - กรกฎาคม 2563 (ฉบับที่ 520 - 523)

กาญจนา คะตะวงศ์ และธัญพิชชา ธรรมวิฐาน

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
Journal of Humanities and Social Sciences Loei Rajabhat University
ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2563) ISSN : 2651-0510
Vol. 3 No. 1 July - December 2020

เจ้าของ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

วัตถุประสงค์

เพื่อตีพิมพ์เผยแพร่บทความวิจัย บทความวิชาการ ตลอดจนองค์ความรู้ทางด้านสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยิ่งศักดิ์ คชโคตร
ดร.พนิดา ตาสี

นายทรัพย์อนันต์ พลบุตร

อาจารย์อารีย์ ลำมะยศ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ผการัตน์ พินิจวัฒน์

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
รองคณบดีฝ่ายวิชาการคณะมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์

รองคณบดีฝ่ายพัฒนานักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์

หัวหน้าภาควิชามนุษยศาสตร์
หัวหน้าภาควิชาสังคมศาสตร์

บรรณาธิการ ดร.เยาวพา กองเกตุ

ผู้ช่วยบรรณาธิการ ดร.ธีระวัฒน์ แสนคำ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

กองบรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.ภาสกร ดอกจันทร์

รองศาสตราจารย์ไทยโรจน์ พวงมณี

รองศาสตราจารย์ตรีเนตร สาระพงษ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พยุ่งพร ศรีจันทวงศ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มานิตย์ โศกค้อ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์จุมพล ชื่นจิตต์ศิริ

ดร.ธีระวัฒน์ แสนคำ

ดร.กนกพร นาสมตรีก ชิมิโอนิกะ

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ดร.สุรชัยกุล นุ่นภูบาล
ดร.กิตติธันต์ ญาณพิสิษฐ์
ดร.โสภี อุณหะยา
ดร.สมัย วรรณอุตร
ดร.เยาวพา กองเกตุ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ผู้ทรงคุณวุฒิ

รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษณา ยอดมงคล
รองศาสตราจารย์ ดร.นัยนา อรรถนันท
รองศาสตราจารย์ ดร.รักษนก แสงภักดีจิต

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
วิทยาเขตหนองคาย

รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย สิงห์ยะบุศย์
รองศาสตราจารย์ ดร.ดรรรัตน์ เมตตาริกานนท์
รองศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต อธิปัตย์กุล
รองศาสตราจารย์ ดร.ธนาพันธ์ ตรงดี
รองศาสตราจารย์ ดร.ภาสกร ดอกจันทร์

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง

รองศาสตราจารย์ ดร.มาลี ไชยเสนา
รองศาสตราจารย์ไทยโรจน์ พวงมณี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรสวรรค์ ศิริภิญญาภรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัลยา ยศคำลือ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวารี ศรีบุญ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล รัตนไพจิตร

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
มหาวิทยาลัยวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรี
วิชัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสาวภา สุขประเสริฐ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กันยา กองสูงเนิน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ราชันย์ นิลวรรณภา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไกรฤกษ์ ศิลาคม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุดถนอม ต้นเจริญ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จ
เจ้าพระยา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชูศักดิ์ สุทธิสา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ อุณจิตร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์จุมพล ชื่นจิตต์ศิริ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์มานพ ประवालัญญกร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์เชิดชาย บุตดี

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

พระมหาสุภวิชัย ปราสสุโร, ผู้ช่วยศาสตราจารย์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ

ราชวิทยาลัยวิทยาลัยสงฆ์เลย

ดร.กิตติธันต์ ญาณพิสิษฐ์

มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

ดร.พิชชา บัวแย้ม

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

ดร.สุธิดา สองสีดา

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

เจ้าหน้าที่ประจำกองบรรณาธิการ

นางสาวบัวบาน จุตะโน

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

นางวิไลภรณ์ สีสมพร

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

นางสาวจารุณี ศรีไตรภพ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

นางสาวจิราวรรณ บุตรเต

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

นางสาวศุกลตรา นามวงษ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

นางสาวปยุฝ้าย อเนกบุญย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

นางสาวกุสุมา อินทรา

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

นางสาวสุภาพร เมืองจันทร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ข้อความหรือบทความใด ๆ ที่ได้พิมพ์เผยแพร่ในวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ถือเป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้นิพนธ์บทความกองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยและไม่มีข้อผูกพันด้วยประการใด ๆ

สำนักงานกองบรรณาธิการ

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

234 ถนนเลย-เชียงคาน ตำบลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดเลย 42000

โทร 0 4283 5224-8 ต่อ 43100 โทรสาร 0 4283 5230

Email : supaporn.mua@lru.ac.th

เว็บไซต์ : <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/husolru>

กำหนดออก : ปีละ 2 ฉบับ มกราคม – มิถุนายน, กรกฎาคม - ธันวาคม

พิมพ์จำนวน 150 ฉบับ

ปีที่พิมพ์ 2563

ISSN 2651-0510

สถานที่พิมพ์

บทบรรณาธิการ

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เป็นวารสารที่นำเสนอผลงานบทความทางวิชาการ บทความวิจัย และวิจารณ์หนังสือของนักวิชาการ คณาจารย์ นิสิต นักศึกษาในด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์และสาขาอื่น ๆ ในด้านสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ดังต่อไปนี้ สาขาวิชาภาษาอังกฤษ, สาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ, สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์, สาขาวิชาภาษาจีนและภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร, สาขาวิชาภาษาไทย, สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน, สาขาวิชาดิจิทัลอาร์ต, สาขาวิชาทัศนศิลป์, สาขาวิชาดุริยางคศิลป์, สาขาวิชานิติศาสตร์, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์และสาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อการเผยแพร่ผลงานแก่ผู้สนใจต่อไป

สำหรับนักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์ นิสิต นักศึกษา หรือผู้สนใจที่มีผลงาน และมีความประสงค์จะเผยแพร่ผลงาน สามารถส่งผลงานของท่านตามหัวข้อ และแบบฟอร์มของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย โดยคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์จะส่งผลงานของท่านให้ผู้ทรงคุณวุฒิอ่านและประเมินผลงานของท่านเพื่อให้ผลงานของท่านเป็นที่ยอมรับการเผยแพร่ต่อไป

ขอขอบคุณผู้เขียน ผู้ทรงคุณวุฒิ คณะที่ปรึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องตลอดจนผู้อ่านที่ให้ความสนใจจนทำให้วารสารฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี หวังเป็นอย่างยิ่งว่าวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2563) จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้า และนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในทางวิชาการ หากมีข้อบกพร่องประการใด คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ยินดีน้อมรับคำแนะนำเพื่อปรับปรุงแก้ไขต่อไป

กองบรรณาธิการ

สารบัญ

เนื้อหา	หน้า
บทความวิชาการ	
ขนบธรรมเนียมประเพณีและการแสดงความความเชื่อในดนตรีพื้นบ้านอีสานเหนือ Traditions And the demonstration of beliefs in Isan folk music พงศ์พัฒน์ เหล่าคนค้ำ และชานน สืบสม Phongphat Laokhonka and Chanon Suebsom	1
การประยุกต์ใช้ทฤษฎีปัญญาสังคมในการอธิบายพฤติกรรมสุขภาพ Application of Social Cognitive Theory to Explain Health Behavior รุจิกาญจน์ สานนท์ ฐานรินทร์ หาญเกียรติวงศ์ Rujikarn Sanont Thanarin Harnkiattiwong	12
บทความวิจัย	
การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพ ของพนักงานในการปฏิบัติงานด้านการผลิตสื่อ Factors Affecting Analysis of the Relationship Efficiency of Employees in Media Production Operations. การ์ตูนตรี ขุนสงคราม และทศพร มะหะหมัด Karuntee Khunsongkram and Tosaporn Mahamud	23
การศึกษาวัฒนธรรมและความพึงพอใจในการซื้อขายสินค้าออนไลน์ เสื้อผ้าสำหรับผู้ชาย The education of acting and satisfaction in online trading Men's Clothing ผกามาศ บุราณ และรัฐศาสตร์ ศรีใหญ่ Phakamas Buran and Rattasart Sriyai	33
วิเคราะห์พฤติกรรมตัวละครนิทานเวตาลของกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ Analyzing character behavior in Vetat's tale by Prince Bidyalongkorn ภัทรวดี คงกลาง และภัสสร สิ้นคำ Phattaravadee Kongglang1 and Phatsorn Sin-kha2	43

เนื้อหา

หน้า

การศึกษาคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษ : นิตยสารชีวจิต
ระหว่างเดือนมิถุนายน - กรกฎาคม 2563 (ฉบับที่ 520 – 523)

56

A Study of English Loanwords in Cheewajit Magazine
from June to July 2020 (Issue 520 – 523)

กาญจนา คตะวงศ์ และธัญพิชชา ธรรมวิฐาน

Kanjana Khatawong and Thanpicha Thammawitan

หลักเกณฑ์และคำแนะนำสำหรับผู้เขียนบทความ

65

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

แบบฟอร์มเสนอบทความเพื่อรับพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

78

ขนบธรรมเนียมประเพณีและการแสดงความความเชื่อในดนตรีพื้นบ้านอีสานเหนือ

Traditions And the demonstration of beliefs in Isan folk music

Received: October 19,2020

Revised: November 30,2020

Accepted: December 30,2020

พงศ์พัฒน์ เหล่าคนคำ¹, ชานน สืบสม²

Phongpat Laokhonka¹, Chanon Suebsom²

บทคัดย่อ

บทความวิชาการมุ่งนำเสนอขนบธรรมเนียมประเพณี และการแสดงความความเชื่อที่เกิดขึ้นในวัฒนธรรมดนตรีพื้นบ้านอีสาน ซึ่งมีความสัมพันธ์กับ “ฮีตสิบสอง” และ “คองสิบสี่” ของชาวอีสานและนิยมปฏิบัติกันมาตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน เช่น พิธียกค้าย้อ พิธีสู่ขวัญ พิธีผีฟ้า พิธีขอฝน บทบาทของดนตรีพื้นบ้านและเพลงพื้นบ้านอีสานมีหลายด้าน เช่น ให้ความบันเทิง การศึกษา เผยแพร่ศาสนา ปกป้องรักษาบรรทัดฐานของสังคม สร้างเอกภาพทางการเมืองและความคิด ผ่อนคลายอารมณ์ ส่วนโอกาสและวัตถุประสงค์ของการนำดนตรีไปใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น การใช้ดนตรีเพื่อประกอบพิธีกรรม การใช้ดนตรีเพื่อประกอบกิจกรรมต่าง ๆ การใช้ดนตรีเพื่อเป็นสิ่งผ่อนคลาย เพื่อความสนุกสนานรื่นเริง เป็นต้น

คำสำคัญ: ขนบธรรมเนียม ประเพณี ความความเชื่อ ดนตรีพื้นบ้านอีสาน

Abstract

Academic articles aiming at presenting traditions and customs. And the demonstration of beliefs that occur in Isan folk music culture Which has a relationship with "Heat Twelve" and "Kong Fourteenth" of Isan people And there are rituals that are popular since the past to the present, such as Respect for teachers, Building morale, Ghost ceremony, Rain request The role of folk music and northeastern folk music has many aspects such as Entertain, educate, spread religion and preserve social norms. Creating political unity and ideas And relax The purpose of using music in daily life such as Music for ritual Music for activities Music for relaxation For fun, fun, etc.

Keywords: Customs, traditions, beliefs, Northeastern folk music

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาดุริยางคศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

E-mail: dew.phongpat@gmail.com

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาดุริยางคศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

บทนำ

ประเพณีและความเชื่อของชาวอีสานนั้น นับว่ามีส่วนช่วยทำให้การดำรงชีวิตของสังคม มีความสงบร่มเย็น ความเชื่อในเรื่อง ภูตผี เทพอารักษ์ ถูกกำหนดขึ้นด้วยจุดประสงค์แฝงเร้นให้เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรพื้นถิ่น สร้างแหล่งอาหาร พืชพันธุ์อันอุดมสมบูรณ์ และช่วยรักษาป่าไม้ให้กับชุมชน หลายประเพณีจึงมีขึ้นเพื่อรวมใจของคนในชุมชน สร้างขวัญกำลังใจในการประกอบสัมมาอาชีพ ล้วนแต่เป็นภูมิปัญญาของท้องถิ่นอันทรงคุณค่า ทำให้ดนตรีพื้นบ้านอีสานเกี่ยวข้องกับประเพณีและวัฒนธรรมต่าง ๆ ตลอดจนวิถีการดำรงชีวิตของคนพื้นบ้านอีสาน ที่ได้ใช้ดนตรีเข้าไปเกี่ยวข้องตั้งแต่เกิดจนตาย **นอกจากนี้ ดนตรีพื้นบ้านอีสานยังได้สะท้อนถึงขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี วัฒนธรรม สภาพความเป็นอยู่ ความอุดมสมบูรณ์ ความแข็งแรง ของธรรมชาติและมนุษย์ เกิดความสัมพันธ์ระหว่างวิถีการดำเนินชีวิตกับดนตรีขึ้น จนในที่สุดดนตรีได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันตั้งแต่เกิดจนตาย จนทำให้ดนตรีได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมต่าง ๆ มาจนถึงปัจจุบัน**

วัตถุประสงค์

บทความวิชาการมุ่งนำเสนอขนบธรรมเนียมประเพณี และการแสดงความความเชื่อที่เกิดขึ้นในวัฒนธรรมดนตรีพื้นบ้านอีสานเหนือ

ขนบธรรมเนียมประเพณีและการแสดงความความเชื่อในวัฒนธรรมดนตรีพื้นบ้านอีสานเหนือ

1. พิธีกรรมและความเชื่อความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับดนตรีพื้นบ้านอีสานเหนือ

วิวัฒนาการดนตรีภาคอีสานเหนือแต่เดิมสัมพันธ์กับประเพณีฮีตสิบสองคองสิบสี่ ดนตรีอีสานเหนือมีวิธีการสืบทอดโดยวิธีมุขปาฐะ การเรียนการสอนมักดำเนินการที่บ้านครู ศิลปินที่เชี่ยวชาญจะถ่ายทอดความรู้เรื่องพิธีกรรมการบูชาครูไปยังลูกศิษย์ ซึ่งถือเป็นประเพณีที่สำคัญสำหรับผู้เริ่มเรียนและผู้แสดงเครื่องบูชาที่ใช้ในการประกอบพิธีกรรมไหว้ครูสะท้อนความเชื่อของศิลปินซึ่งมีความเชื่ออันมีอิทธิพลของศาสนาที่คนในท้องถิ่นยึดถือเข้ามาเกี่ยวข้อง ดนตรีอีสานเหนือมีการแสดงหมอลำที่ถือเป็นเอกลักษณ์ประจำภาคและมีแคนเป็นเครื่องดนตรีที่สำคัญประกอบการแสดง

พิธี “ยกกายอ้อ” คือพิธีกรรมและความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับการสืบทอดความรู้ของหมอลำในท้องถิ่นอีสาน เป็นพิธีกรรมที่แสดงถึงการเคารพบูชาครู ประกอบด้วยเครื่องบูชาครูหรือกายอ้อ ซึ่งเป็นเครื่องกำนัลสำหรับบูชาครูหมอลำ ผู้เรียนจะต้องจัดเตรียมไว้ตามแบบแผนที่ได้รับการสืบทอดกันมาแต่โบราณตามคำแนะนำของครู พิธียกกายอ้อมี 3 ลักษณะ (พงศ์พัฒน์ เหล่าคนคำ, 2561 : 147 – 162) ดังนี้

1.1 พิธียกกายอ้อมอบตัวเป็นศิษย์

ก่อนการเริ่มฝึกเรียนบทเรียนแรก ผู้เรียนจะต้องผ่านพิธีไหว้ครู หรือ ยกกายอ้อ เพื่อเป็นการแสดงออกถึงความเคารพนอบน้อมในตัวผู้สอน โดยการจัดกายอ้อหรือเครื่องบูชามาให้ครูเพื่อบอบตัวเป็นศิษย์ พิธียกกายอ้อมอบตัวเป็นศิษย์มีความแตกต่างกันไปตามครูของแต่ละคน ได้แก่

1.1.1 กลุ่มผู้นับถือนางฟ้าพญาแถน นับเป็นหมอลำทรงที่เกี่ยวข้องกับไสยศาสตร์เน้นทางเมตตามหานิยม คายอ้อของผู้นับถือนางฟ้าพญาแถน เช่น ขวยกั้นแหลม (กรวย) เทียนชั้น 5 (เทียนเล่มเล็ก 4 คู่ และขนาดกลาง 1 คู่) หวี ดอกไม้ข้าวเมื่อยดใบ ไข่ไก่สด ก้องแขนสีขาว 1 คู่ (กำไล) ช้องผม (ข้อผมของผู้หญิง) เหล้าขาว 1 ขวดผ้าถุงใหม่ 1 ผืน ผ้าชิ้นแพรวาสีขาว ผ้าขาวม้า (ถ้ามี) และเงิน

1.1.2 กลุ่มผู้นับถือศาสนาพุทธ นับเป็นหมอลำที่นับถือพระพุทธศาสนาใช้หลักพระธรรมคำสั่งสอนตามหลักศาสนา ไม่เน้นไสยศาสตร์ เช่น ชั้น 5 หรือ ชั้น 8 กรวยกั้นแหลม ไข่ไก่ เหล้าขาว และเงิน

สำหรับผู้ที่ต้องการเลิกการประกอบอาชีพเป็นหมอลำ จะต้องนำคายอ้อกลับมาคืนแก่ครูผู้สอนเพื่อเป็นการคืนวิชาความรู้อย่างถูกต้อง การคืนคายอ้อแสดงถึงความเคารพครูและดวงวิญญาณของครูบาอาจารย์ที่คอยปกป้องรักษาหมอลำ การเก็บคายอ้อไว้โดยไม่รักษาบูชาได้อย่างถูกต้องตามระเบียบแบบแผน นับเป็นการแสดงถึงการลบหลู่ครู หมอลำมีความเชื่อว่าจะทำให้เกิดการ “คายอ้อแตก” หมายถึงครูไม่อยู่คุ้มครองต่อไป ส่งผลให้คุณไสยหรือสิ่งไม่ดีต่าง ๆ ที่ครูป้องกันไว้ย้อนกลับเข้ามากระทำให้อันเป็นไป

1.2 พิธียกคายอ้อก่อนการแสดง

เป็นพิธีกรรมที่มีวัตถุประสงค์ในการบอกกล่าวบูชาครูและเจ้าที่เจ้าทาง รวมถึงดวงวิญญาณต่าง ๆ เพื่อขออนุญาตเปิดทำการแสดง หมอลำส่วนใหญ่จะบอกกล่าวแก่ครูบาอาจารย์เพื่อบันดาลให้ตนเองเกิดไหวพริบปฏิภาณในขณะทำการแสดง พร้อมทั้งขอพลังอำนาจปัดเป่าอุปสรรค ให้การแสดงมีความราบรื่น คายอ้อในพิธียกก่อนการแสดงของหมอลำแต่ละคณะ มีความคล้ายคลึงกันและแตกต่างกันตามครูอาจารย์แต่ละท่าน ที่ได้มีการกำหนดเครื่องสำหรับการยกคายอ้อของแต่ละคน โดยทั่วไปแล้วเครื่องยกคายอ้อประกอบด้วย ชั้น 5 เหล้าขาว ผ้าถุงหรือผ้าขาว หวี แบ่ง น้ำมันใส่ผม ไข่ไก่ และเงิน

1.3 พิธียกคายอ้อประจำปี

การยกคายอ้อประจำปีของหมอลำมีความแตกต่างกันตามครู แต่โดยทั่วไปแล้วมักนิยมจัดขึ้นในช่วงเข้าพรรษาของทุก ๆ ปี โดยเลือกวันอังคาร ข้างขึ้นเป็นวันมงคลในการจัดพิธีตามหลักโหราศาสตร์โบราณ พิธียกคายอ้อประจำปี นอกจากเป็นการรำลึกถึงพระคุณครูอาจารย์แล้ว ยังเป็นการทำบุญอุทิศส่วนกุศลแก่ครูผู้ล่วงลับ และเปิดโอกาสให้ลูกศิษย์แต่ละรุ่นของครูได้กลับมาพบประสังสรรค์กัน นับเป็นการสร้างเครือข่ายพร้อมทั้งรักษาสายสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของกลุ่มด้วย คายอ้อในพิธียกคายอ้อประจำปีหรือคายอ้อชั้น 5 ได้แก่ เทียน ดอกไม้สีขาว เงินผ้าขาว 1 ผืน

1.4 ความหมายของเครื่องบูชาต่าง ๆ

คายอ้อ ประกอบไปด้วยเครื่องบูชาคือ ชั้น 5 และชั้น 8 มีความแตกต่างกันไปตามระเบียบสืบสานกันมาของครูหมอลำแต่ละท่าน ในภาษาถิ่นอีสานคำว่า “ชั้น” หมายถึง พานหรือภาชนะสำหรับการใส่เครื่องบูชา อาจทำได้ด้วยโลหะ ไม้ไผ่หรือหวาย ที่สานขึ้นสำหรับตั้งเครื่องบูชา ปัจจุบันนิยมจัดชั้น 5 และชั้น 8 ใส่จานหรือถาด เนื่องจากมีความสะดวกในการใช้งาน ซึ่งชั้น 5 หรือ ชั้น 8 หมายถึง เครื่องสักการบูชาอันประกอบด้วย รูปเทียนและดอกไม้

ชั้นห้า สันนิษฐานว่าเป็นปริศนาธรรมเพื่อใช้ในการสอน โดยรับแนวคิดมาจากเรื่องชั้น 5 หรือ “เบญจชั้น” ซึ่งกล่าวถึงองค์าพของชีวิตมนุษย์ตามหลักพระพุทธศาสนาที่แสดงออกเป็นห้ากอง คือรูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ

ชั้นแปด อาจมีนัยถึง การบูชาพระธรรมว่าด้วยเรื่อง มรรคมงคล 8 อัน

เครื่องบูชาที่นำเสนอส่วนใหญ่ล้วนแฝงความหมายที่มีความแตกต่างกันไป เป็นการแสดงให้เห็นหลักความเชื่อในด้านศาสนา การบูชาผี วิญญาณ ค่านิยม ตลอดจนจารีตประเพณีต่าง ๆ ดังนี้

1.4.1 ผ้าขาว แพรวาสีขาว และผ้าอื่น ๆ กลุ่มหมอลำนิยมใช้ผ้าแพรวาสีขาว เนื่องจากสีขาวแสดงถึงความบริสุทธิ์ใจของผู้เป็นศิษย์ โดยเฉพาะการท้มขาวเป็นการแสดงถึงการรักษาความบริสุทธิ์ ถือเป็นการรับอิทธิพลความเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนาของชาวอีสาน นอกจากนี้ยังเป็นการมอบให้ด้วยความเชื่อ ที่ว่าครูจะนำไปใช้สอยในประโยชน์ด้านอื่น ๆ ต่อไป

1.4.2 กรวยดอกและไม้สีขาว การใช้กรวยที่ทำจากใบตองและดอกไม้สีขาวเป็นเครื่องบูชา เป็นสัญลักษณ์ตามความเชื่อของหมอลำว่าจะทำให้เสียงดี และยังแสดงถึงความบริสุทธิ์ใจของลูกศิษย์ มีข้อยกเว้นคือห้ามใช้ดอกกลันทม เนื่องจากเป็นดอกไม้สำหรับบูชาผีฟ้า นอกจากนี้ยังมีการใช้มะพร้าวและน้ำมันมะพร้าว เป็นสิ่งที่แสดงถึงความบริสุทธิ์ทางจิตใจ ดังนั้น การมอบเครื่องบูชาที่มีนัยถึงความบริสุทธิ์ สะท้อนให้เห็นถึงการให้ความเคารพและยกย่องผู้ให้วิชาความรู้ในการประกอบอาชีพด้วยความบริสุทธิ์ใจ และแสดงถึงความอ่อนน้อมถ่อมตนว่าเป็นผู้ที่ไม่รู้ ประหนึ่งผ้าขาวที่พร้อมให้ครูประสิทธิ์ประสาทวิชาให้ลูกศิษย์

1.4.3 เหล้าและเงิน การใช้เหล้าและเงินเป็นเครื่องบูชาในกายอ้อ สันนิษฐานได้ว่าได้รับแนวคิดมาจากศาสนาฮินดู เนื่องจากเหล้าแสดงถึงผู้มีฐานะร่ำรวย ชาวฮินดูจึงนิยมนำมาใช้ในการพิธีกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นการสร้างความพึงพอใจแก่สิ่งศักดิ์สิทธิ์ สำหรับกลุ่มหมอลำมีความเชื่อว่า เหล้าเป็นเครื่องดื่มที่ขึ้นหอมของครู เมื่อทำการแสดงจะทำให้เกิดความสนุกสนานเป็นที่ชื่นชอบของผู้ชม

1.4.4 ไข่ไก่ วรรณคดีของชาวฮินดูกล่าวไว้ว่า โลกก่อกำเนิดจากไข่ ซึ่งเป็นไข่ที่ลอยอยู่ในที่สูงและแตกออกกลายเป็นโลก ในพานบายศรีมักนำไข่ไก่ต้มไปเสียบบนยอดบายศรี และการประกอบพิธีของพราหมณ์ ศิลปินหมอลำมีความเชื่อท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับไข่ในพิธียกกายอ้อว่า จะต้องใช้ไข่ไก่ไม่นิยมใช้ไข่เป็ด เพราะไข่เป็ดร้องเสียงแหบและเป็นสัตว์ที่มีลักษณะนิสัยไม่รักสามัคคี ถ้าใช้เป็นเครื่องคายอ้ออาจทำให้เกิดความแตกแยกกัน นอกจากนี้ความหมายของการใช้ไข่ไก่ ยังเปรียบได้กับระดับความรู้เบื้องต้นของผู้เรียน ควรได้รับการพุ่มพักบ่มเพาะจากครูผู้สอนต่อไป

1.4.5 หวี แป้ง กระจก และสีผึ้ง เปรียบเสมือนการสาธตนให้มีความสะอาดพร้อมที่จะเริ่มต้นศึกษาหาความรู้จากครู การใช้หวีสาธตนยังเป็นสัญลักษณ์ของการรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยพร้อมที่จะทำการแสดง ส่วนแป้ง หมายถึงการแต่งตัวให้พร้อมด้วยความสะอาด สดชื่น ขาวเนียน เป็นการบูชาครูด้วยรูปกายที่สะอาด สวยงามและมีจิตใจที่บริสุทธิ์ตั้งเนื้อแป้งที่มีสีขาว ส่วนกระจกเป็นเครื่องส่องรูปกายเป็นสัญลักษณ์การเตรียมพร้อม การแสดง ออกหรือการเล่าเรียน ความหมายของกระจกนับเป็นกุศโลบาย สอนให้เป็นผู้มีความรอบคอบ กล่าวคือให้สำรวจตนว่ามีสิ่งใดบกพร่องควรปรับปรุงแก้ไข ทั้งนี้ครูหมอลำยึดถือว่าต้องทำหน้าที่ให้เหมือนกระจกเงา หรือเป็นผู้ถือกระจกเงาส่องเข้าหาศิษย์ เพื่อให้ศิษย์รู้จักไตร่ตรองและย้ำเตือนไม่ให้ลืมนั่นแม้กาลเวลาหมุนผ่านเลยไป นอกจากนี้การใช้สีผึ้งลูบผมหงอกหรือทาปาก สันนิษฐานว่าเป็นการปฏิบัติเพื่อเพิ่มเสน่ห์ให้แก่ศิลปินก่อนการแสดง เพื่อเป็นการสร้างเสน่ห์ให้ผู้ชมหลงใหล ทำให้ศิลปินเกิดความมั่นใจกับภาพลักษณ์ของตนบนเวทีขณะทำการแสดง

สอดคล้องกับแนวคิดของบุษกรณ์ ปินทสันต์ และข้าคม พรประสิทธิ์, 2553: 79 – 88) ได้กล่าวว่าการอนุรักษ์และสืบทอดเครื่องแต่งตัวในกายอ้อมาใช้ก่อนการแสดง ยังคงปรากฏให้เห็นอยู่ใน

ปัจจุบัน แนวคิดดังกล่าวไปไม่เพียงเพื่อตอบสนองในด้านความเชื่อตามแบบโบราณ อำนาจเหนือธรรมชาติ หรือไสยศาสตร์เวทมนต์เท่านั้น หากแต่ยังตอบสนองคุณประโยชน์ในการใช้สอยให้แก่ศิลปินหมอลำ เช่น การสร้างเสน่ห์และสง่าราศีผ่านรูปร่างอันงดงาม การตอบสนองทั้งในด้านความเชื่อและในด้านประโยชน์ การใช้สอย ทำให้เกิดการสืบทอดและอนุรักษ์กายอ้อไว้ได้อย่างยาวนานจนถึงปัจจุบัน และข้อสำคัญที่สุด นั้นเมื่อศิลปินมีความเชื่อและปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมที่สืบทอดกันมา ก็จะมีเกิดความมั่นคงทางจิตใจ ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในขณะแสดง

1.5 ข้อห้ามสำหรับหมอลำ (กะลำ)

คำว่า “กะลำ” หรือ “ชะลำ” หรือ “กะลำ” หมายถึงการห้ามทำ ห้ามประพฤติปฏิบัติ หรือ ของต้องห้ามหรือสิ่งของต้องห้าม สำหรับวัฒนธรรมของหมอลำการละเล่นนั้น มีดังนี้

1.5.1 ห้ามกินไข่เป็ด-เนื้อเป็ด เพราะเชื่อว่าจะเกิดการแตกแยกภายในหมู่คณะ การกินไข่ เป็ด เนื้อเป็ดจะส่งผลให้หมอลำเสียงแหบแห้งเหมือนเสียงร้องของเป็ด ดังนั้นการห้ามกินไข่เพื่อป้องกันการซึมซับสิ่งเหล่านี้เข้าไป ทั้งนี้หากวิเคราะห์ตามหลักธรรมชาติแล้ว เป็ดและไก่เป็นสัตว์เลี้ยงประจำบ้านมีไว้เพื่อบริโภคแลกเปลี่ยน และประกอบพิธีกรรมมาตั้งแต่อดีต สันนิษฐานได้ว่าผู้เลี้ยงย่อมสังเกตเห็นพฤติกรรมของสัตว์ ซึ่งเป็ดมีลักษณะของเสียงร้องที่แหบแห้งมีพฤติกรรมไม่เลี้ยงลูก ซึ่งตรงข้ามกับไก่ที่มีเสียงไพเราะมีการดูแลลูกและกกไข่เลี้ยงดูเป็นอย่างดี รวมทั้งลักษณะการอยู่อาศัยและการออกหากินของ ไก่จะอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม จึงส่งผลต่อความเชื่อในการกินเพื่อเป็นเครื่องบูชา เกิดเกิดข้อละลำว่าด้วยการห้ามกินไข่

1.5.2 ห้ามกินน้ำเต้า เพราะเชื่อว่าน้ำเต้าอาจทำให้เสียงไม่ไพเราะไม่มีพลัง จิตใจเหมือน น้ำ ชาวอีสานเชื่อว่ามนุษย์เกิดมาจากผลน้ำเต้า การห้ามหมอลำกินน้ำเต้าเป็นความเชื่อที่สะท้อนถึงความรอบคอบและชาญฉลาดของครุหมอลำในการดูแลสุขภาพ เนื่องจากผลน้ำเต้าเป็นพืชไม้เถาประเภทเดียวกันกับฟักแฟง จัดเป็นอาหารธาตุเย็นตามตำรับแพทย์แผนไทยและแพทย์แผนจีน รวมทั้งยังมีข้อห้ามในการรับประทานอาหารที่มีธาตุเย็น เพราะจะทำให้มีผลไปล้างคุณสมบัติของยา จึงเชื่อว่าอาจมีผลต่อเสียงในการร้องกลอนลำได้

1.5.3 ห้ามรับประทานอาหารและน้ำดื่มในงานศพ เพราะเชื่อวิญญาณของผู้ตายจะมาทำให้หมอลำไม่สามารถแสดงได้อย่างสนุกสนาน แสดงให้เห็นถึงโลกทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับความตาย ว่าความตายคือการไปเกิดในภพภูมิที่ดี ดังนั้นเมื่อใดที่หมอลำไปรับประทานอาหารหรือน้ำดื่มในงานศพ ถือว่าได้ตกเป็นบริวารของวิญญาณนั้น อำนาจของดวงวิญญาณสามารถกระทำการต่าง ๆ ต่อหมอลำ เช่น ทำให้การลำไม่สนุกสนาน โดยที่ครุเบื้อบนไม่สามารถป้องกันและปกป้องศิลปินได้ เมื่อมองย้อนมายังประเพณีของชาวอีสาน การต้อนรับถือเป็นสิ่งสำคัญ มีค่านิยมที่สะท้อนให้เห็นว่าเจ้าของบ้านจะต้องจัดเตรียมอาหารและน้ำดื่มมารับรองแขก งานศพเป็นช่วงเวลาที่มีผู้มาร่วมงานทุกคนอยู่ในอาคารโศกเศร้าและสูญเสีย ดังนั้นข้อห้ามการรับประทานอาหารและน้ำดื่มในงานศพ จึงสอดคล้องกับมรยาตของหมอลำ ซึ่งเป็นตัวแทนแห่งความบันเทิงต้องมีความเกรงใจ ไม่เป็นการรบกวนเจ้าภาพซึ่งกำลังโศกเศร้าและไม่รบกวนบรรดาเครือญาติของผู้เสียชีวิตที่มาร่วมพิธีด้วย

1.5.4 การห้ามบริโภคมังสา 10 ชนิด พระวินัยปิฎกบัญญัติการห้ามบริโภคเนื้อ 10 ชนิด ได้แก่ เนื้อมนุษย์ เนื้อช้าง เนื้อม้า เนื้อสุนัข เนื้องู เนื้อราชสีห์ เนื้อเสือโคร่ง เนื้อเสือเหลือง เนื้อหมี เนื้อเสือดาว การที่หมอลำนำพุทธบัญญัติซึ่งเป็นพระวินัยของพระสงฆ์มาเป็นข้อห้ามในการสะท้อนความเลื่อมใสทางพระพุทธศาสนา แสดงให้เห็นถึงการเป็นผู้ปฏิบัติธรรมหรือพึงธรรมอย่างสม่ำเสมอ จนนำมาเป็นปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

1.5.5 ห้ามถอดผ้าถุงออกด้านศีรษะและถอดได้ต้นกล้วยหรือไม้ค้ำต้นกล้วย เพราะเชื่อว่าจะทำให้สติปัญญาเสื่อมถอย วิชาความรู้หดหาย โดยเฉพาะหมอลำที่นับถือทางไสยเวทย์ เชื่อว่า การนำของสูงถอดได้ของต่ำจะเป็นการทำลายมนต์และอาคมต่าง ๆ ให้เสื่อมลง ข้อห้ามดังกล่าวสะท้อนความเชื่อในเรื่องการจัดระเบียบของร่างกายของวัฒนธรรมไทยว่าศีรษะเป็นของสูง ขณะเดียวกันอวัยวะเพศและเท้าเป็นของต่ำ ผ้าถุงเป็นเครื่องนุ่งห่มสำหรับปกปิดอวัยวะเพศ จึงจัดอยู่ในข่ายของต่ำ

1.5.6 การห้ามถอดต้นกล้วย ชาวอีสานเชื่อว่าในต้นกล้วยมีวิญญาณของนางพรายตานีสติอยู่ เมื่อกล้วยออกเครือเปรียบเสมือนผู้หญิงออกลูก ดังนั้นการเดินลอดใต้ต้นกล้วยจึงเป็นการไม่เหมาะสมจะส่งผลให้สติปัญญา วิชาความรู้ คาถาอาคมต่าง ๆ เสื่อมถอยลง นัยหนึ่งของการห้ามถอดใต้ต้นกล้วยหรือไม้ค้ำ น่าจะเป็นกุศโลบายเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดกรณีไม้ค้ำล้มทับ หรือป้องกันยางของต้นกล้วยหยดลงใส่

จากข้อห้ามสำหรับหมอลำดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของบุษกรณ์ บิณฑสันต์และ ชำคม พรประสิทธิ์ (2553: 89 – 95) ได้กล่าวเกี่ยวกับการละเล่นของชาวอีสานว่าเป็นกุศโลบาย และแสดงออกถึงภูมิปัญญาของครูอาจารย์ที่ใช้ในการป้องกันอันตราย ที่จะเกิดผลกระทบกับหมอลำทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม คละกันนอกจากเป็นข้อห้ามที่สะท้อนความเชื่อดั้งเดิมของท้องถิ่น ยังสะท้อนถึงความเชื่อเกี่ยวกับหลักศาสนา โดยมีครูหมอลำเป็นผู้ทำหน้าที่ถ่ายทอดและสอนกระบวนการนำหลักคุณธรรม จริยธรรมต่าง ๆ เข้ามาใช้ในการดำเนินชีวิตให้แก่ลูกศิษย์ นับเป็นการบูรณาการทางจิตใจที่งดงาม นอกเหนือจากการให้วิชาความรู้ สิ่งเหล่านี้สมควรให้อนุชนรุ่นหลังและทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันอนุรักษ์ เพื่อคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมดนตรีอีสานต่อไป

2. ดนตรีพื้นบ้านอีสานในพิธีกรรมต่าง ๆ

นอกจากดนตรีจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับประเพณีสิบสองเดือนแล้ว ยังมีความเกี่ยวข้องกับพิธีกรรมต่าง ๆ อีกด้วยเนื่องจากพิธีกรรมท้องถิ่นเกิดจากความเชื่อและสภาพจิตใจความรู้สึกนึกคิดของชาวอีสาน โดยเฉพาะมีผลทำให้ประเพณีที่เกิดขึ้นในภาคอีสานนี้เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่แตกต่างจากภาคอื่น ๆ เช่น ประเพณีเกี่ยวกับการดำรงชีวิตของชาวอีสานพิธีกรรมในท้องถิ่นอีสาน (เครือจิต ศรีบุญนาถ, 2546)

2.1 พิธีเรียกขวัญ

หรือ**พิธีสู่ขวัญ**เป็นพิธีกรรมความเชื่อเกี่ยวกับขวัญของชาวอีสาน โดยมีความเชื่อว่าทุกชีวิตมีขวัญประจำตัวถึง 32 ขวัญ เมื่อคนมีความสะเทือนใจหรือตกใจสุดขีดขวัญจะแตกเปิดเปิงไป ทำให้จิตใจขาดสมาธิหรือไม่สงบขวัญจะเดินทางพลัดถิ่น การสู่ขวัญให้ผู้ประสบสภาวะเช่นนั้นจะทำให้ขวัญได้กลับมาอยู่กับตัวเช่นเดิม พิธีการเรียกขวัญสะท้อนความเชื่อในเรื่องฤกษ์ยาม การสะเดาะเคราะห์ให้พ้นจากโชคร้ายภัยพิบัติต่าง ๆ และความเชื่อในเรื่องกฎแห่งกรรม

หมอสสูตรขวัญหรือพราหมณ์กล่าวถึงเนื้อหาบทสูตรขวัญว่ามีเนื้อหาที่โน้มน้าวจิตใจผู้ฟัง สะท้อนภาพสังคม วิถีชีวิตของชาวอีสานพร้อมทั้งสั่งสอนจารีตประเพณีจริยธรรมและคตินิยมต่าง ๆ ด้วย (หอสมุดแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติ นครพนม, 2562)

พิธีเริ่มด้วยการแสดงดนตรีพื้นบ้านฟ้อนรำเรียกขวัญประกอบพิธีดนตรีบรรเลงเพลงเรียกขวัญ จากนั้นผู้นำในพิธีหรือผู้ถูกเรียกขวัญจะเป็นผู้จุดเทียนชัยในพานบายศรีพราหมณ์ทำพิธียกครูและปาวสักเคอ อัญเชิญเทวดาและสิ่งศักดิ์สิทธิ์และกล่าวบทสู่ขวัญเสร็จพิธีพราหมณ์เป็นผู้นำผูกแขนอวยพรแก่ผู้ถูกสู่ขวัญ และตามด้วยผู้มาร่วมพิธีหลังเสร็จพิธีสู่ขวัญแล้วมักจะมีการร่วมรับประทานอาหารโดยมีการแสดงดนตรีพื้นบ้านด้วย

2.2 พิธีผีฟ้า

เป็นพิธีการรักษาคนป่วยด้วยเสียงลำเสียงแคน หรือที่เรียกว่า “รำผีฟ้า” หมายถึงพญาแถนที่ดูแลลดบันดาลให้ทุกชีวิตเป็นไปตามพระประสงค์ ในพิธีจะมีหมอผีฟ้าเป็นผู้ติดต่อกับผีฟ้าชาวอีสานเรียกว่า “จ้ำ” หรือ “หมोज้ำ” หรือหมอลำผีฟ้า ทำหน้าที่เป็นร่างทรงให้ผีฟ้าเข้าสิงทำให้รู้สาเหตุของการเจ็บป่วย และอ้อนวอนผีฟ้าช่วยให้คนไข้หายจากการเจ็บป่วยนั้น ส่วนผู้ร่วมพิธีที่เป็นสมาชิกผีฟ้าหรือชาวบ้านโดยปกติ จะเป็นชาวไร่ชาวนาแขนขาจะแก่งก้างมือแข็งรำไม่เป็น แต่เมื่อพิธีก็เกิดความขลังเคลือบเคลิ้มไปกับเสียงลำเสียงแคนก็ลุกขึ้นมาฟ้อนรำ และในบางครั้งแม้แต่คนไข้ก็ลุกขึ้นมาฟ้อนรำได้อย่างปาฏิหาริย์ การทำพิธีผีฟ้าจะมีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาคนป่วยหรือให้สมาชิกมาร่วมกันไหว้ครูประจำปี

2.3 พิธีขอฝน

ประเพณีการขอฝนที่ปฏิบัติกันในหมู่ชาวอีสานนั้นมีหลายวิธีด้วยกัน เช่น การขอฝนโดยการทำเซียงซ้อง หรือเต้านางซ้อง การทำพิธีแห่นางแมว หรือเต้านางแมว การทำพิธีแห่นางด้ง หรือเต้านางด้ง การทำพิธีโยนครกโยนสาก การทำพิธีแห่ข้าวพันก้อน การเทศน์พญาคันคาก การสวดคาถาปลาคว่อ ประเพณีเหล่านี้มีการปฏิบัติที่มักนิยมใช้ดนตรีในกิจกรรมเหล่านั้น โดยมุ่งใช้ประกอบเพื่อความสนุกสนาน เพื่อเชื่อมโยงชาวบ้านให้มาร่วมกิจกรรม ลักษณะของดนตรีมักใช้เครื่องดนตรีที่มีในท้องถิ่น เช่น แคน พิณ และกลอง มาใช้บรรเลงประกอบการแห่รอบหมู่บ้าน และในบางประเพณีอาจมีบทร้องที่เกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับประเพณีนั้น ๆ

3. บทบาทหน้าที่ของดนตรีพื้นบ้านอีสาน

บทบาทของดนตรีพื้นบ้านและเพลงพื้นบ้านอีสานมีหลายด้าน เช่น การให้ความบันเทิงการศึกษา เผยแพร่ศาสนา รักษาบรรทัดฐานของสังคม สร้างเอกภาพทางการเมืองและความคิด เป็นเครื่องสื่อสารชาวบ้านและผ่อนคลายอารมณ์ เกือบทุก คับข้องใจ ซึ่งบทบาทเหล่านี้มีหน้าที่ต่อสังคมอยู่ 2 ลักษณะ คือ หน้าที่เกิดขึ้นอย่างแอบแฝงในลักษณะผลพลอยได้ และหน้าที่เกิดขึ้นด้วยความตั้งใจเจตนารมณ์แน่วแน่ (จารุวรรณ ธรรมวัตร, 2526: 94 – 116)

3.1 ให้ความบันเทิงใจ

การดำรงชีวิตอยู่ของมนุษย์เพื่อความสมบูรณ์นั้น มนุษย์ต้องการทั้งอาหารกาย คือ ปัจจัย 4 และอาหารใจ คือ ความบันเทิงในรูปแบบต่าง ๆ ดนตรีและเพลงพื้นบ้านเป็นการแสดงที่ให้ความสนุกสนาน ตื่นเต้น ด้วยภาพที่เห็นและเสียงที่ได้ยิน ได้ฟัง ความบันเทิงใจในการชมดนตรีพื้นบ้านเกิดจาก องค์ประกอบต่าง ๆ ทางการแสดงหลายประการ เช่น เนื้อเรื่องที่นำมาแสดงเป็นนิทานชาดกหรือนิทานพื้นบ้านที่สนุกสนาน แปลกประหลาดไปจากเรื่องราวในชีวิตจริง นิทานที่นำมาร้องมารำทำให้เกิดความสุข ทำให้คนฟังมีความสุขทำให้ชื่นชมยินดี นิทานที่หมอเพลงนำมารำร้องนั้น จำลองชีวิตที่มีทั้งความสมหวัง และผิดหวัง พร้อม ๆ กับนึกถึงชีวิตของตน ทำให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างเรื่องที่ได้เห็นได้ฟังกับ ประสบการณ์ชีวิต นอกจากความบันเทิงใจจากเนื้อเรื่องแล้ว การรำการร้องก็กลอนโดยที่หมอลำชาย – หมอชิงพราสี ชิงไหวชิงพริบ แข่งโวหารแข่งปัญญากันนั้น ผู้ฟังจะได้รับความบันเทิงใจกับคำที่ชวนให้ ขบขันในอารมณ์และความคิดที่แปลกประหลาด

3.2 ให้การศึกษา

สังคมอีสานยุคก่อนไม่มีการจัดแบ่งองค์กรต่าง ๆ ในสังคมให้เป็นระบบการศึกษา เป็นหน้าที่ของทุกคนที่ต้องเรียนรู้โลก เรียนรู้ชีวิตด้วยตัวเองตามธรรมชาติ คือ การสังเกต จดจำ แล้วนำไปเป็นเกณฑ์ ในการดำรงชีวิต หมอลำที่มีบทบาทให้การศึกษาโดยตรงแก่ผู้ฟัง คือ ลำกลอน โดยหมอลำจะแสดงความรู้ที่ตนมีเพื่อประชันขันแข่ง จนกว่าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะยอมแพ้ แสดงว่าหมดความรู้ที่นำมาลำมาแสดงโต้ตอบ เรื่องที่นำมาผูกเป็นกลอนลำมีทั้งความรู้ทางคติโลก คติธรรม เช่น ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ลัทธิความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปวัฒนธรรม ศีลธรรม และหลักจริยธรรม การครองเรือน ครองชีวิต ปัญหาสังคม เป็นต้น

3.3 บทบาทเผยแพร่ศาสนาและรักษาบรรทัดฐานของสังคมไทย

หมอลำเป็นการแสดงที่มีความสัมพันธ์กับพระพุทธศาสนาหลายด้าน คือ หมอลำมีกำเนิดจากการเทศน์และธรรมเนียมการอ่านหนังสือผูก ซึ่งเป็นวรรณกรรมที่มีเนื้อหาและปรัชญาสืบทอดคุณธรรมทางศาสนา นอกจากนั้น หมอลำซึ่งเป็นผู้แสดงได้รับการศึกษาส่วนหนึ่งจากวัด ยังผลให้ความคิดและจิตสำนึกของผู้แสดงผูกพันกับพระธรรมคำสอน หมอลำจึงมีบทบาทต่อการเผยแพร่พระพุทธศาสนา เช่นเดียวกับพระภิกษุ แม่ชี แต่แตกต่างกันที่วิธีการหรือกุศโลบายในการถ่ายทอด

3.4 สร้างเอกภาพทางการเมืองและความคิด

หมอลำมีบทบาทในการให้ความรู้ด้านการเมืองแก่ผู้ฟัง โดยวิธีการนำเสนอข้อมูลที่เป็นบรรทัดฐานของสังคมให้คนปฏิบัติเหมือนกัน ยุคของการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบเก่าอีสานอยู่ภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งประชาชนยังไม่มีความพร้อมต้องเรียนรู้ประชาธิปไตย รัฐบาลจึงให้ความรู้เรื่องการเมืองแก่ประชาชน เช่น ส่งเสริมประชาธิปไตยแบบเสรีนิยม ยุคที่หมอลำมีบทบาทด้านนี้คือ สมัยของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นนายกรัฐมนตรีโดยสถานีวิทยุกระจายเสียงของทหารและรัฐบาล ขอให้

หมอลำแต่งกลอนลำตามนโยบายของรัฐบาลออกเผยแพร่ และจัดให้มีการประกวดกลอนลำที่มีใจความปลุกฝังความรู้สึกรักชาตินิยม เพื่อลบล้างลัทธิที่รัฐบาลไม่ต้องการ การปลุกฝังหมอลำในเขตพื้นที่ที่สืบทอดมาเป็นกระบอกเสียงให้รัฐบาล ด้วยบทบาทประการนี้จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับนโยบายทางการปกครอง และปัญหาทางการเมืองของรัฐบาล

3.5 เป็นเครื่องสื่อสารชาวบ้าน

ในสังคมของประชาชนที่ไม่รู้หนังสือ การสื่อสารด้วยวิธีมุขปาฐะ เป็นสิ่งจำเป็นมาก หมอลำจึงเป็นสื่อที่ชาวบ้านเข้าถึงและให้ความเชื่อถือในฐานะผู้ให้ข่าว ให้ความรู้ ให้ความคิดประจักษ์ชุมชนการให้ข่าวสารรูปแบบนี้เป็นการให้ข้อมูลที่ละเอียด และชี้แนะแนวทางปฏิบัติอย่างกว้างขวาง โดยไม่เจาะจงตัวผู้รับสาร เรื่องที่สื่อสารมีตั้งแต่เรื่องการเมือง เรื่องนโยบายรัฐบาล เรื่องตักเตือนภัยที่จะเกิดแก่ชุมชน ตลอดจนข่าวสารเหตุการณ์ที่สำคัญอันมีผลกระทบต่อชุมชน เช่น การป้องกันน้ำท่วม การแก้ไขปัญหาฝนแล้ง การถูกหลอกไปขายแรงงาน การเชิญชวนให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นหรือระดับรัฐบาล การโฆษณาสินค้า การประชาสัมพันธ์ผลงานของรัฐและเอกชน เป็นต้น

3.6 ผ่อนคลายอารมณ์เบื่อกดและคับข้องใจ

เหตุที่สังคมอีสานเป็นสังคมที่มีทั้งการห้ามและการให้โอกาส การกล่าวถึงเรื่องเพศจะเห็นได้จากเพลงกล่อมเด็กหลายเพลงมีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศ ซึ่งวัยทารกยังไม่จำเป็นต้องรับรู้เรื่องเพศ นอกจากนั้นยังมีคนจำนวนมากนิยมเล่าและฟังนิทานตลกเรื่องเพศ นิทานพื้นบ้านอีสานมุขตลกเรื่องเพศเป็นนิทานประเภทหนึ่งที่นิยมฟังกันอย่างแพร่หลาย การกล่าวถึงเรื่องเพศมีปรากฏในหมอลำประเภทหมอลำกลอนหรือลำคู่มากที่สุด จนถือเป็นเรื่องสำคัญและเป็นเรื่องธรรมดา ผู้ฟังลำจะรอฟังกลอนเกี่ยวกับความระทึกใจ การลำที่มีเรื่องเพศจะเริ่มด้วยหมอลำฝ่ายชายบรรยายถึงความพอใจ เมื่อได้พบฝ่ายหญิงแล้วโอ้อวดกล่าวถึงเรื่องเพศด้วยคำที่มีความหมายสองแง่สองง่าม ตลอดจนกล่าวชมความงามของสัดส่วน ทำให้เกิดความรักใคร่พอใจ ซึ่งนอกจากปัญหาเรื่องเพศแล้ว ความบีบคั้นจากสภาพเศรษฐกิจอันเกิดจากความเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติ เช่น ปัจจัยสี่ที่ใช้ในการดำรงชีวิตขาดแคลน เกิดภาพที่แร้นแค้น ไม่ได้ได้รับความสะดวกสบาย ทำให้ต้องระบายออกหรือปัญหานี้ไปถึงสมาชิกในสังคมเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องแก้ไข เช่น ปัญหาครูไม่มีอัตราบรรจุ ปัญหาบัณฑิตว่างงาน ปัญหาน้ำมันราคาแพง ข้าวของแพงแต่ชีวิตราคาถูกลง เป็นต้น

4. โอกาสที่ใช้ดนตรีพื้นบ้านอีสาน

ดนตรีที่เกิดขึ้นในภาคอีสานนั้น เป็นสิ่งที่อยู่คู่กับวิถีชีวิตของคนอีสานยาวนาน เห็นได้จากการที่ภาคอีสานมีวัฒนธรรมประเพณีที่มีความเป็นเอกลักษณ์ ลักษณะของดนตรีที่มีอยู่ในภาคอีสาน มีวัตถุประสงค์ของการนำไปใช้แตกต่างกันตามวัฒนธรรมและประเพณีนั้น ๆ โดยทั่วไปแล้ววัตถุประสงค์ของการนำดนตรีไปใช้ในชีวิตประจำวัน หรือส่วนที่ดนตรีเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิต สามารถแบ่งออกตาม

วัตถุประสงค์ของการใช้งาน ได้แก่ การใช้ดนตรีเพื่อประกอบพิธีกรรม การใช้ดนตรีเพื่อประกอบกิจกรรมต่าง ๆ และการใช้ดนตรีเพื่อเป็นสิ่งผ่อนคลาย เพื่อความสนุกสนานรื่นเริง เป็นต้น

บทบาทหน้าที่และโอกาสที่ใช้ดนตรีพื้นบ้านอีสานกับกิจกรรมต่าง ๆ ชาวอีสานได้มีการนำดนตรีไปใช้โดยมีความสัมพันธ์กับประเพณีฮีตสิบสองอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งเห็นได้จากประเพณีที่เกิดขึ้นในแต่ละจังหวัดในภาคอีสาน มีความแตกต่างด้านวัฒนธรรมและประเพณีอย่างเห็นได้ชัด สามารถแบ่งตามประเพณีที่มีความเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละจังหวัดได้ แตกต่างกันตามวัฒนธรรมประเพณีของแต่ละจังหวัด เช่น เทศกาลงานไหมประเพณีผูกเสี่ยว งานกาชาดดอกฝ้ายบานมะขามหวานเมืองเลย ประเพณีผีตาโชน ประเพณีไหลเรือไฟ เป็นต้น (สุกัญญา ชัยมงคล, 2561)

บทสรุป

พิธีกรรมและความเชื่อความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับดนตรีพื้นบ้านอีสานเหนือ มีวิวัฒนาการเดิมสัมพันธ์กับ “ประเพณีฮีตสิบสองคองสิบสี่” มีการแสดงหมอลำที่ถือเป็นเอกลักษณ์ประจำภาค และมีแคนเป็นเครื่องดนตรีที่สำคัญประกอบการแสดง โดยมีพิธี “ยกคาย้อ” คือพิธีกรรมและความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับการสืบทอดความรู้ของหมอลำในท้องถิ่นอีสาน มี 3 ลักษณะ ได้แก่ พิธียกคาย้อมอบตัวเป็นศิษย์ พิธียกคาย้อก่อนการแสดง และพิธียกคาย้อประจำปี ซึ่งประกอบไปด้วยเครื่องบูชาต่าง ๆ เช่น ขัน 5 หรือ ขัน 8 ผ้าขาว แพรวาสีขาว และผ้าอื่น ๆ กรวยดอกไม้ เหล้า เงิน ไข่ไก่ หวี แป้ง กระจก และสีผึ้ง นอกจากนี้ยังมีข้อห้ามสำหรับหมอลำ (คะลำ) หมายถึงการห้ามทำ ห้ามประพฤติปฏิบัติ หรือของต้องห้ามหรือสิ่งของต้องห้าม สำหรับวัฒนธรรมของหมอลำการคะลำนั้น เช่น ห้ามกินไข่เป็ด-เนื้อเป็ด ห้ามกินน้ำเต้า ห้ามรับประทานอาหารและน้ำดื่มในงานศพ การห้ามบริโภคมังสะ 10 ชนิด ห้ามถอดผ้าถุงออกด้านศีรษะและลอดใต้ต้นกล้วยหรือไม้ค้ำต้นกล้วย การห้ามลอดต้นกล้วย เป็นต้น ซึ่งนอกจากดนตรีจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับประเพณีสิบสองเดือนแล้ว ยังมีความเกี่ยวข้องกับพิธีกรรมต่าง ๆ อีกด้วย ได้แก่ **พิธีเรียกขวัญ** หรือ**พิธีสู่ขวัญ** **พิธีผีฟ้า** **พิธีขอฝน** ประเพณีเหล่านี้มุ่งใช้ดนตรีประกอบเพื่อความสนุกสนานเพื่อเชื่อมโยงชาวบ้านให้มาร่วมกิจกรรม ใช้เครื่องดนตรีที่มีในท้องถิ่นมาใช้บรรเลงประกอบการแห่รอบหมู่บ้าน บางประเพณีอาจมีบทร้องที่เกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับประเพณีนั้น ๆ บทบาทของดนตรีพื้นบ้านและเพลงพื้นบ้านอีสานมีหลายด้าน เช่น ให้ความบันเทิง ให้ความรู้ ศึกษา เผยแพร่ศาสนา และปกป้องรักษาบรรพตฐานของสังคม สร้างเอกภาพทางการเมืองและความคิด เป็นเครื่องสื่อสารชาวบ้านและผ่อนคลายอารมณ์ เก็บกด คับข้องใจ ซึ่งบทบาทเหล่านี้มีหน้าที่ต่อสังคมอยู่ 2 ลักษณะ คือ หน้าที่เกิดขึ้นอย่างแอบแฝงในลักษณะผลพลอยได้ และหน้าที่เกิดขึ้นด้วยความตั้งใจเจตนารมณ์แน่วแน่ ส่วนโอกาสที่ใช้ดนตรีพื้นบ้านอีสานนั้นเป็นสิ่งที่อยู่คู่กับวิถีชีวิตของคนอีสานมาจนถึงปัจจุบัน ด้านวัตถุประสงค์ของการนำดนตรีไปใช้ในชีวิตประจำวันหรือส่วนที่ดนตรีเกี่ยวข้องกับวิถีการดำเนินชีวิตนั้น สามารถแบ่งออกตามวัตถุประสงค์ของการใช้งาน ได้แก่ การใช้ดนตรีเพื่อประกอบพิธีกรรม การใช้ดนตรีเพื่อประกอบกิจกรรมต่าง ๆ และการใช้ดนตรีเพื่อเป็นสิ่งผ่อนคลาย เพื่อความสนุกสนานรื่นเริง เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- เครือจิต ศรีบุญนาท. (2546). *พัฒนาการเพลงพื้นบ้านอีสาน (หมอลำกลอน เพลงโคราช เจริญเบิก)*.
สุรินทร์: สถาบันราชภัฏสุรินทร์.
- จารุวรรณ ธรรมวัตร. (2526). *คติชาวบ้าน*. กรุงเทพฯ: อักษรวัฒนา.
- บุษกรณ์ บดินทสันต์และ ชำคม พรประสิทธิ์. (2553). *หมอลำ*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- พงศ์พัฒน์ เหล่าคนค้ำ. (2561). *เอกสารประกอบการสอน วิชา 2062111 ดนตรีพื้นบ้านไทย
ภาคอีสาน*. สาขาวิชาดุริยางคศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏเลย.
- สุกัญญา ชัยมงคล. (2561). *ประเพณีภาคอีสาน*. ค้นเมื่อ 18 กุมภาพันธ์ 2561, จาก
[www.sukanyaae20.word press.com](http://www.sukanyaae20.wordpress.com).
- หอสมุดแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติ นครพนม. (2562). *พิธีบายศรีสู่ขวัญ*. ค้นเมื่อ 17 มีนาคม
2563. จาก <http://www.finearts.go.th>.

การประยุกต์ใช้ทฤษฎีปัญญาสังคมในการอธิบายพฤติกรรมสุขภาพ

Application of Social Cognitive Theory to Explain Health Behavior

Received: March 20,2021

Revised: April 9,2021

Accepted: May 24,2021

รุจิกาญจน์ สานนท์¹, ฐานรินทร์ หาญเกียรติวงศ์²

Rujikarn Sanont¹, Thanarin Harnkiattiwong²

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ อธิบายแนวคิดทฤษฎีปัญญาสังคมในการนำไปศึกษาพฤติกรรมสุขภาพ โดยแนวคิดพื้นฐานที่มาของทฤษฎี คือ การรับรู้ความสามารถแห่งตน (Self-Efficacy) การตระหนักรู้ (Self-Awareness) และการกำกับตนเอง (Self-Regulation) ซึ่งได้มีการยกตัวอย่างแนวคิดที่ใช้ในการอธิบายพฤติกรรม และตัวอย่างของตัวแบบที่ประยุกต์ใช้ในการอธิบายพฤติกรรมสุขภาพทางกายภาพ

คำสำคัญ: ทฤษฎีปัญญาสังคม; พฤติกรรมสุขภาพ

Abstract

This academic article aims to explain the concept of social cognitive theory in applying to study health behavior. By explaining the basic concept, the source of the theory is self-awareness Self-Efficacy and Self-Regulation to give examples of concepts used to describe behavior and examples of models used to describe physical health behaviors.

Keywords: social cognitive theory; health behaviors

¹ สมาคมปรัชญาดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Doctor of Philosophy in Social Sciences Association Ramkhamhaeng University

² อาจารย์คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Doctor of Philosophy in Social Sciences Association Ramkhamhaeng University

Faculty of Business Administration, Rajamangala University of Technology Thanyaburi

บทนำ

พฤติกรรมสุขภาพ คือสิ่งที่บุคคลปฏิบัติในชีวิตประจำวันซึ่งอาจปฏิบัติเป็นประจำสม่ำเสมอจนกลายเป็นรูปแบบในการดำเนินชีวิตประจำวัน (life style) หรือปฏิบัติแบบนาน ๆ ครั้ง โดยพฤติกรรมเหล่านี้ ได้ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของผู้ปฏิบัติทั้งในทางบวกและทางลบ ดังนั้นการศึกษาพฤติกรรมสุขภาพจะนำไปสู่การทราบถึงสาเหตุของปัญหาสุขภาพและสามารถแก้ไขได้จากการปรับพฤติกรรมสุขภาพที่เป็นสาเหตุดังกล่าว

ทฤษฎีปัญญาสังคม (Social cognitive theory) เป็นทฤษฎีหนึ่งที่สามารถอธิบายพฤติกรรมสุขภาพของบุคคล แนวทางการรับรู้ความสามารถของตนเอง การรับรู้ถึงบรรทัดฐานทางสังคม และอิทธิพลของสังคมซึ่งย่อมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคของข้อมูลข่าวสารแบบไร้พรมแดนและสามารถแสวงหาข้อมูลได้ทั้งในการใช้ชีวิตประจำวันและโลกอินเทอร์เน็ต (Offline และ Online) บทความนี้จึงมุ่งอธิบาย ความหมาย ปัจจัย และความเชื่อมโยงภายในทฤษฎีเพื่อให้เกิดความเข้าใจและนำไปประยุกต์ใช้ในการวิจัยด้านพฤติกรรมสุขภาพต่อไป

การทบทวนวรรณกรรม

พฤติกรรมสุขภาพ

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization: WHO) (World Health Organization, 1986) ได้ให้ความหมายของสุขภาพไว้ว่า เป็นสภาวะที่สมบูรณ์ทั้งทางกาย ทางจิต และทางสังคม ไม่ใช่แต่เพียงการปราศจากโรคภัย และความพิการใด ๆ เท่านั้น สุขภาพ เป็นการมองบุคคลในองค์รวมทั้งทางกาย ทางจิต และทางสังคม ดังนั้นสุขภาพ คือ สภาวะ (Well-being) อันเป็นภาวะที่เป็นสุข โดยการทำบุคคลจะบรรลุถึงสภาวะของความเป็นสุขได้นั้นจำเป็นต้องบรรลุเป้าหมายสูงสุดในชีวิต (self-actualization) และการปราศจากโรคภัย หรือความพิการใด ๆ ที่ประชุมสมัชชาขององค์การอนามัยโลก เมื่อ ปี พ.ศ. 2541 ได้เพิ่มสภาวะทางจิตวิญญาณ (Spiritual well-being) ในความหมายเดิม จึงทำให้สุขภาพนั้นมีความหมายครอบคลุมความเป็นองค์รวมของสุขภาพของบุคคลในภาพรวม (อาภาพร เผ่าวัฒนา และคณะ, 2554, หน้า 2) ส่วนพฤติกรรมสุขภาพ (Health behavior) Gochman, D. S. (1982, 1997) ได้ให้ความหมายว่า พฤติกรรมสุขภาพนั้นไม่เพียงแต่เฉพาะเป็นพฤติกรรมที่สามารถสังเกตได้เท่านั้น (Observable) หากแต่เป็นการกระทำที่เปิดเผย (Overt actions) หากแต่ยังได้รวมไปถึงเหตุการณ์ทางด้านจิตวิทยา (Mental events) และ สถานะทางความรู้สึก (Feeling states) ที่สามารถรายงานผลและวัดผลได้ นอกจากนี้ Gochman, D. S. (1982, 1997) ยังได้ให้ความหมายเพิ่มเติมอีกว่าพฤติกรรมสุขภาพยังรวมไปถึง คุณลักษณะส่วนบุคคล (Personal Attributes) และความเชื่อ (Beliefs) รวมไปถึงความคาดหวัง (Expectations) แรงจูงใจ (Motives) ค่านิยม (Values) การรับรู้ (Perceptions) และ องค์ประกอบทางปัญญาอื่น ๆ (Other cognitive element) อันได้แก่ ลักษณะบุคลิกภาพ (Personality characteristics) ซึ่งรวมถึงประสิทธิภาพและสถานะทางอารมณ์ ความรู้สึก อีกทั้งและรูปแบบพฤติกรรมการกระทำ และนิสัยที่เกี่ยวข้องกับการบำรุงรักษาสุขภาพการฟื้นฟูสุขภาพและการพัฒนาสุขภาพ (Gochman, D. S., 1982, 1997)

ดังนั้น พฤติกรรมสุขภาพ จึงแบ่งออกเป็น 5 ประเภทคือ (1) พฤติกรรมในการรักษาโรค เป็นพฤติกรรมภายนอก เป็นการกระทำเมื่อมีอาการเจ็บป่วยหรือเป็นโรครวมทั้งการฟื้นฟูสุขภาพให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ดังเดิม (2) ป้องกันโรคคือพฤติกรรมภายนอกที่เป็นการกระทำในสิ่งที่ส่งผลดีต่อสุขภาพหรือไม่กระทำในสิ่งที่ส่งผลเสียต่อสุขภาพ (3) พฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพคือพฤติกรรมภายนอกที่เป็นการกระทำเพื่อให้มีสุขภาพที่พึงประสงค์ เช่น พฤติกรรมการเสริมสร้างสุขภาพที่เน้นความสวยงามของรูปร่างหน้าตา (4) พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพคือ พฤติกรรมภายนอกที่เป็นการกระทำที่ส่งผลดีต่อสุขภาพโดยรวม ของคนในชุมชน (5) พฤติกรรมการคุ้มครองสุขภาพคือ กิจกรรมในระดับนโยบายกฎหมายและกฎระเบียบข้อบังคับทั้งในระดับกลุ่มชุมชนสังคมเพื่อเฝ้าระวังและจัดการสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการมีสุขภาพที่ดีของประชาชน จักรพันธ์ เพ็ชรภูมิ (2561, หน้า 21, 40-41)

ทฤษฎีปัญญาสังคม

ทฤษฎีปัญญาสังคม (Social cognitive theory) เป็นทฤษฎีที่อธิบายพฤติกรรมสุขภาพ และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพ โดยเป็นทฤษฎีที่มุ่งเน้นการให้แนวทางที่สำคัญส่วนบุคคลบนองค์ประกอบหลักสำคัญของการทำโปรแกรมส่งเสริมสุขภาพนั่นเอง ซึ่งเป็นการผนวกกันระหว่างทฤษฎีและรูปแบบที่เน้นการอธิบายองค์ความรู้ที่สำคัญและความเชื่อเกี่ยวกับด้านสุขภาพ โดยให้ความสำคัญของการรับรู้ความสามารถของตนเอง (ความเชื่อในความสามารถที่รับรู้และสามารถกระทำได้) ความสำคัญของการรับรู้บรรทัดฐานทางสังคม (Social Norms) และอิทธิพลทางสังคม (Social Influences) ที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อของแต่ละสถานที่ เกี่ยวกับความเห็นด้วยหรือการยอมรับจากกลุ่มของสังคมที่แตกต่างกัน อีกทั้งยังเป็นการตระหนักรู้ถึงความสำคัญส่วนบุคคลในประชากรที่อาจจะมียุทธวิธีที่แตกต่างกันของการเปลี่ยนแปลงในช่วงเวลาหนึ่ง (Davies, M., & Macdowall, W., 2006, p. 36)

ทฤษฎีนี้สร้างขึ้นจากความเข้าใจในการมีปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคลและสภาพแวดล้อม (Bandura, A. (Ed.), 1995) โดย Davies, M., & Macdowall, W. (2006, p. 35) ระบุว่าทฤษฎีปัญญาสังคม (Social cognitive theory) บ่งชี้ความสัมพันธ์ระหว่างผู้คนกับสภาพแวดล้อมที่พวกเขาอยู่นั้นละเอียดและซับซ้อนมากขึ้น ตัวอย่างเช่น ในสถานการณ์ที่มีคนจำนวนมากที่ไม่สูบบุหรี่และมีความมั่นใจในความต้องการของตนเอง เพื่อ จำกัด การสูบบุหรี่ในสภาพแวดล้อมที่กำหนดแม้ว่าจะไม่มีกฎระเบียบที่เป็นทางการก็ตาม พวกเขามีแนวโน้มที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของพวกเขา ในกรณีนี้ผู้ไม่สูบบุหรี่มีอิทธิพลต่อผู้สูบบุหรี่ การรับรู้ของสิ่งแวดล้อมผ่านอิทธิพลทางสังคม

Davies, M., & Macdowall, W. (2006, p. 35) ได้อธิบายว่าเป็นการกำหนดระดับความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยอธิบายถึงวิธีการที่แต่ละคนในสภาพแวดล้อมและพฤติกรรมที่แตกต่างกันอย่างต่อเนื่องของพวกในการตอบโต้และมีอิทธิพลอื่นๆ ทั้งนี้สำหรับความเข้าใจในการมีปฏิสัมพันธ์นี้และวิธีการที่ เช่น การปรับเปลี่ยนบรรทัดฐานทางสังคมสามารถส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมซึ่งนำเสนอข้อมูลเชิงลึกที่สำคัญ อีกทั้งยังเป็นวิธีที่สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผ่านการส่งเสริมสุขภาพได้ ยกตัวอย่างเช่น ความพยายามปรับเปลี่ยนบรรทัดฐานทางสังคมเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ถือเป็นหนึ่งวิธีที่ทรงพลังที่สุดในการส่งเสริมการเลิกในหมู่ผู้ใหญ่

นอกจากนี้ Davies, M., & Macdowall, W. (2006, p. 35) ยังได้ระบุว่าทฤษฎีปัญญาสังคมต้องมีความเข้าใจพื้นฐาน อันประกอบด้วย

- ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสภาพแวดล้อม (Individual and Environment)
- ปัจจัยองค์ความรู้ส่วนบุคคล (Personal Cognitive)
- การมีผลกระทบและได้รับผลกระทบจากพฤติกรรมจากพฤติกรรมและสิ่งแวดล้อมที่เฉพาะเจาะจง

ยกตัวอย่างเช่น การสังเกตพฤติกรรม (เช่นการสูบบุหรี่) ซึ่งมีความคิดที่ซับซ้อนและน่าสนใจ หากพวกเขาสังเกตและเห็นคุณค่าของรางวัลที่จะได้รับเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ เช่น ความดึงดูดใจต่อเพศตรงข้ามหรือภาพลักษณ์ที่ตนเองต้องการมีแนวโน้มที่จะสูบบุหรี่เอง – ความคาดหวังของพวกเขาก็เกี่ยวกับการสูบบุหรี่คือเป็นไปในทางบวก ความเข้าใจดังกล่าวช่วยตอกย้ำความสำคัญของอิทธิพลเพียร์และบรรทัดฐานทางสังคมที่มีต่อพฤติกรรมสุขภาพและการใช้แบบจำลองที่มีศักยภาพในการมีอิทธิพลต่อบรรทัดฐานทางสังคม

ความรู้เกี่ยวกับความเสี่ยงและผลประโยชน์ต่อสุขภาพสร้างเงื่อนไขที่จำเป็นสำหรับการเปลี่ยนแปลง หากบุคคลใดขาดความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมดำเนินชีวิตของตนเองย่อมส่งผลกระทบต่อสุขภาพพวกเขามีเหตุผลเพียงเล็กน้อยที่จะทำให้ตัวเองเปลี่ยนแปลงนิสัยที่เป็นอันตรายที่พวกเขากำลังผลิตเพลินอยู่ (Bandura, A., 2004, p. 144)

ผู้ที่มีประสิทธิภาพในตนเองจะไม่ดำเนินการใด ๆ แม้ว่าผู้หนึ่งจะเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินชีวิตด้านสุขภาพที่ทำให้เกิดความเสี่ยงต่อการเกิดโรค (Rimal, R. N., 2000: 2001) กล่าวคือผู้ที่มีประสิทธิภาพในตนเองต่ำนั้นจะไม่ทำอะไรถึงแม้จะรู้ว่าจะต้องดำเนินการใดให้สุขภาพและอนามัยของตนเองดีขึ้นและไม่ก่อให้เกิดความเสี่ยงนั่นเอง สำหรับการรับรู้ด้านความสามารถในตนเองนั้นหากผู้ใดสามารถมีความรับรู้ความสามารถของตนเองก่อนผู้อื่นและเชื่อว่าเขาเหล่านั้นมีความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมสุขภาพและการรับรู้ความสามารถของตนเอง ความเชื่อที่ปลูกฝังโดยการณรงค์ด้านสุขภาพชุมชนมีส่วนทำให้เกิดการยอมรับสุขภาพที่ดี เกี่ยวกับนิสัยการกินและการออกกำลังกายเป็นประจำ (Maibach, E., Flora, J. A., & Nass, C., 1991)

ความสามารถในการคาดการณ์และให้คุณค่ากับผลลัพธ์ของรูปแบบพฤติกรรมที่แตกต่าง (เรียกว่าความคาดหวัง) Davies, M., & Macdowall, W. (2006, p. 35) ได้ยกตัวอย่างไว้ดังนี้ หากคุณเชื่อว่าการสูบบุหรี่จะช่วยให้คุณลดน้ำหนักและคุณให้ความสำคัญกับการลดน้ำหนักคุณมีแนวโน้มที่จะสูบบุหรี่หรือสูบบุหรี่ต่อไปอย่างต่อเนื่อง ความเข้าใจนี้เน้นความสำคัญของการทำความเข้าใจความเชื่อและแรงจูงใจส่วนตัวพื้นฐานพฤติกรรมที่แตกต่างและความจำเป็นที่จะต้องเน้นในระยะสั้นและเป็นรูปธรรมผลประโยชน์ ตัวอย่างเช่นคนหนุ่มสาวได้รับการแสดงเพื่อตอบสนองต่อผลกระทบระยะสั้นจากการสูบบุหรี่ (กลิ่นปาก เสื้อผ้าที่มีกลิ่นเหม็น) มากกว่าผลกระทบใดๆ ภัยคุกคามในระยะยาวเกี่ยวข้องกับสุขภาพ เช่น มะเร็งปอดหรือโรคหัวใจ

ทฤษฎีปัญญาสังคมเน้นความเชื่อในความสามารถในตนเอง โดย Davies, M., & Macdowall, W. (2006, pp. 35-36) กล่าวว่าทฤษฎีเน้นความสำคัญของความเชื่อในความสามารถของตนเองประสบความสำเร็จในการปฏิบัติพฤติกรรม (เรียกว่าการรับรู้ความสามารถของตนเอง) การรับรู้ความสามารถของตนเองถูกเสนอให้เป็นข้อกำหนดเบื้องต้นที่สำคัญที่สุดสำหรับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและจะส่งผลต่อความพยายามในการทำงานและผลลัพธ์ของงานนั้น โปรโมชันของการรับรู้ความสามารถของตนเองจึงเป็นงานที่สำคัญในการบรรลุการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม มันได้รับการเสนอว่าทั้งการเรียนรู้เชิงสังเกตการณ์และการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (เช่นโดยการฝึกฝนและการทำซ้ำภายใต้การดูแล) จะนำไปสู่การพัฒนาความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (ความสามารถด้านพฤติกรรม) สิ่งเหล่านี้ถูกมองว่าเป็น เครื่องมืออันทรงพลังในการสร้างความมั่นใจในตนเองและการรับรู้ความสามารถของตนเอง

ตาราง 1 สรุปแนวคิดทฤษฎีปัญญาสังคม (Social cognitive theory)

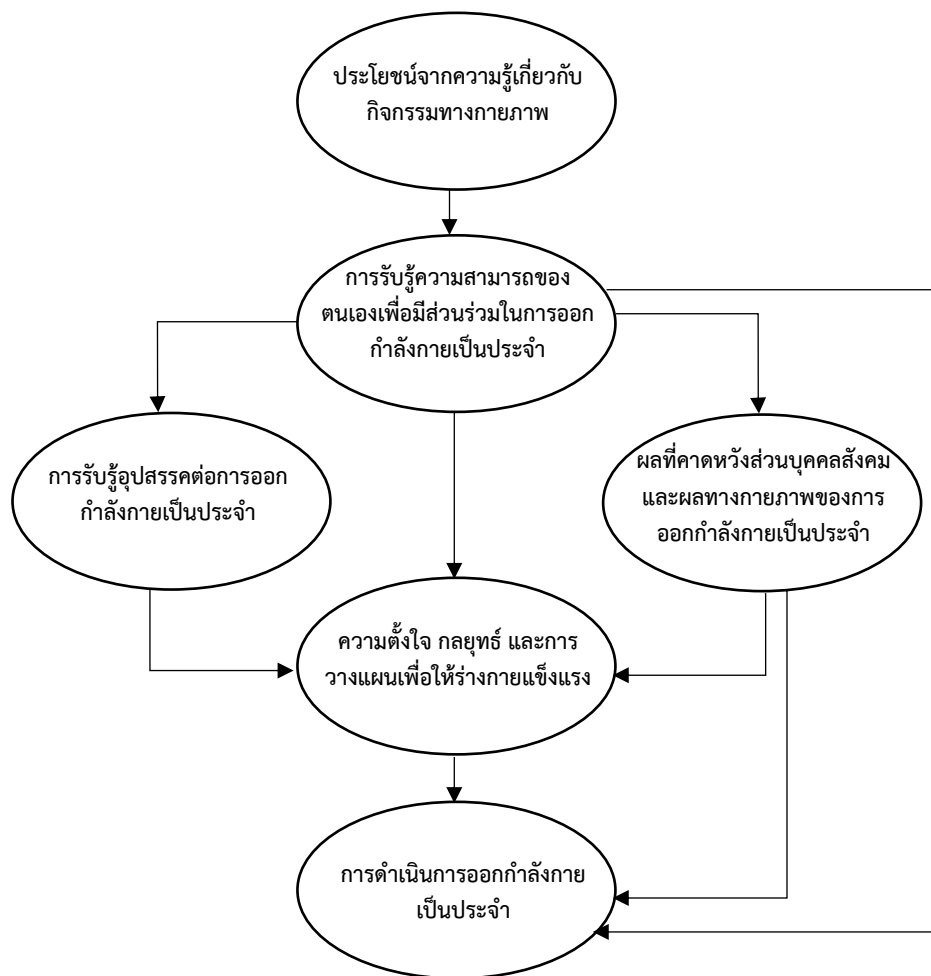
แนวคิด (Concept)	นิยามศัพท์ (Definition)	อธิบายประกอบ (Illustration)
การกำหนดระดับ (Reciprocal determinism)	ปัจจัยแวดล้อมที่มีอิทธิพล ต่อบุคคลและกลุ่ม แต่ บุคคลและกลุ่มยังสามารถมี อิทธิพลต่อสภาพแวดล้อม และควบคุมพฤติกรรมของ ตนเอง	การป้องกันตามแผนและการส่งเสริม สาธารณสุขโดยการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสุขภาพและพฤติกรรม
ผลและความ คาดหวัง	ความเชื่อเกี่ยวกับความ น่าจะเป็นและค่าผลที่	เปลี่ยนความคาดหวังเกี่ยวกับความสุขที่ เกี่ยวข้องกับถ้อยคำอนามัย (McAlister, A.,

(Outcome expectations) การรับรู้ ความสามารถ ตนเอง (Self-efficacy)	ตามมาของการเลือกกระทำ พฤติกรรม ความเชื่อเกี่ยวกับ ความสามารถส่วนตัวในการ แสดงพฤติกรรมที่นำมาซึ่ง ผลลัพธ์ที่ต้องการ	Johnson, W., Guenther-Grey, C., Fishbein, M., Higgins, D., & O'Reilly, K., 2000). ปรับปรุงความเชื่อของผู้หญิงเกี่ยวกับพวกเขา ความสามารถในการโน้มน้าวให้เพื่อนใช้ถุงยาง อนามัย (McAlister, A., Johnson, W., Guenther-Grey, C., Fishbein, M., Higgins, D., & O'Reilly, K., 2000).
ประสิทธิภาพ โดยรวม (Collective efficacy)	ความเชื่อเกี่ยวกับ ความสามารถของกลุ่มเพื่อ ดำเนินการร่วมกันที่นำ ผลลัพธ์ที่ต้องการ	การจัดระเบียบกลุ่มผู้ปกครองเพื่อจัดงานปาร์ตี้ ที่ปลอดภัยและสนับสนุนอื่น ๆ การ เปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมเพื่อลดการใช้ แอลกอฮอล์ในผู้ที่ไม่บรรลุนิติภาวะ (Perry, C. L., Williams, C. L., Komro, K. A., Veblen-Mortenson, S., Forster, J. L., Bernstein-Lachter, R., ... & Finnegan, J., 2000)
การเรียนรู้แบบ สังเกต (Observational learning)	เรียนรู้ที่จะแสดงพฤติกรรม ใหม่โดยการสัมผัสกับมนุษย์ หรือการแสดงบุคคลที่สื่อ ออกมาโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผ่านการสร้างแบบจำลอง เพียร์	วารสารศาสตร์เชิงพฤติกรรมการส่งเสริมการใช้ ถุงยางอนามัย (McAlister, A., Johnson, W., Guenther-Grey, C., Fishbein, M., Higgins, D., & O'Reilly, K., 2000). ความบันเทิง – การศึกษา เพื่อสตรีเสริมสร้างทักษะการรู้หนังสือ Singhal, A., and Rogers. (1999).
แรงจูงใจและการ กระตุ้น (Incentive motivation)	การใช้และไม่ใช้โดยมีของ รางวัลและการลงโทษเพื่อ แก้ไขพฤติกรรม	กฎหมายและดำเนินคดีกับผู้สูบบุหรี่วัยรุ่นอาจมี ผลกระทบที่ไม่พึงประสงค์ Loukas, A., Spaulding, C., & Gottlieb, N. H. (2006) ซึ่งภาษี สามารถขัดขวางการเริ่มต้นของการใช้ยาสูบ Hopkins, D. P., Briss, P. A., Ricard, C. J., Husten, C. G., Carande-Kulis, V. G., Fielding, J. E., ... & Woollery, T. A. (2001)
การอำนวยความสะดวก (Facilitation)	จัดหาเครื่องมือทรัพยากร หรือการเปลี่ยนแปลงด้าน สิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น พฤติกรรมใหม่ต่อการ ปฏิบัติ	แจกจ่ายถุงยางอนามัยโดยไม่มีค่าใช้จ่าย (McAlister, A., Johnson, W., Guenther-Grey, C., Fishbein, M., Higgins, D., & O'Reilly, K., 2000) และความช่วยเหลือทางธุรกิจเพื่อช่วยให้ผู้หญิง จากการค้าประเวณี (Sherman, S. G., German, D., Cheng, Y., Marks, M., & Bailey-Kloche, M., 2006)
การควบคุมตนเอง (Self-regulation)	การควบคุมตนเองผ่าน ทางการตรวจสอบตนเอง	การฝึกอบรมการจัดการตนเองด้วยคอมพิวเตอร์

	การตั้งค่าเป้าหมาย ข้อเสนอแนะให้รางวัล ตนเองการสอนตนเองและ เกณฑ์การสนับสนุนทาง สังคม	สำหรับผู้ป่วยโรคหอบหืด (Lorig, K. R., Ritter, P., Stewart, A. L., Sobel, D. S., Brown Jr, B. W., Bandura, A., ... & Holman, H. R., 2001) และให้ คำปรึกษาทางโทรศัพท์สำหรับการหยุดสูบบุหรี่ Rabius, V., McAlister, A. L., Geiger, A., Huang, P., & Todd, R. (2004)
คุณธรรมและ ความหลุดพ้น (Moral disengagement)	วิธีคิดเกี่ยวกับอันตราย ทางด้านพฤติกรรมและคนที่ เป็นทำอันตรายที่ทำให้เกิด ความเสียหายความทุกข์ที่ ยอมรับได้โดยการปลด มาตรฐานทางจริยธรรมที่ กำกับดูแลตนเอง	ลดทอนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความก้าวร้าวและ การละเมิดซึ่งกันและกันที่เป็นอันตรายต่อ สุขภาพในแบบสาธารณะ Bandura, A., Barbaranelli, C., Caprara, G. V., & Pastorelli, C. (1996) และ Bandura, A., Caprara, G. V., & Zsolnai, L. (2000)

ที่มา: ปรับปรุงจาก McAlister, A. L., Perry, C. L., & Parcel, G. S. (2008, p. 170)

จากตาราง 1 สรุปแนวคิดทฤษฎีปัญญาสังคม (Social cognitive theory) สามารถสรุปได้ 9 แนวคิด ประกอบด้วย 1) การกำหนดระดับ (Reciprocal determinism) เป็นปัจจัยแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อบุคคลและกลุ่มบุคคล 2) ผลและความคาดหวัง (Outcome expectations) เป็นความเชื่อเกี่ยวกับความน่าจะเป็นและผลที่ตามมาของการเลือกกระทำพฤติกรรม 3) การรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-efficacy) เป็นความเชื่อเกี่ยวกับความสามารถส่วนตัวในการแสดงพฤติกรรม 4) ประสิทธิภาพโดยรวม (Collective efficacy) เป็นความเชื่อเกี่ยวกับความสามารถของการดำเนินการร่วมกัน 5) การเรียนรู้แบบสังเกต (Observational learning) เป็นเรียนรู้ที่จะแสดงพฤติกรรมใหม่โดยการสัมผัสกับบุคคลและการแสดงของบุคคลที่สื่อออกมา 6) แรงจูงใจและการกระตุ้น (Incentive motivation) เป็นการใช้และไม่ใช้รางวัลหรือบทลงโทษเพื่อแก้ไขพฤติกรรม 7) การอำนวยความสะดวก (Facilitation) เป็นการจัดหาเครื่องมือเพื่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและทำให้เกิดพฤติกรรม 8) การควบคุมตนเอง (Self-regulation) เป็นการควบคุมตนเองผ่านทาง การตรวจสอบตนเอง และ 9) คุณธรรม (Moral disengagement) เป็นปลดมาตรฐานทางจริยธรรมที่ใช้ในการกำกับดูแลตนเอง

ภาพ 1 ทฤษฎีปัญญาสังคมประยุกต์ใช้กับพฤติกรรมทางกายภาพ (Social cognitive theory applied to physical activity behavior)

ที่มา: ปรับปรุงจาก (Pender, N. J., Murdaugh, C. L., & Parsons, M. A., 2015, p. 33)

จากภาพ 1 แสดงรูปแบบทฤษฎีปัญญาสังคมที่นำมาประยุกต์ใช้กับพฤติกรรมทางกายภาพ (Social cognitive theory applied to physical activity behavior) สามารถอธิบายได้ว่าประโยชน์จากความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมทางกายภาพ ส่งผลต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองเพื่อมีส่วนร่วมในการออกกำลังกายเป็นประจำ ซึ่งสามารถส่งผลออกเป็น 4 ด้านเป็นการส่งผลโดยตรง ได้แก่ 1) การรับรู้ความสามารถของตนเองเพื่อมีส่วนร่วมในการออกกำลังกายเป็นประจำ 2) การรับรู้อุปสรรคต่อการออกกำลังกายเป็นประจำ 3) ผลที่คาดหวังส่วนบุคคล สังคม และผลทางกายภาพของการออกกำลังกายเป็นประจำ และ 4) การดำเนินการออกกำลังกายเป็นประจำ ซึ่งท้ายที่สุดแล้วประโยชน์จากความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมทางกายภาพจะนำมาซึ่งการดำเนินการออกกำลังกายเป็นประจำและส่งผลดีต่อสุขภาพต่อไป

บทสรุป

แนวคิดทฤษฎีปัญญาสังคม (Social cognitive theory) สามารถแบ่งออกเป็น 5 ประเภท: (1) ปัจจัยกำหนดพฤติกรรม (2) การเรียนรู้เชิงสังเกตการณ์ (3) ปัจจัยกำหนดพฤติกรรม (4) การควบคุมตนเอง และ (5) คุณธรรมความหลุดพ้น (McAlister, A. L., Perry, C. L., & Parcel, G. S., 2008, p. 170)

อย่างไรก็ตาม ในแนวความคิดหรือทฤษฎีใดๆ ก็ตามอาจมีข้อจำกัดหรือมุ่งเน้นการศึกษาเฉพาะเพื่อค้นหาคำตอบในประเด็นใดประเด็นหนึ่ง ทฤษฎีปัญญาสังคมก็เช่นกัน ยังมีข้อจำกัดในด้านทฤษฎีจิตวิทยาสังคม (Psycho-social theory) และเป็นทฤษฎีที่ไม่คำนึงถึงสภาพทางเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างเพียงพอ (Davies, M., & Macdowall, W., 2006, p. 36) ดังนั้นการนำไปใช้จึงควรมีแนวคิดอื่นๆ เพิ่มเติม เพื่อความสมบูรณ์ในงานวิจัย

ข้อเสนอแนะ

ควรนำทฤษฎีปัญญาสังคม ร่วมกับแนวคิดทฤษฎีอื่นๆ เพื่ออธิบายการศึกษาพฤติกรรมสุขภาพ โดยเฉพาะนำไปศึกษาร่วมกับแนวคิดทางด้านจิตวิทยา ซึ่งเป็นที่มาหรือบ่อเกิดของพฤติกรรมสุขภาพในลักษณะต่างๆ

เอกสารอ้างอิง

- จักรพันธ์ เพ็ชรภูมิ. (2561). พฤติกรรมสุขภาพ แนวคิด ทฤษฎี และการประยุกต์ใช้, (พิมพ์ครั้งที่ 2), พิษณุโลก: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร. 292.
- อาภาพร เฝ้าวัฒนา, สุรินทร์ กลัมพพร, สุนีย์ ละกำป็น และขวัญใจ อำนางสัตย์เชื้อ. (2554). การสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในชุมชน: การประยุกต์แนวคิดและทฤษฎีสู่การปฏิบัติ, ขอนแก่น: หจก.โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา.
- Bandura, A. (Ed.). (1995). *Self-efficacy in changing societies*. Cambridge university press
- Bandura, A. (2004). Health promotion by social cognitive means. *Health education & behavior*, 31(2), 143-164.
- Davies, M., & Macdowall, W. (2006). *Health promotion theory*. Open University Press.
- Gochman, D. S. (1997). Health behavior research: Definitions and diversity. *Handbook of health behavior research*, 1, 5-34.

- Hopkins, D. P., Briss, P. A., Ricard, C. J., Husten, C. G., Carande-Kulis, V. G., Fielding, J. E., ... & Woollery, T. A. (2001). Reviews of evidence regarding interventions to reduce tobacco use and exposure to environmental tobacco smoke. *American journal of preventive medicine*, 20(2), 16-66.
- Lorig, K. R., Ritter, P., Stewart, A. L., Sobel, D. S., Brown Jr, B. W., Bandura, A., & Holman, H. R. (2001). Chronic disease self-management program: 2-year health status and health care utilization outcomes. *Medical care*, 1217-1223.
- Loukas, A., Spaulding, C., & Gottlieb, N. H. (2006). Examining the perspectives of Texas minors cited for possession of tobacco. *Health promotion practice*, 7(2), 197-205.
- Maibach, E., Flora, J. A., & Nass, C. (1991). Changes in self-efficacy and health behavior in response to a minimal contact community health campaign. *Health Communication*, 3(1), 1-15.
- McAlister, A., Johnson, W., Guenther-Grey, C., Fishbein, M., Higgins, D., & O'Reilly, K. (2000). Behavioral journalism for HIV prevention: Community newsletters influence risk-related attitudes and behavior. *Journalism & Mass Communication Quarterly*, 77(1), 143-159.
- McAlister, A. L., Perry, C. L., & Parcel, G. S. (2008). How individuals, environments, and health behaviors interact. *Health Behavior*, 169.
- Pender, N. J., Murdaugh, C. L., & Parsons, M. A. (2015). Health promotion in nursing practice, (seventh edition), New Jersey, *Peason Education, Inc*
- Perry, C. L., Williams, C. L., Komro, K. A., Veblen-Mortenson, S., Forster, J. L., Bernstein-Lachter, R., & Finnegan, J. (2000). Project Northland high school interventions: Community action to reduce adolescent alcohol use. *Health Education & Behavior*, 27(1), 29-49.
- Rabius, V., McAlister, A. L., Geiger, A., Huang, P., & Todd, R. (2004). Telephone counseling increases cessation rates among young adult smokers. *Health Psychology*, 23(5), 539.
- Sherman, S. G., German, D., Cheng, Y., Marks, M., & Bailey-Kloche, M. (2006). The evaluation of the JEWEL project: an innovative economic enhancement

and HIV prevention intervention study targeting drug using women involved in prostitution. *AIDS care*, 18(1), 1-11.

Singhal, A., and Rogers. (1999). E. A. Entertainment-Education: A Communication Strategy for Social Change. Hillsdale, N.J.: Erlbaum.

World Health Organization. (1986). Ottawa charter for health promotion. *Health promotion*, 1, iii-v.

**การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพ
ของพนักงานในการปฏิบัติงานด้านการผลิตสื่อ**
**Factors Affecting Analysis of the Relationship Efficiency of Employees in
Media Production Operations.**

Received: February 24, 2021

Revised: April 9, 2021

Accepted: May 24, 2021

การันตรี ขุนสงคราม¹, ทศพร มะหะหมัด²

Karuntee Khunsongkram¹, Tosaporn Mahamud²

บทคัดย่อ

การศึกษากการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพของพนักงานในการปฏิบัติงานด้านการผลิตสื่อมีวัตถุประสงค์เพื่อ เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยจูงใจกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานที่ปฏิบัติงานด้านการผลิตสื่อ เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยจูงใจกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติของพนักงานที่ปฏิบัติงานด้านการผลิตสื่อ โดยใช้ แบบสอบถาม จำนวน 400 ชุด เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลคือร้อยละค่าเฉลี่ย Correlation และ Multiple Regression Analysis

ผลการศึกษาพบว่า พบว่า ปัจจัยจูงใจที่มีความสำคัญได้แก่ ด้านความสำเร็จในการทำงานของบุคคล ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ด้านความรับผิดชอบ และด้านความก้าวหน้า ปัจจัยจูงใจที่มีความสำคัญ ได้แก่ ด้านค่าตอบแทน ด้านการนิเทศงาน ด้านสถานะทางอาชีพ ด้านความมั่นคงในการทำงาน ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพ ได้แก่ ด้านคุณภาพงาน ด้านปริมาณงาน ด้านเวลา และด้านค่าใช้จ่าย

ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา การทำงานในปัจจุบัน ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ควรดูแลสถานที่ทำงานให้มีความสะอาด มีปริมาณแสงสว่างที่เพียงพอ มีอุปกรณ์และเครื่องมือที่ครอบคลุมและสมบูรณ์พร้อมใช้งานและปลอดภัยอยู่เสมอ ด้านความมั่นคงในการทำงาน มีการสร้างความเชื่อมั่นให้กับพนักงาน ควรมีการกำหนดเวลาล่วงหน้า อย่างชัดเจน ตามมาตรฐานที่บริษัทกำหนด มีการชื่นชมยกย่องให้กับพนักงานที่มีความสามารถและผลงานที่น่ายกย่อง มีการสนับสนุนให้พนักงานได้ใช้ความคิดได้อย่างอิสระ ในการตัดสินใจการทำงานตามขอบเขตที่องค์กรกำหนด ควรส่งเสริมให้พนักงานมีโอกาสเจริญเติบโต มีโอกาสในการแสดงฝีมือ มีโอกาสในการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งตามความเหมาะสมและยุติธรรม รวมทั้งมีโอกาสดำเนินการต่อ รวมถึงการได้รับโอกาสในการแสดงความสามารถในงานอย่างเต็มที่

¹ อาจารย์ที่ปรึกษาประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต¹

Master of degree business administration Kasembundit University, Bangkok tosaporn.mah@kbu.ac.th

² นิสิตปริญญาโท บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต²

Research advisor of Business administration of kasembundit University, Bangkok

ข้อเสนอแนะครั้งต่อไป การศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการจัดสัมมนาให้กับพนักงานที่ปฏิบัติงานด้านสื่อ มีการรวมตัวกันของหลายองค์การเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิด ทักษะคติต่างๆในการทำงาน และมีแนวทางในการพัฒนาบุคลากรเพื่อให้เกิดความรู้ ความสามารถเพิ่มมากขึ้น

คำสำคัญ วิเคราะห์, ปัจจัย, พนักงาน

Abstract

The analysis of the relationship between factors affecting the efficiency of employees in media production work is aimed at: To find the relationship between motivation factors and the performance of employees performing media production work. To find the relationship between support factors and performance in the practice of media production workers by using 400 questionnaires as a tool for data collection. Then statistics were used to analyze the data, namely percentage, mean. T-Test, (one-way anova) hypothesis, Correlation and Multiple Regression Analysis.

The results of the study revealed that it was found that the motivating factor was important in the work success of the person. To be respected Responsibility And progress An important supporting factor is compensation. Supervision Career status Security in work Factors that influence efficiency include quality of work. In terms of workload, time and cost

Recommendations from the results of the study Working current Working environment Should take care of the workplace to be shy. There is a sufficient amount of light. Always have comprehensive and complete equipment and tools available and always safe. Security in work There is a building of confidence among employees. There should be a clearly defined time in advance according to the standards set by the company. There is admiration for talented employees and commendable work. Employees are encouraged to use their ideas freely. In making decisions on the work within the scope of the organization Should encourage employees to have opportunities for growth. Have a chance to show There is an opportunity for promotion, promotion as appropriate and fair. Including having the opportunity to study further Including being given the opportunity to show full ability in the job.

Next suggestion Education about the format of seminars for media workers There is a gathering of many organizations to exchange information, ideas, attitudes at work. And there are guidelines for human resource development to generate knowledge More capabilities

Keyword Analyze employee factors

ความเป็นมาและความสำคัญของการศึกษา

ในปัจจุบันองค์การภาครัฐหรือภาคเอกชนได้ให้ความสำคัญกับบุคลากร เพราะบุคลากรเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดของการทำงานที่ส่งผลให้องค์การประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ (พงศกร ศรียงค์ทองและจินดาลักษณ์ วัฒนสินธุ์,2564) อีกทั้งยังมีผลต่อความก้าวหน้าและเสื่อมถอยขององค์การ บุคลากรเป็นทรัพยากรที่มีบทบาทสำคัญต่อการผลักดันภารกิจให้ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์(พงศกร ศรียงค์ทอง,2561) สิ่งสำคัญนี้ คือจะอย่างไรให้ทรัพยากรบุคคลขององค์การทำงานอย่างเต็มความสามารถ มีความจงรักภักดีในองค์การ ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเพื่อให้เกิดพฤติกรรมการทำงานที่มุ่งเพิ่มปริมาณองค์การจึงจำเป็นต้องสร้างแรงจูงใจเนื่องจากแรงจูงใจนั้นมีอิทธิพลต่อผลิตผลของงาน ซึ่งจะมีประสิทธิภาพที่ดีนั้น ขึ้นอยู่กับการจูงใจในการทำงานซึ่งไม่ใช่เรื่องง่ายนักที่พนักงานจะตอบสนองต่องานโดยที่ขาดแรงจูงใจ (เกศรินทร์ งามเลิศ, 2559)

หากบุคคลในองค์การไม่มีการปรับตัวและไม่ยอมรับในสถานะที่มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นด้านปัจจัยภายในหรือภายนอกองค์การ สิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่ส่งผลกระทบต่อองค์การทั้งสิ้น แม้ว่าเรื่องของแรงจูงใจในการปฏิบัติงานจะมีการศึกษาอย่างมากแต่ในปัจจุบันก็ยังมีความสนใจศึกษาวิจัยอย่างต่อเนื่อง และยังเป็นเรื่องที่ทันสมัยอยู่เสมอ สาเหตุเนื่องจากแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นได้แทบทุกองค์การและยังเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ซึ่งการศึกษาที่สามารถดำเนินการได้อย่างหลากหลายแนวทางนี้ จึงเป็นสิ่งจูงใจให้มีการศึกษาเรื่องนี้มาตลอด การศึกษาในครั้งนี้อาจจะช่วยกระตุ้นให้ผู้บริหารหันมาให้ความสำคัญในปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่จะช่วยเสริมสร้างปรับปรุงประสิทธิภาพองค์การได้รวม ทั้งผู้วิจัยยังเห็นว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานจะมีประโยชน์อย่างแท้จริงหากสามารถนำไปใช้เพื่อการวางแผนในเชิงปฏิบัติการ (ประเสริฐ อุไร, 2559)

เนื่องด้วยการทำงานของกลุ่มธุรกิจที่เกี่ยวข้องทางด้านการผลิตสื่อไม่ว่าจะเป็น สื่อบันเทิง สื่อภาพยนตร์ สื่อข่าว สื่อวิทยุหรือสื่อโทรทัศน์ (กุลฤดี นุ่มทอง,2558)ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้คนหันมาให้ความสนใจเพราะด้วยความเจริญก้าวหน้าในปัจจุบันความรวดเร็วของสื่อที่ผู้คนต่างนิยมกันอย่างแพร่หลายในปัจจุบันด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร ที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับสื่อต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น สื่อบันเทิง สื่อภาพยนตร์ สื่อข่าว สื่อวิทยุหรือสื่อโทรทัศน์ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการบริหารงานด้านบุคคลและการพัฒนาศักยภาพของบุคคลที่ทำงานด้านการผลิตสื่อต่อไป

วัตถุประสงค์

1. การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยจูงใจมีประสิทธิภาพของพนักงานในการปฏิบัติงานด้านการผลิตสื่อในภาพรวม
2. การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยค่าจูงใจมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพของพนักงานในการปฏิบัติงานด้านการผลิตสื่อ ในภาพรวม

ขอบเขตการศึกษา

ด้านเนื้อหา : ศึกษาแรงจูงใจที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัทเอกชนที่ทำงานด้านการผลิตสื่อ ได้แก่ สื่อบันเทิง สื่อภาพยนตร์ สื่อข่าว สื่อวิทยุและโทรทัศน์ โดยแนวคิดเรื่อง แรงจูงใจอาศัยทฤษฎีของ Frederick Herzberg (DeShields,Kara,&Kaynak,2005) ที่ได้นำเสนอลักษณะ

สำคัญของการจูงใจประกอบด้วยปัจจัยแรงจูงใจและปัจจัยค้ำจุน ประสิทธิภาพในการทำงาน (Efficiency) หมายถึงกระบวนการ วิธีการหรือการกระทำใดที่พนักงานบริษัทเอกชนที่ทำงานด้านการผลิตสื่อกระทำเพื่อนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานโดยอาศัยแนวคิดทฤษฎีประสิทธิ ภาพการทำงานของ Peterson & Plowmanซึ่งได้ให้แนวคิดองค์ประกอบของการวัดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ประกอบด้วยคุณภาพของงาน ปริมาณงาน เวลา และค่าใช้จ่าย ด้านประชากร : ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ บุคลากร พนักงานและลูกจ้างที่ทำงานด้านสื่อเลือกตัวอย่างจำนวน 400 คน

ทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาเรื่อง แรงจูงใจที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของพนักงานในการปฏิบัติงานด้านการผลิตสื่อ ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้กำหนดกรอบแนวคิดและแนวทางในการศึกษา ดังนี้ปัจจัยจูงใจ หมายถึง สิ่งซึ่งควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ อันเกิดจากความต้องการ (Needs) พลังกดดัน (Drives) หรือ ความปรารถนา (Desires) ที่จะพยายามดิ้นรนเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ซึ่งอาจจะเกิดมาตามธรรมชาติหรือจากการเรียนรู้ก็ได้ การจูงใจเกิดจากสิ่งเร้าทั้งภายในและภายนอกตัวบุคคลนั้น ๆ เองปัจจัยค้ำจุน หมายถึง เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมในการทำงาน และเป็นปัจจัยที่จะสามารถป้องกันการเกิดความไม่พึงพอใจในการทำงาน

HerzbergFrederick Herzberg ได้คิดค้นทฤษฎีการจูงใจในการทำงาน ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางในวงการบริหารชื่อทฤษฎีของ Herzberg มีชื่อเรียกแตกต่างกันออกไปคือ “motivation maintenance theory” หรือ “dual factor theory” หรือ “the motivation-hygiene theoryในการเริ่มต้นค้นคว้าเพื่อสร้างทฤษฎี Herzberg (Hyun,& Oh,2011)

ปัจจัยจูงใจ (Motivation Factor)ปัจจัยจูงใจ เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับงานโดยตรงเพื่อจูงใจให้คนชอบและรักงานปฏิบัติ เป็นการกระตุ้นให้เกิดความพึงพอใจให้แก่บุคคลในองค์การให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมาก(ขวัญธิดา กุลสร้อยพร และ ทศพร มะหะหมัด, 2562)

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาเรื่องแรงจูงใจที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานที่ปฏิบัติงานด้านการผลิตสื่อ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับแรงจูงใจของพนักงานที่ปฏิบัติงานด้านการผลิตสื่อ เพื่อศึกษาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานที่ปฏิบัติงานด้านการผลิตสื่อ เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานที่ปฏิบัติงานด้านการผลิตสื่อจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยจูงใจกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานที่ปฏิบัติงานด้านการผลิตสื่อ เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยค้ำจุนกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานที่ปฏิบัติงานด้านการผลิตสื่อ ข้อมูลจากการศึกษาสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการเสริมสร้างแรงจูงใจเพื่อให้พนักงานบริษัทเอกชนที่ทำงานด้านการผลิตสื่อ ได้แก่ สื่อบันเทิง สื่อภาพยนตร์ สื่อข่าว สื่อวิทยุและสื่อโทรทัศน์ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ได้กำหนดวิธีการในการศึกษา ดังนี้

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาประชากรและตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
วิธีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้สร้างแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งได้
ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้โครงสร้างแบบสอบถามประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วน ดังนี้ส่วนที่ 1 ข้อมูล
ส่วนบุคคล เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นการสอบถามในเรื่องเพศ อายุ อาชีพ การศึกษา
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ประเภทการรักษา วิธีการชำระค่าใช้จ่าย การสร้างลักษณะคำถามเป็นลักษณะนาม
บัญญัติ ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน
ของพนักงานบริษัทเอกชนที่ทำงานด้านการผลิตสื่อ ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับ
แรงจูงใจที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัทเอกชนที่ทำงานด้านการผลิตสื่อ ส่วน
ที่ 4 เป็นข้อมูลข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถาม
แสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้การศึกษามีความสมบูรณ์ ได้มีวิธีการดำเนินการรวบรวมข้อมูล ดังนี้ ข้อมูลที่ได้จากการ
รวบรวมจากการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งต่างๆ ทั้งตำรา เอกสาร และผลการศึกษาวิจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มเป้าหมาย และรับกลับคืนมาด้วยตนเอง ดำเนินการตรวจสอบ
ความเรียบร้อย เพื่อให้แน่ใจว่าแบบสอบถามมีความสมบูรณ์ ครบถ้วน และสามารถนำไปวิเคราะห์ข้อมูล
ต่อไปได้

ผลการศึกษา

การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยจูงใจมีประสิทธิภาพของพนักงานในการปฏิบัติงานด้านการ
ผลิตสื่อในภาพรวม

ปัจจัยจูงใจ	ประสิทธิภาพของพนักงานในการปฏิบัติงานด้านการผลิต สื่อในภาพรวม			
	r	ค่า Sig	ระดับความสัมพันธ์	ลำดับ
ด้านความสำเร็จในการทำงานของบุคคล	.527**	.000	ปานกลางทิศทางเดียวกัน	5
ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ	.597**	.000	ปานกลางทิศทางเดียวกัน	4
ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ	.636**	.000	ค่อนข้างสูงทิศทางเดียวกัน	3
ด้านความรับผิดชอบ	.643**	.000	ค่อนข้างสูงทิศทางเดียวกัน	2
ด้านความก้าวหน้า	.652**	.000	ค่อนข้างสูงทิศทางเดียวกัน	1
ภาพรวมเฉลี่ย	.719		ค่อนข้างสูงทิศทางเดียวกัน	

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01. (2-tailed)

จากตารางที่ 4.6 ปัจจัยส่วนจูงใจมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพของพนักงานในการปฏิบัติงานด้านการผลิตสื่อในภาพรวม ภาพรวมเฉลี่ยมีความสัมพันธ์ระดับค่อนข้างสูงทิศทางเดียวกัน ($r = .719$) พิจารณาความสัมพันธ์จากสัมประสิทธิ์สัมพันธ์ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยตามลำดับ ดังนี้ปัจจัยจูงใจในด้านความสำเร็จในการทำงานของบุคคลในภาพรวมกับประสิทธิภาพของพนักงานในการปฏิบัติงานด้านการผลิตสื่อ ระดับความสัมพันธ์ค่อนข้างสูงทิศทางเดียวกัน ($r = .652$) ปัจจัยจูงใจในด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติในภาพรวมกับประสิทธิภาพของพนักงานในการปฏิบัติงานด้านการผลิตสื่อ ระดับความสัมพันธ์ค่อนข้างสูงทิศทางเดียวกัน ($r = .643$) ปัจจัยจูงใจในการได้รับการยอมรับนับถือในภาพรวมกับประสิทธิภาพของพนักงานในการปฏิบัติงานด้านการผลิตสื่อระดับความสัมพันธ์ค่อนข้างสูงทิศทางเดียวกัน ($r = .636$)

ปัจจัยจูงใจในด้านความรับผิดชอบกับประสิทธิภาพของพนักงานในการปฏิบัติงานด้านการผลิตสื่อในภาพรวม ระดับความสัมพันธ์ปานกลางทิศทางเดียวกัน ($r = .597$) ปัจจัยจูงใจในด้านความก้าวหน้ากับประสิทธิภาพของพนักงานในการปฏิบัติงานด้านการผลิตสื่อ ในภาพรวม ระดับความสัมพันธ์ปานกลางทิศทางเดียวกัน ($r = .527$)

การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยค่าจูงใจมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพของพนักงานในการปฏิบัติงานด้านการผลิตสื่อ ในภาพรวม

ปัจจัยค่าจูงใจ	ประสิทธิภาพของพนักงานในการปฏิบัติงานด้านการผลิตสื่อ			
	r	ค่า Sig	ระดับความสัมพันธ์	ลำดับ
ด้านค่าตอบแทน	.696**	.000	ค่อนข้างสูงทิศทางเดียวกัน	1
ด้านสัมพันธ์กับหัวหน้างาน	.688**	.000	ค่อนข้างสูงทิศทางเดียวกัน	2
ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน	.636**	.000	ค่อนข้างสูงทิศทางเดียวกัน	3
ด้านการนิเทศงาน	.724	.000	ค่อนข้างสูงทิศทางเดียวกัน	5
ด้านนโยบายและการบริหาร	.599	.000	ปานกลางทิศทางเดียวกัน	9
ด้านสภาพการทำงาน	.727	.000	ค่อนข้างสูงทิศทางเดียวกัน	6
ด้านสถานะทางอาชีพ	.707	.000	ค่อนข้างสูงทิศทางเดียวกัน	7
ด้านวิธีการปกครองบังคับบัญชา	.783	.000	ค่อนข้างสูงทิศทางเดียวกัน	4
ด้านความมั่นคงในการทำงาน	.568	.000	ปานกลางทิศทางเดียวกัน	8
ภาพรวมเฉลี่ย	.805		ค่อนข้างสูงทิศทางเดียวกัน	

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01. (2-tailed)

ปัจจัยค่าจูงใจมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพของพนักงานในการปฏิบัติงานด้านการผลิตสื่อ ในภาพรวม ภาพรวมเฉลี่ยมีความสัมพันธ์ระดับสูงทิศทางเดียวกัน ($r = .788$) พิจารณาความสัมพันธ์จากสัมประสิทธิ์สัมพันธ์ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยตามลำดับ ดังนี้ปัจจัยค่าจูงใจในด้านค่าตอบแทนในภาพรวมกับประสิทธิภาพของพนักงานในการปฏิบัติงานด้านการผลิตสื่อ ระดับความสัมพันธ์ค่อนข้างสูงทิศทางเดียวกัน ($r = .696$) ปัจจัยค่าจูงใจในด้านสัมพันธ์กับหัวหน้างานในภาพรวมกับประสิทธิภาพของพนักงานในการปฏิบัติงานด้านการผลิตสื่อ ระดับความสัมพันธ์ค่อนข้างสูงทิศทางเดียวกัน ($r = .688$) ปัจจัย

ปัจจัยในด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานในภาพรวมกับประสิทธิภาพของพนักงานในการปฏิบัติงานด้านการผลิตสื่อ ระดับความสัมพันธ์ค่อนข้างสูงทิศทางเดียวกัน ($r = .636$) ปัจจัยปัจจัยในด้านงานนิเทศงานกับประสิทธิภาพของพนักงานในการปฏิบัติงานด้านการผลิตสื่อ ระดับความสัมพันธ์ค่อนข้างสูงทิศทางเดียวกัน ($r = .724$) ปัจจัยปัจจัยในด้านนโยบายและการบริหารกับประสิทธิภาพของพนักงานในการปฏิบัติงานด้านการผลิตสื่อ ระดับความสัมพันธ์ปานกลางทิศทางเดียวกัน ($r = .599$) ปัจจัยปัจจัยในด้านสภาพการทำงานกับประสิทธิภาพของพนักงานในการปฏิบัติงานด้านการผลิตสื่อ ระดับความสัมพันธ์ค่อนข้างสูงทิศทางเดียวกัน ($r = .727$) ปัจจัยปัจจัยในด้านสถานะทางอาชีพกับประสิทธิภาพของพนักงานในการปฏิบัติงานด้านการผลิตสื่อ ระดับความสัมพันธ์ค่อนข้างสูงทิศทางเดียวกัน ($r = .707$) ปัจจัยปัจจัยในด้านความมั่นคงในการทำงานกับประสิทธิภาพของพนักงานในการปฏิบัติงานด้านการผลิตสื่อ ระดับความสัมพันธ์ค่อนข้างสูงทิศทางเดียวกัน ($r = .783$) ปัจจัยปัจจัยในด้านวิธีการปกครองบังคับบัญชากับประสิทธิภาพของพนักงานในการปฏิบัติงานด้านการผลิตสื่อ ระดับความสัมพันธ์ค่อนข้างสูงทิศทางเดียวกัน ($r = .568$)

สรุปผล การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องแรงจูงใจที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของพนักงานในการปฏิบัติงานด้านการผลิตสื่อ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับแรงจูงใจของพนักงานที่ปฏิบัติงานด้านการผลิตสื่อ เพื่อศึกษาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานที่ปฏิบัติงานด้านการผลิตสื่อ เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานที่ปฏิบัติงานด้านการผลิตสื่อ จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยจูงใจกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานที่ปฏิบัติงานด้านการผลิตสื่อ

เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยจูงใจกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานที่ปฏิบัติงานด้านการผลิตสื่อ โดยใช้แบบสอบถาม จำนวน 400 ชุด เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลคือร้อยละ ค่าเฉลี่ย จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปได้ ดังนี้

ข้อมูลเกี่ยวกับระดับแรงจูงใจของพนักงานปฏิบัติงานด้านการผลิตสื่อ

ประกอบด้วยปัจจัยจูงใจกับปัจจัยค่าจูงใจภาพรวมของปัจจัยจูงใจอยู่ในระดับความสำคัญมาก โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านความสำเร็จในการทำงานของบุคคล ผลจากการศึกษาพบว่าอยู่ในระดับความสำคัญมาก โดยมีรายละเอียดความสำคัญอยู่ในระดับสำคัญมาก 3 รายการ ประกอบด้วยสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายสำเร็จลุล่วงด้วยดี สามารถทำงานได้สำเร็จตามเวลาที่กำหนด สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้เป็นอย่างดีด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ ผลจากการศึกษาพบว่าอยู่ในระดับความสำคัญมาก โดยมีรายละเอียดความสำคัญ อยู่ในระดับสำคัญมาก 3 รายการ ประกอบด้วย ลักษณะของงานที่ทำการจัดการอย่างเป็นระบบ องค์กรมีกำหนดความรับผิดชอบในหน้าที่ได้อย่างชัดเจน งานที่ทำเป็นงานที่ต้องใช้ความคิดใหม่ๆ อยู่เสมอด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ผลจากการศึกษาพบว่าอยู่ในระดับความสำคัญมาก โดยมีรายละเอียดความสำคัญอยู่ในระดับสำคัญมาก 3 รายการ ประกอบด้วยได้รับการยกย่องและการยอมรับจากเพื่อนร่วมงาน รู้สึกว่าองค์กรเป็นที่ยอมรับในสังคม หัวหน้างานยอมรับความคิดเห็นต่างๆ ที่ผู้ร่วมงานเสนอแนะด้านความรับผิดชอบ ผลจากการศึกษาพบว่าอยู่ในระดับความสำคัญมาก โดยมีรายละเอียดความสำคัญอยู่ในระดับสำคัญมาก 3 รายการ ประกอบด้วย พึงพอใจที่ได้รับมอบหมายให้

รับผิดชอบงานใหม่ๆ อยู่เสมอ ได้รับมอบหมายหน้าที่ที่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ สามารถมีความคิดอิสระในการตัดสินใจ ตามขอบเขตที่หน่วยงานกำหนด ด้านความก้าวหน้า ผลจากการศึกษาพบว่าอยู่ในระดับความสำคัญมาก โดยมีรายละเอียดความสำคัญอยู่ในระดับสำคัญมาก 3 รายการ ประกอบด้วย ได้รับโอกาสที่จะพัฒนาความรู้ ความสามารถ เพื่อความก้าวหน้าในการทำงาน องค์กรมีการสนับสนุนการฝึกอบรม การสัมมนา องค์กรพิจารณาการเลื่อนตำแหน่งอย่างเป็นธรรม

ปัจจัยค้ำจุนของพนักงานในการปฏิบัติงานด้านการผลิตสื่อ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ด้านค่าตอบแทน ผลจากการศึกษาพบว่าอยู่ในระดับความสำคัญมาก โดยมีรายละเอียดอยู่ในระดับสำคัญมาก 3 รายการ ประกอบด้วย ได้รับเงินค่าทำงานล่วงนํ้าอย่างเหมาะสม ได้รับสวัสดิการต่างๆ อย่างเหมาะสม เงินเดือนที่ได้รับเหมาะกับปริมาณงานที่ปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน ผลจากการศึกษาพบว่าอยู่ในระดับความสำคัญมาก โดยมีรายละเอียดอยู่ในระดับสำคัญมาก 3 รายการ ประกอบด้วย งานปฏิบัติกับพนักงานในองค์กรอย่างเท่าเทียมกัน หัวหน้างานเอาใจใส่ให้ข้อเสนอเป็นอย่างดี หัวหน้างานมีความเป็นกันเองกับพนักงานในองค์กร ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ผลจากการศึกษาพบว่าอยู่ในระดับความสำคัญมาก โดยมีรายละเอียดอยู่ในระดับสำคัญมาก 3 รายการ ประกอบด้วย เพื่อนร่วมงานมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อนร่วมงานยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน องค์กรมีบรรยากาศการทำงานกับเพื่อนร่วมงานที่ดี ด้านการนิเทศงาน ผลจากการศึกษาพบว่าอยู่ในระดับความสำคัญมาก โดยมีรายละเอียดอยู่ในระดับสำคัญมาก 4 รายการ ประกอบด้วย มีโอกาสได้เข้าพบเพื่อปรึกษากับหัวหน้างานได้อย่างสะดวก หัวหน้างานสอนงานตรงกับหน้าที่ที่รับผิดชอบได้เป็นอย่างดี หัวหน้างานมอบหมายหน้าที่ได้ตรงกับหน้าที่ที่รับผิดชอบ ท่านคิดว่าองค์กรมีการแนะนำชี้แนะงานอย่างเต็มใจ ด้านนโยบายและการบริหาร ผลจากการศึกษาพบว่าอยู่ในระดับความสำคัญมาก โดยมีรายละเอียดอยู่ในระดับสำคัญมาก 3 รายการ องค์กรมีวิธีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ องค์กรมีนโยบายอย่างชัดเจน องค์กรมีการชี้แจงนโยบายอย่างทั่วถึง ด้านสภาพการทำงาน ผลจากการศึกษาพบว่าอยู่ในระดับความสำคัญมาก โดยมีรายละเอียดอยู่ในระดับสำคัญมาก 3 รายการ ประกอบด้วย มีการจัดสถานที่ทำงานได้อย่างเหมาะสมกับการปฏิบัติงาน องค์กรมีการช่วยเหลือเรื่องค่าใช้จ่ายการเดินทางเพื่อการทำงานอย่างเหมาะสม องค์กรมีอุปกรณ์เพียงพอและสมบูรณ์เพียงพอในการปฏิบัติงาน ด้านสถานะทางอาชีพ ผลจากการศึกษาพบว่าอยู่ในระดับความสำคัญมาก โดยมีรายละเอียดอยู่ในระดับสำคัญมาก 2 รายการ ประกอบด้วย องค์กรเป็นที่รู้จักในสังคม มีความรู้สึภาคภูมิใจในองค์กรที่ปฏิบัติงาน ด้านความมั่นคงในการทำงาน ผลจากการศึกษาพบว่าอยู่ในระดับความสำคัญมาก โดยมีรายละเอียดอยู่ในระดับสำคัญมาก 3 รายการ ประกอบด้วย มีความเชื่อมั่นและศรัทธาในองค์กรที่ปฏิบัติ มีความเชื่อมั่นและศรัทธาในองค์กรที่ปฏิบัติ มีความรู้สึกมั่นคงในตำแหน่งงานที่ปฏิบัติ คิดว่าองค์กรมีความมั่นคงในอนาคตด้านวิธีการปกครองบังคับบัญชา ผลจากการศึกษา พบว่าอยู่ในระดับความสำคัญมาก โดยมีรายละเอียดอยู่ในระดับสำคัญมาก 3 รายการ ประกอบด้วย หัวหน้างานให้คำแนะนำที่ดีในการทำงาน หัวหน้างานเป็นคนมีความคิดสร้างสรรค์ ทันสมัย หัวหน้างานสามารถแก้ไขปัญหาได้เป็นอย่างดี จากการศึกษาระดับความสำคัญของปัจจัยค้ำจุนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของพนักงานในการปฏิบัติงานด้านการผลิตสื่อ ทำให้ทราบระดับความสำคัญของปัจจัยค้ำจุนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของพนักงานในการปฏิบัติงานด้านการผลิตสื่อ ในระดับความสำคัญมาก

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา เขียนให้เป็นข้อเสนอแนะว่าควรปรับปรุงอะไรบ้าง

ในการศึกษาครั้งนี้ทำให้ทราบถึงแรงจูงใจที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของพนักงานในการปฏิบัติงานด้านการผลิตสื่อ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นประโยชน์ดังต่อไปนี้

1. ด้านการนิเทศงาน ผู้บริหารควรมอบหมายงานให้ตรงกับความรู้ความสามารถ และมีการนำเสนอ ชี้แนะให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาการ อีกทั้งมีการเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาการมีโอกาสได้เสนอแนะและแสดงความคิดเห็นในการวางแผนปฏิบัติงาน และการวิเคราะห์ปัญหาต่างๆ
2. ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ผู้บริหารควรมีการดูแลสถานที่ทำงานให้มีความสะอาด มีปริมาณแสงสว่างที่เพียงพอ มีอุปกรณ์และเครื่องมือที่ครอบคลุมและสมบูรณ์พร้อมใช้งานและปลอดภัยอยู่เสมอ
3. ด้านความมั่นคงในการทำงาน ผู้บริหารควรมีการสร้างเชื่อมั่น ให้กับพนักงาน มีหลักฐานยืนยันในการเสริมสร้างการทำงานที่มั่นคง
4. ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ผู้บริหารควรมีการชื่นชมยกย่องให้กับพนักงานที่มีความสามารถและผลงานที่น่าพอใจ ยอมรับตามความเหมาะสมเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการทำงาน
5. ด้านความรับผิดชอบ ผู้บริหารควรมีการให้พนักงานได้ใช้ความคิดได้อย่างอิสระ ในการตัดสินใจการทำงานตามขอบเขตที่องค์การกำหนด
6. ด้านความก้าวหน้า ผู้บริหารควรส่งเสริมให้พนักงานมีโอกาสเจริญเติบโต มีโอกาสในการแสดงฝีมือ มีโอกาสในการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งตามความเหมาะสมและยุติธรรม รวมทั้งมีโอกาสดำเนินการต่อรวมถึงการได้รับโอกาสในการแสดงความสามารถในงานอย่างเต็มตัว

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

การศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการจัดสัมมนาให้กับพนักงานที่ปฏิบัติงานด้านสื่อ มีการรวมตัวกันของหลายๆองค์การเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิด ทักษะคติต่างๆในการทำงาน และมีแนวทางในการพัฒนาบุคลากรเพื่อให้เกิดความรู้ ความสามารถเพิ่มมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กุลฤติ นุ่มทองและ อัศวิน เนตรโพธิ์แก้ว (2558) อุตสาหกรรมภาพยนตร์ยุคสื่อใหม่ในอาเซียน: ก้าวอย่างใหม่สู่โลกออนไลน์และภูมิภาคอาเซียน. วารสารนิเทศศาสตร์และนวัตกรรมการสื่อสาร 2(2) 43-54
- เกสรินทร์ งามเลิศ(2559)แรงจูงใจที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน และลูกจ้างองค์การคลังสินค้า. [การค้นคว้าอิสระเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, ไม่ได้ตีพิมพ์] มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
- ขวัญฤตา กุลสรลพร และ ทศพร มะหะหมัด (2562)แรงจูงใจในการทำงานกับความผูกพันของพนักงานบริษัทอนิลา เยม อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด.วารสารวิจัยลำไพลพชร 13(2)102-110
- ประเสริฐ อุไร (2559) แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงาน กรณีศึกษา บริษัท เอจีซี ออโตโมทีฟ (ประเทศไทย) จำกัด. [สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, ไม่ได้ตีพิมพ์] มหาวิทยาลัยเกริก

- พงศกร ศรีรงค์ทอง,(2561)การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ องค์การแห่งการเรียนรู้ และการจัดการความรู้: การบูรณาการแนวคิดเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จขององค์การ.จันเกษมสาร 24(47) 1-16
- พงศกร ศรีรงค์ทองและจินดาลักษณ์ วัฒนสินธุ์,(2562)การดำรงรักษาบุคลากรกลุ่มเจนเอเรชันวายของ องค์การภาครัฐและเอกชน. วารสารด้านการบริหารรัฐกิจและการเมือง.8(2) 26-47
- DeShields, O.W., Kara, A. &Kaynak, E. (2005), "Determinants of business student satisfaction and retention in higher education: applying Herzberg's two-factor theory", International Journal of Educational Management, 19 (2)128-139.
<https://doi.org/10.1108/09513540510582426>
- Hyun, S.G & Oh, H.M (2011) Reexamination of Herzberg's Two-Factor Theory of Motivation in the Korean Army Foodservice Operations, Journal of Foodservice Business Research, 14 (2) 100-121, DOI: 10.1080/15378020.2011.574532

การศึกษาวัจนกรรมและความพึงพอใจในการซื้อขายสินค้าออนไลน์ เสื้อผ้าสำหรับผู้ชาย

The education of acting and satisfaction in online trading Men's Clothing

Received: February 8,2021

Revised: May 19,2021

Accepted: June 7,2021

ผกามาศ บุราณ¹, รัฐศาสตร์ ศรีใหญ่²

Phakamas Buran¹, Rattasart Sriyai²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1. เพื่อศึกษาการใช้วัจนกรรมในการซื้อขายสินค้าออนไลน์ เสื้อผ้าสำหรับผู้ชาย จากแอปพลิเคชัน Lazada และ Shopee 2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจกับการใช้วัจนกรรมในการซื้อสินค้าเสื้อผ้าสำหรับผู้ชาย กลุ่มตัวอย่างคือ เลือกโดยวิธีการเจาะจง จำนวน 400 ข้อความ ที่แสดงความคิดเห็นจากการซื้อขายสินค้าออนไลน์ ประเภทเสื้อผ้าสำหรับผู้ชาย จากแอปพลิเคชัน Lazada เลือกจำนวน 200 ข้อความ และจากแอปพลิเคชัน Shopee เลือกจำนวน 200 ข้อความ โดยแสดงเป็นจำนวนการพบการใช้วัจนกรรม และคำร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า การใช้วัจนกรรมในการซื้อขายสินค้าออนไลน์ เสื้อผ้าสำหรับผู้ชาย พบข้อความแสดงความคิดเห็นรวมทั้งสิ้น 597 ข้อความ คือ ข้อความแสดงความคิดเห็นของผู้ซื้อ สินค้าออนไลน์ จำนวน 400 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 66.98 รวมกับข้อความแสดงความคิดเห็นของผู้ขาย สินค้าออนไลน์ พบข้อความตอบกลับของผู้ขายจำนวน 197 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 32.99 เมื่อนำข้อความทั้งหมดมาจำแนกตามประเภทของวัจนกรรม พบว่ามีข้อความแสดงความคิดเห็นในการซื้อขายสินค้าออนไลน์รวมทั้งสิ้นจำนวน 597 ข้อความ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างการใช้วัจนกรรมกับความพึงพอใจของผู้ซื้อขายสินค้าออนไลน์ เสื้อผ้าสำหรับผู้ชาย จากแอปพลิเคชัน Lazada และ Shopee จากการใช้วัจนกรรมของผู้ซื้อ ทั้งหมด 400 ข้อความ ปรากฏความพึงพอใจของผู้ซื้อขายสินค้า ในการซื้อขายเสื้อผ้าสำหรับผู้ชาย การแสดงผลรวมความพึงพอใจของผู้ซื้อสินค้าในการซื้อขายเสื้อผ้าสำหรับผู้ชายทั้งหมด ที่ปรากฏความพึงพอใจมากที่สุด คือ ความพึงพอใจในระดับ 5 ดาว จำนวน 166 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 41.5 และน้อยที่สุด คือ ความพึงพอใจในระดับ 2 ดาว จำนวน 48 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 12.00

คำสำคัญ : วัจนกรรม, ความพึงพอใจ, เสื้อผ้าสำหรับผู้ชาย

¹นักศึกษาปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา นครราชสีมา 30000

B.A. Student in Thai Language, Nakhon Ratchasima Rajabhat University, Nakhon Ratchasima 30000 Thailand

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา นครราชสีมา 30000

³Assistant Professor Dr. , Faculty of Education, Nakhon Ratchasima Rajabhat University, Nakhon Ratchasima 30000 Thailand

Corresponding author, e-mail: Phakamas.Buran@gmail.com

Abstract

The objectives of this research are: 1. To study the use of innovation in online trading. Men's Clothing From the Lazada and Shopee applications 2. To compare satisfaction with the use of pragmatism in shopping for men's clothing. The sample is Selected by a specific method, the number of 400 posts presented by online trading products Men's clothing types From the Lazada app, select 200 messages, and from the Shopee app, select 200 messages, displaying the number of incidence and percentages found. Using notices in online trading Men's Clothing A total of 597 comments were found, ie buyer's opinions. Online merchandise is 400 messages, accounting for 66.98 percent, combined with the seller's comments. Online Products Found 197 seller's replies, representing 32 percent. 99 When all messages are classified by type of speech It was found that there were 597 comments on online merchandising on the relationship between the use of speech and the satisfaction of online merchants. Men's Clothing From Lazada and Shopee applications, a total of 400 messages appear on the satisfaction of the buyer. In clothing trading for men Total exposure of shoppers' satisfaction in the entire men's clothing trade. The most satisfactory was a 5-star rating of 166 messages, 41.5 percent, and the lowest was 48 messages at 2-star, 12.00 percent.

Keywords : Speech, Satisfaction, Men's Clothing

บทนำ

สังคมในปัจจุบันนี้กลายเป็นยุคเทคโนโลยีที่สามารถเชื่อมโยงเข้าหากันได้โดยง่ายและมีการติดต่อสื่อสาร แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด ได้อย่างรวดเร็วมากยิ่งขึ้น อินเทอร์เน็ตได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของผู้คนเป็นอย่างมาก และได้เข้ามามีบทบาทต่อวิถีชีวิตผู้คนและสังคมในรูปแบบต่าง ๆ กล่าวคือ เมื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเริ่มเข้ามามีบทบาทในสังคมมากขึ้น ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงในการใช้ภาษาอย่างเห็นได้ชัด จึงทำให้เกิดการใช้ฉันทนิมิตในการติดต่อสื่อสารและความหลากหลายของรูปแบบทางภาษาผ่านทางสังคมออนไลน์ขึ้น เพราะในปัจจุบันการสื่อสารผ่านออนไลน์ได้เป็นรูปแบบการสื่อสารที่มีความทันสมัยและเข้ามามีบทบาทความสำคัญต่อสังคมเป็นอย่างมาก (Williamson & Andy, 2013: 9) สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) เป็นส่วนหนึ่งของเทคโนโลยีที่เรียกว่า เว็บ 2.0 (Web 2.0) คือ เครื่องมือต่าง ๆ ที่ทำงานบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่อนุญาตให้แต่ละบุคคลเข้าถึง แลกเปลี่ยน สร้างเนื้อหา และสื่อสารกับบุคคลอื่น ๆ และการเข้าร่วมเครือข่ายออนไลน์ต่าง ๆ ซึ่งปัจจุบันบริการเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมีการนำมาใช้ในการสื่อสารระหว่างบุคคลเพื่อการสื่อสารทางธุรกิจหรือการสื่อสารของหน่วยงานราชการ ตลอดจนองค์กรต่าง ๆ เห็นได้จากการลงทุนในสื่อออนไลน์ของหลาย ๆ องค์กร ความทันสมัยของเทคโนโลยี และอินเทอร์เน็ตยังทำให้ระบบการค้าในปัจจุบันแตกต่างไปจากเดิมในอดีตการค้าขายจะผ่านหน้าร้าน มีร้านค้าเป็นของตนเอง ทำให้การโฆษณาการรับรู้และการเข้าถึงของลูกค้าเป็นไปอย่างจำกัด แต่ในปัจจุบันมีการนำเทคโนโลยี และอินเทอร์เน็ตเข้ามามีใช้ในการทำธุรกิจการค้าหรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-Commerce) หรือ อีคอมเมิร์ซ (E-Commerce) เป็น

การใช้อินเทอร์เน็ตเป็นสื่อกลางในการทำการค้าขาย การทำธุรกรรมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ในทุก ๆ ช่องทางที่เป็นอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ อินเทอร์เน็ต และระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์สามารถกระทำผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ การโอนเงินอิเล็กทรอนิกส์ การจัดการห่วงโซ่อุปทาน การโฆษณาในอินเทอร์เน็ต แม้กระทั่งซื้อขายออนไลน์ การซื้อขายสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ในปัจจุบันเป็นการประกอบธุรกิจบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) ที่กำลังได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นการซื้อขายจากเว็บเพจ ตัวอย่างเช่น ช้อปปี้ (Shopee) และลาซาด้า (Lazada) และจากเครือข่ายสังคมออนไลน์ ที่เป็นบริการที่เชื่อมโยงกลุ่มคนเข้าไว้ด้วยกันผ่านอินเทอร์เน็ต เป็นการเชื่อมต่อที่ให้อินโฟลิวเซอร์สามารถแพร่กระจายข้อมูลได้เป็นจำนวนมาก การใช้งานที่ง่าย สะดวก รวดเร็ว และมีค่าใช้จ่ายน้อย และผู้ซื้อไม่ต้องเดินทางไปซื้อตามห้างสรรพสินค้า หรือร้านค้าอีกต่อไป แต่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการแลกเปลี่ยนซื้อขายแทน เพราะสามารถโต้ตอบและสื่อสารกันได้อย่างทันท่วงที และในปัจจุบันยังได้มีการแข่งขันธุรกิจการซื้อขายออนไลน์ที่เพิ่มมากขึ้น

วัจนกรรม เป็นการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายหรือแนวคิดที่บ่งบอกถึงเจตนาในการสื่อสาร ซึ่งต้องคำนึงถึงความหลากหลายของรูปแบบทางภาษาที่เหมาะสมกับสถานการณ์และเป็นที่ยอมรับของสังคม รวมทั้งความรู้สึกนึกคิดและทัศนคติของผู้พูดที่มีต่อเรื่องราวต่าง ๆ ซึ่งลักษณะของ “วัจนกรรม” จะเป็นการกระทำของผู้พูดซึ่งแสดงออกในรูปของคำพูดและยังสามารถที่จะช่วยให้ผู้ฟังได้รับทราบถึงวัตถุประสงค์ของความหมายและเกิดความเข้าใจในความหมายของคำที่ผู้พูดต้องการสื่อสาร สุจริตลักษณ์ ตีผลดง (2549: 61) วัจนกรรม (Speech Acts) เป็นแนวคิดหนึ่งในวัจนปฏิบัติศาสตร์ กล่าวถึงการกระทำที่เกิดขึ้นเมื่อผู้พูดหรือผู้เขียน (Speaker/Writer) กล่าวถ้อยคำใดถ้อยคำหนึ่ง (Utterance) กับผู้ฟังหรือผู้อ่าน (Hearer/Reader) หรือผู้รับสารในบริบทใดบริบทหนึ่ง สามารถจำแนกเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ตามเจตนาของผู้พูด เช่น การบอกเล่า การสัญญา การสั่ง การถาม เป็นต้น

หนึ่งในนั้น คือ การซื้อขายเสื้อผ้าออนไลน์ ที่ในปัจจุบันผู้คนกำลังให้ความสนใจอยู่เป็นจำนวนมาก เพราะเสื้อผ้าถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ใช้ในการดำรงชีวิตของมนุษย์ จึงปฏิเสธไม่ได้เลยว่าเสื้อผ้ามีความสำคัญมากจำเป็นต้องสวมใส่ และเสื้อผ้าไม่เพียงแต่ตอบสนองปัจจัยพื้นฐานหลักในการดำรงชีวิต แต่ยังเป็นการสะท้อนถึงรสนิยม สไตล์ และความทันสมัยของผู้สวมใส่ มีทางเลือกที่หลากหลายสำหรับผู้บริโภค ทั้งรูปแบบ ความเหมาะสมกับรูปร่างและบุคลิก โดยผู้สวมใส่สามารถเลือกรูปแบบให้เข้ากับสถานการณ์และสถานที่ต่าง ๆ ที่จะไป ซึ่งหากเลือกได้เหมาะสมแล้ว จะช่วยเสริมสร้างบุคลิกของผู้สวมใส่ให้ดูดี และมีหลากหลายรูปแบบให้เลือกอย่างไม่จำกัด ไม่ว่าจะเป็นเสื้อผ้าสำหรับผู้หญิง เสื้อผ้าสำหรับผู้ชาย สำหรับเด็ก หรือผู้สูงอายุ มีหลายร้านให้เลือกอย่างหลากหลาย ซึ่งเสื้อผ้าที่ผู้คนให้ความสนใจอยู่เป็นจำนวนหนึ่ง คือ เสื้อผ้าสำหรับผู้ชาย เสื้อผ้าของผู้ชายนั้นมีความจำเป็นไม่ต่างจากเสื้อผ้าของผู้หญิง และเป็นที่ยอมรับไม่แพ้กันที่ไม่ว่าเข้าไปในเว็บเพจใดต้องมีคนคอยสอบถาม และซื้ออยู่เป็นจำนวนมากไม่ต่างกับเสื้อผ้าผู้หญิง เพราะสามารถใส่ได้ทั้งผู้หญิงและผู้ชาย หรือที่เรียกกันว่า แพนชั่น ที่เราสามารถหยิบจับเสื้อผ้าที่เราชอบมาใส่ได้อย่างสวยงาม เหตุนี้จึงทำให้มีร้านค้าออนไลน์เกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก และได้เกิดวัจนกรรมในการใช้ภาษาเพื่อติดต่อสื่อสารของผู้ซื้อและผู้ขายผ่านทางสังคมออนไลน์ ทำให้เห็นถึงวัจนกรรมในการซื้อขายสินค้าที่มีการใช้ในรูปแบบที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็น การโน้มน้าวใจ การขอร้อง การพูดเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดี หรือการใช้คำคล้องจองเพื่อให้ผู้ซื้อมีความต้องการที่จะซื้อสินค้านั้น ดังนั้นวัจนกรรมจึงมีอิทธิพลต่อการซื้อ

ขายสินค้าออนไลน์เป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นสารหรือเจตนาที่ผู้ขายใช้สื่อถึงผู้รับบริการ ให้เกิดการซื้อขายระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายการที่จะประสบความสำเร็จในการซื้อขายสินค้าออนไลน์นั้น ผู้ขายจะต้องมีกลวิธีการใช้ภาษาการสื่อสารระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายการโน้มน้าวใจ ให้ผู้ซื้อต้องการที่จะซื้อสินค้าถือเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ผู้ซื้อตกลงที่จะซื้อสินค้า และเกิดความพึงพอใจกับสินค้าที่ซื้อไป

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจทำการศึกษาประเภทของวัจนกรรมที่พบในการติดต่อสื่อสารของผู้ซื้อและผู้ขาย ในการซื้อขายสินค้าออนไลน์เสื้อผ้าสำหรับผู้ชายจากเว็บไซต์ซื้อขายออนไลน์ Lazada และ Shopee และเพื่อศึกษากลวิธีทางภาษาเพื่อโน้มน้าวใจในการซื้อสินค้าเสื้อผ้าสำหรับผู้ชาย ผลการศึกษาครั้งนี้จะทำให้ทราบถึงประเภทของวัจนกรรมในการติดต่อสื่อสารของผู้ซื้อและผู้ขาย และทราบถึงกลวิธีทางภาษาเพื่อโน้มน้าวใจในการซื้อสินค้าเสื้อผ้าสำหรับผู้ชาย นอกจากนี้ผลการศึกษา ยังสะท้อนให้เห็นถึง เจตนาการใช้ภาษาในการสื่อสารที่ผู้เขียนใช้เพื่อชักจูงโน้มน้าวใจต่อผู้รับสาร ในการซื้อขายสินค้า และการใช้ภาษาในการสื่อสารของผู้คนในสังคมปัจจุบัน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการใช้วัจนกรรมในการซื้อขายสินค้าออนไลน์ เสื้อผ้าสำหรับผู้ชาย จากแอปพลิเคชัน Lazada และ Shopee
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจกับการใช้วัจนกรรมในการซื้อสินค้าเสื้อผ้าสำหรับผู้ชาย

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรคนไทยที่ดาวน์โหลดแอปพลิเคชันในการซื้อขายสินค้าออนไลน์ Lazada จำนวน 1,025,010 คน และ Shopee จำนวน 418,900 คน รวมทั้งหมด 1,443,910 คน กลุ่มตัวอย่างเลือกโดยวิธีการเจาะจง จำนวน 400 คน ที่แสดงความคิดเห็นจากการซื้อขายสินค้าออนไลน์ ประเภทเสื้อผ้าสำหรับผู้ชาย จากแอปพลิเคชัน Lazada เลือกจำนวน 200 คน ซึ่งแสดงความคิดเห็น จำนวน 200 ข้อความ และความคิดเห็นจากการซื้อขายสินค้าออนไลน์ ประเภทเสื้อผ้าสำหรับผู้ชาย จากแอปพลิเคชัน Shopee เลือกจำนวน 200 คน ซึ่งแสดงความคิดเห็น จำนวน 200 ข้อความ ระยะเวลาระหว่างเดือนเมษายน - เดือนมิถุนายน 2563

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาเอกสาร บทความทางวิชาการ งานวิจัยและหนังสือตำราต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวัจนกรรม และการซื้อสินค้าออนไลน์ และเอกสารที่เกี่ยวข้องทุกประเภท
2. สร้างเครื่องมือตารางสำรวจวัจนกรรมและความพึงพอใจของผู้ซื้อสินค้าที่ปรากฏในข้อความที่ใช้ในการซื้อขายสินค้าออนไลน์ เสื้อผ้าสำหรับผู้ชาย และตรวจสอบความเหมาะสมของเครื่องมือ
3. เก็บข้อมูลโดยการสำรวจข้อมูลความคิดเห็นหลังจากใช้แอปพลิเคชันการซื้อขายสินค้าออนไลน์ ประเภทเสื้อผ้าสำหรับผู้ชาย จำนวน 2 แอปพลิเคชัน คือ Lazada และ Shopee รวมจำนวนทั้งสิ้น 400 ข้อความ

3.1 สำรวจข้อมูลความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้ซื้อขายสินค้าออนไลน์ประเภทเสื้อผ้าสำหรับผู้ชาย จากแอปพลิเคชัน Lazada จำนวน 200 ข้อความ และแอปพลิเคชัน Shopee จำนวน

200 ข้อความ รวมทั้งหมด 400 ข้อความ ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล ระหว่างวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2563 – วันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2563

3.2 บันทึกความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้ซื้อ หลังจากใช้แอปพลิเคชันการซื้อขายสินค้าออนไลน์ ประเภทสินค้าเสื้อผ้าสำหรับผู้ชาย ลงในตารางเก็บรวบรวมข้อมูล

4. เรียบเรียงข้อมูลตามที่ได้จากการสำรวจเพื่อนำมาวิเคราะห์ในการวิจัย เริ่มจากการจำแนกประเภทวัจนกรรม และความพึงพอใจ ของผู้ซื้อสินค้าออนไลน์ ประเภทสินค้าเสื้อผ้าสำหรับผู้ชาย จากแอปพลิเคชัน Lazada และ Shopee

5. วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้วัจนกรรมกับความพึงพอใจของผู้ซื้อสินค้าในการซื้อขายสินค้าออนไลน์ ประเภทสินค้าเสื้อผ้าสำหรับผู้ชาย โดยแสดงเป็นจำนวนการปรากฏใช้ และค่าร้อยละ

ในบทความนี้ผู้ศึกษาวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ซื้อและผู้ขาย หลังจากใช้แอปพลิเคชันการซื้อขายสินค้าออนไลน์ ประเภทสินค้าเสื้อผ้าสำหรับผู้ชาย ตามแนวทางของ นักทฤษฎี อังกูร์สินธนา และวิสันต์ สุขวิสิทธิ์. (2526: 189) ได้แบ่งประเภท วัจนกรรมแบ่งเป็น 8 ประเภท คือ 1) วัจนกรรมการบอกเล่า (Affirm) เป็นความเชื่อของผู้พูดตามสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งอาจจะจริงหรือไม่จริงก็ได้ มีการกล่าวถึงข้อเท็จจริง การยืนยัน การรายงาน การสรุปและการอธิบายที่เกี่ยวกับความเชื่อและการนึก คิด 2) วัจนกรรมการขอร้อง (Request) คือ เนื้อหาข้อความเป็นการกระทำในอนาคตของผู้ฟัง เจื่อนใจความรู้พื้นฐานเป็นสิ่งที่ ผู้ฟังกระทำสิ่งนั้นได้และ ผู้พูดก็เชื่อว่าผู้ฟังกระทำได้เช่นกับเจื่อนใจความจริงใจ 3) วัจนกรรมการสั่งการ (Command) ไม่ได้กล่าวถึงวัจนกรรมโดยตรง แต่ได้เปรียบเทียบกับวัจนกรรมการขอร้องโดยกล่าวถึงข้อแตกต่างของทั้งสองวัจนกรรม คือ เจื่อนใจ เนื้อหาข้อความเป็นการกระทำในอนาคตของผู้ฟัง เจื่อนใจที่เกี่ยวข้องกับความรู้คือ ผู้ฟังกระทำสิ่งนั้นได้และผู้พูดก็เชื่อว่าผู้ฟังกระทำได้เช่นกัน 4) วัจนกรรมการเตือน (Warn) คือ ต้องเป็นไปตามเจื่อนใจวัจนกรรมต่อไปนี้ คือ เนื้อหาข้อความเหตุการณ์ใน อนาคตหรือการแจ้งเหตุการณ์ในอนาคต 5) วัจนกรรมสัญญา (Promises) คือ เนื้อหาข้อความเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นในอนาคตเกี่ยวกับความรู้พื้นฐาน คือ ผู้ฟังต้องการให้เกิดขึ้นและเป็นประโยชน์ต่อผู้ฟัง 6) วัจนกรรมการข่มขู่ (Threat) กล่าวถึง ความแตกต่างโดยการเปรียบ เทียบวัจนกรรมสัญญา 7) วัจนกรรมการแนะนำ (Devise) คือ เนื้อหาข้อความเป็นการกระทำใน อนาคตเกี่ยวกับความรู้พื้นฐาน เป็นสิ่งที่ให้ประโยชน์แก่สาธารณชน ความจริงใจคือสิ่งที่สังคมได้รับประโยชน์ 8) วัจนกรรมการถาม (Question) คือ เนื้อหาข้อความสิ่งที่ผู้พูดไม่ทราบเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานเป็นสิ่งที่ผู้เขียนต้องการทราบเจื่อนใจความ จริงใจและเจื่อนใจบอกสาระสำคัญวิเคราะห์การใช้วัจนกรรมในการซื้อขายสินค้าออนไลน์ และความสัมพันธ์ระหว่างการใช้วัจนกรรมกับความพึงพอใจของผู้ซื้อสินค้าในการซื้อขายสินค้าออนไลน์ ประเภทสินค้าเสื้อผ้าสำหรับผู้ชาย

ผลการศึกษา

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาวัจนกรรมและความพึงพอใจในการซื้อขายสินค้าออนไลน์ เสื้อผ้าสำหรับผู้ชาย มีวัตถุประสงค์ คือ 1. เพื่อศึกษาการใช้วัจนกรรมในการซื้อขายสินค้าออนไลน์ เสื้อผ้าสำหรับผู้ชาย จากแอปพลิเคชัน Lazada และ Shopee 2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจกับการใช้วัจนกรรมในการซื้อขายสินค้าออนไลน์ เสื้อผ้าสำหรับผู้ชาย มีผลการวิจัยดังนี้

1. จากการศึกษาการใช้วัจนกรรมในการซื้อขายสินค้าออนไลน์ เสื้อผ้าสำหรับผู้ชาย จากแอปพลิเคชัน Lazada และ Shopee พบว่า

1.1 ปรากฏข้อความแสดงความคิดเห็นรวมทั้งสิ้น 597 ข้อความ คือ ข้อความแสดงความคิดเห็นของผู้ซื้อ สินค้าออนไลน์ จำนวน 400 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 66.98 รวมกับข้อความแสดงความคิดเห็นของผู้ขาย สินค้าออนไลน์ปรากฏข้อความตอบกลับของผู้ขายจำนวน 197 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 32.99

1.2 จากข้อความการใช้วัจนกรรมในการซื้อขายสินค้าออนไลน์ เสื้อผ้าสำหรับผู้ชาย ทั้งหมดจากแอปพลิเคชัน Lazada และ Shopee พบว่า

1.2.1 การใช้วัจนกรรมในการซื้อขายสินค้าออนไลน์ เสื้อผ้าสำหรับผู้ชายของผู้ซื้อ ที่พบการใช้มากที่สุด คือ วัจนกรรมการบอกเล่า จำนวน 321 คิดเป็นร้อยละ 53.77 รองลงมาคือ วัจนกรรมการเตือน จำนวน 38 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 6.36 วัจนกรรมการแนะนำ จำนวน 23 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 3.85 วัจนกรรมเตือน จำนวน 9 คิดเป็นร้อยละ 1.50 และพบว่าวัจนกรรมที่ใช้น้อยที่สุด คือ วัจนกรรมการขอร้อง จำนวน 3 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 0.50 วัจนกรรมการสั่งการ 3 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 0.50 วัจนกรรมสัญญา 3 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 0.50

1.2.2 การใช้วัจนกรรมในการซื้อขายสินค้าออนไลน์ เสื้อผ้าสำหรับผู้ชายของผู้ขาย ที่พบการใช้มากที่สุด คือ วัจนกรรมการบอกเล่า จำนวน 157 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 26.30 รองลงมาคือ วัจนกรรมสัญญา จำนวน 15 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 2.51 วัจนกรรมแนะนำ จำนวน 14 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 2.34 วัจนกรรมการถาม จำนวน 5 คิดเป็นร้อยละ 0.84 และพบว่าวัจนกรรมที่ใช้น้อยที่สุด วัจนกรรมการเตือน จำนวน 3 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 0.50 วัจนกรรมการขอร้อง จำนวน 3 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 0.50

2. จากการศึกษาการเปรียบเทียบความพึงพอใจกับการใช้วัจนกรรมในการซื้อสินค้าเสื้อผ้าสำหรับผู้ชาย พบว่าการแสดงผลรวมเพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจกับการใช้วัจนกรรมในการซื้อสินค้าออนไลน์ เสื้อผ้าสำหรับผู้ชายทั้งหมด ที่ปรากฏความพึงพอใจมากที่สุด คือ ความพึงพอใจในระดับ 5 ดาว จำนวน 166 คิดเป็นร้อยละ 41.5 และน้อยที่สุด คือ ความพึงพอใจในระดับ 2 ดาว จำนวน 48 คิดเป็นร้อยละ 12 มีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ความพึงพอใจกับการใช้วัจนกรรมในการซื้อสินค้าเสื้อผ้าสำหรับผู้ชายระดับ 5 ดาว คือ ความพึงพอใจของผู้ซื้อขายสินค้ามีความพึงพอใจมากที่สุด พบว่า ประเภทวัจนกรรมที่พบการใช้มากที่สุด คือ วัจนกรรมการบอกเล่า (Affirm) จำนวน 155 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 93.37 และประเภทวัจนกรรมที่พบการใช้น้อยที่สุด คือ วัจนกรรมการถาม (Question) จำนวน 1 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 0.60

2.2 ความพึงพอใจกับการใช้วัจนกรรมในการซื้อสินค้าเสื้อผ้าสำหรับผู้ชายระดับ 4 ดาว คือ ความพึงพอใจของผู้ซื้อขายสินค้ามีความพึงพอใจมาก พบว่า ประเภทวัจนกรรมที่พบการใช้มากที่สุด คือ วัจนกรรมการบอกเล่า (Affirm) จำนวน 52 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 77.61 และประเภทวัจนกรรมที่พบการใช้น้อยที่สุด คือ วัจนกรรมการแนะนำ (Devise) จำนวน 4 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 5.97

2.3 ความพึงพอใจกับการใช้วัฒนธรรมในการซื้อสินค้าเสื้อผ้าสำหรับผู้ชายระดับ 3 ดาว คือ ความพึงพอใจของผู้ซื้อขายสินค้ามีความพึงพอใจปานกลาง พบว่า ประเภทวัฒนธรรมที่พบการใช้มากที่สุด คือ วัฒนธรรมการบอกเล่า (Affirm) จำนวน 33 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 56.89 และประเภทวัฒนธรรมที่พบการใช้น้อยที่สุด คือ วัฒนธรรมการขอร้อง (Request) จำนวน 1 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 1.72

2.4 ความพึงพอใจกับการใช้วัฒนธรรมในการซื้อสินค้าเสื้อผ้าสำหรับผู้ชายระดับ 2 ดาว คือ ความพึงพอใจของผู้ซื้อขายสินค้ามีความพึงพอใจน้อยพบว่า ประเภทวัฒนธรรมที่พบการใช้มากที่สุด คือ วัฒนธรรมการบอกเล่า (Affirm) จำนวน 38 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 79.16 และประเภทวัฒนธรรมที่พบการใช้น้อยที่สุด คือ วัฒนธรรมการสั่งการ (Command) จำนวน 1 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 2.08

2.5 ความพึงพอใจกับการใช้วัฒนธรรมในการซื้อสินค้าเสื้อผ้าสำหรับผู้ชายระดับ 1 ดาว คือ ความพึงพอใจของผู้ซื้อขายสินค้ามีความพึงพอใจน้อยที่สุด พบว่า ประเภทวัฒนธรรมที่พบการใช้มากที่สุด คือ วัฒนธรรมการบอกเล่า (Affirm) จำนวน 43 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 70.49 และประเภทวัฒนธรรมที่พบการใช้น้อยที่สุด คือ วัฒนธรรมการสั่งการ (Command) จำนวน 2 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 3.27

สรุปอภิปรายผล

จากการศึกษาการใช้วัฒนธรรมในการซื้อขายสินค้าออนไลน์ เสื้อผ้าสำหรับผู้ชายจากแอปพลิเคชัน Lazada และ Shopee พบว่า การใช้วัฒนธรรมในการซื้อขายสินค้าออนไลน์ เสื้อผ้าสำหรับผู้ชาย จากแอปพลิเคชัน Lazada และ Shopee ที่พบการใช้มากที่สุด คือ วัฒนธรรมการบอกเล่า (Affirm) แสดงให้เห็นถึงการใช้วัฒนธรรมในการซื้อขายสินค้าออนไลน์เสื้อผ้าสำหรับผู้ชาย ซึ่งมีเจตนابอกเล่า แจ้งให้ผู้อ่านได้ทราบ หรือเพื่อให้เข้าใจเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความเข้าใจมีความรู้สึกคล้อยตามกับผู้ซื้อต้องการสื่อสารเกี่ยวกับสินค้าออนไลน์ ซึ่งผู้คนส่วนใหญ่จะซื้อสินค้าเมื่อมีความต้องการหรือจำเป็น และจะใช้ข้อมูลที่ได้รับและเชื่อถือได้เป็นพื้นฐานสำคัญในการตัดสินใจซื้อ โดยเฉพาะในการซื้อสินค้าออนไลน์ที่ทำให้การซื้อขายสะดวกสบายมากขึ้นในการเลือกซื้อสินค้าแต่ละประเภทตามที่เราต้องการ ไม่ต้องเสียเวลาในการออกไปซื้อสินค้าตามร้านค้าต่าง ๆ อีกทั้งยังช่วยในการประหยัดเวลา และยังมีสินค้าให้เลือกอย่างหลากหลาย เพราะในร้านค้าทั่วไปก็มีสินค้าจำนวนจำกัด และบางร้านอาจมีนโยบายที่แตกต่างกันไป จึงไม่สามารถนำสินค้าออกมาขายได้ทุกรุ่น ดังนั้นในการซื้อสินค้าออนไลน์จะต้องมีการอ่านข้อความการแสดงความคิดเห็นของผู้ซื้อสินค้าแต่ละท่านว่ามีความน่าเชื่อถืออย่างไร หากน่าเชื่อถือพอก็จะทำให้ตัดสินใจซื้อได้ง่ายมากยิ่งขึ้น และที่พบการใช้น้อยที่สุด คือ วัฒนธรรมการขอร้อง (Request) ซึ่งวัฒนธรรมการขอร้อง คือ จัดว่าเป็นวัฒนธรรมขอร้องต้องเป็นไปตามเงื่อนไขต่อไปนี้เนื้อหาข้อความเป็นการกระทำในอนาคตของผู้ฟัง เงื่อนไขความรู้พื้นฐานเป็นสิ่งที่ผู้ฟังกระทำสิ่งนั้นได้และผู้พูดก็เชื่อว่าผู้ฟังกระทำได้เช่นกับเงื่อนไขความจริงใจ และวัฒนธรรมที่ไม่พบในการซื้อขายสินค้าเสื้อผ้าสำหรับผู้ชายคือ วัฒนธรรมการข่มขู่ (Threat) อาจมีเหตุมาจากการใช้วัฒนธรรมในการซื้อขายสินค้าเสื้อผ้าสำหรับผู้ชาย มีการใช้วัฒนธรรมที่ตรงไปตรงมา ไม่มีการอ้อมค้อม ซึ่งวัฒนธรรมการข่มขู่ (Threat) จะกล่าวถึงความแตกต่างโดยการเปรียบเทียบวัฒนธรรมสัญญาสอดคล้องกับงานวิจัย จุฑารัตน์ เกียรติศรีศรี (2558) ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการซื้อสินค้าผ่านทางแอปพลิเคชันออนไลน์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เกี่ยวกับการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านทางแอปพลิเคชัน

ชั้นออนไลน์ ที่ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลาย ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านผลิตภัณฑ์ ปัจจัยด้านความปลอดภัยและความน่าเชื่อถือ ปัจจัยด้านราคา คุณภาพ และปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์ การสื่อสารกับผู้บริโภค

ส่วนผลเปรียบเทียบความพึงพอใจกับการใช้วัจนกรรมในการซื้อสินค้าเสื้อผ้าสำหรับผู้ชาย พบว่าการแสดงผลรวมความพึงพอใจของผู้ซื้อสินค้าในการซื้อขายเสื้อผ้าสำหรับผู้ชายทั้งหมด ที่พบความพึงพอใจมากที่สุด คือ ความพึงพอใจในระดับ 5 ดาว และน้อยที่สุด คือ ความพึงพอใจในระดับ 2 ดาว ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้ซื้อสินค้าออนไลน์ เสื้อผ้าสำหรับผู้ชาย พบว่ามีความพึงพอใจในระดับที่ 5 ดาว คือ พึงพอใจมากที่สุด พบการใช้วัจนกรรมในการบอกเล่า (Affirm) ในทุกระดับความพึงพอใจ นับได้ว่าเป็นวัจนกรรมที่พบมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าในการซื้อขายสินค้าออนไลน์มีการส่งสินค้า รับสินค้า ได้มีความน่าพึงพอใจและได้รับสินค้าที่ถูกต้องจึงทำให้ผู้ซื้อมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ตัวอย่างเช่น “สินค้าคุ้มค่า ราคา ไม่หนาไม่บางเกินไป จัดส่งเร็วดีค่ะ” โดยการให้ระดับความพึงพอใจในระดับที่พอใจมากที่สุด คือ 5 ดาว ทำให้ผู้ซื้อสินค้ามีความมั่นใจ และไว้วางใจที่จะเลือกซื้อสินค้า ซึ่งมีการใช้วัจนกรรมที่สั้น กระชับรัดกุม เข้าใจง่าย และให้ข้อมูลอย่างตรงไปตรงมา อีกทั้งยังเป็นการชื่นชมสินค้าประเภทนั้น ๆ ตามระดับความพึงพอใจ เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับความพึงพอใจในระดับที่ 1 ดาว คือ ความพึงพอใจน้อยที่สุด ตัวอย่างเช่น “ของห่วยไม่ตรงภาพ” ทำให้เห็นการใช้วัจนกรรมในการซื้อขายสินค้าออนไลน์เสื้อผ้าสำหรับผู้ชาย ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้า เมื่อพบการให้ระดับความพึงพอใจที่ระดับน้อยที่สุด คือ 1 ดาว มีการใช้วัจนกรรมที่สั้น เข้าใจง่าย มีข้อความที่ต้องการสื่อสารอย่างตรงไปตรงมาเช่นกัน แต่จะมีการเลือกใช้คำที่ค่อนข้างรุนแรง ดังตัวอย่างข้างต้น แสดงเจตนาการใช้ภาษาในการสื่อสาร ซึ่งก็อาจทำให้ผู้ซื้อค่อนข้างไม่มีความมั่นใจและไม่กล้าที่จะเสี่ยงกับการซื้อสินค้าประเภทนี้ จึงทำให้ผู้ซื้อเลือกที่จะซื้อเสื้อผ้าสำหรับผู้ชาย และให้คะแนนความพึงพอใจต่อเสื้อผ้าสำหรับผู้ชาย เพื่อเป็นการยืนยันว่าเสื้อผ้าสำหรับผู้ชายมีคุณภาพที่ดีเหมาะสมกับราคาและคุณภาพการใช้งาน สอดคล้องกับงานวิจัย ศรีศา บุญประเสริฐ (2559) ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าแฟชั่นผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์เฟซบุ๊ก (Facebook) เกี่ยวกับความพึงพอใจในรูปแบบสินค้า ช่องทางการติดต่อกับผู้ขายชื่อเสียงขจรจรัสและตราสินค้า

ข้อเสนอแนะ

งานวิจัยนี้จะมีผลการวิจัยไปใช้ ควรศึกษาการใช้วัจนกรรมในการซื้อขายสินค้าออนไลน์เสื้อผ้าสำหรับผู้ชาย กับสินค้าออนไลน์ประเภทอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างด้านการใช้ภาษา ระหว่างสินค้าประเภทนั้น ๆ เพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

การวิจัยในครั้งต่อไปควรศึกษาความพึงพอใจในการซื้อขายสินค้าออนไลน์ เสื้อผ้าสำหรับผู้ชาย กับสินค้าออนไลน์ประเภทอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างด้านความพึงพอใจของผู้ซื้อสินค้าระหว่างสินค้าประเภทนั้น ๆ ด้วย จึงแนะนำให้มีการวิจัยในครั้งต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา แก้วเทพ. (2543). การสื่อสารกับพื้นที่สาธารณะ : ทักษะของ Habermas.
ในมองสื่อใหม่มองสังคมใหม่. กรุงเทพมหานคร : เอดิสัน เพรส โปรดักส์.
- กฤษฎาพรรณ หงส์ดลารมภ์, จันทิมา เอี่ยมานนท์. (2549). พลวัตของภาษาไทยปัจจุบัน.
กรุงเทพฯ : ด้านสุทธา.
- จิตตาภรณ์ กล่อมแดง. (2546). การสื่อสารระหว่างสตูดิโอแพทย์กับคนไข้ในการตรวจรักษาโรค.
วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ภาควิชาวาทยวิทยาและสื่อสารการแสดง คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- จุฑารัตน์ เกียรติศรีศรี. (2558). ปัจจัยที่มีผลต่อการซื้อสินค้าผ่านทางแอปพลิเคชันออนไลน์ของผู้บริโภคใน
เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. การค้นคว้าอิสระคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ทรงธรรม อินทรจักร. (2550). แนวคิดพื้นฐานด้านวัจนปฏิบัติศาสตร์.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นภัทร อังกูรสินธนาและวิสันต์ สุขวิสิทธ. (2526). การศึกษาเปรียบเทียบวัจนกรรมอ้อมในบทสนทนาใน
นวนิยายไทยต่างสมัย : ตามแนววัจนปฏิบัติศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขา
ภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บุญโชค เทียวมา. (2551). การศึกษาวัจนกรรมบนป้ายหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ผู้ว่าราชการ
กรุงเทพมหานครฯ ปี 2547. สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์
การศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภัทรานิษฐ์ ฉายสุวรรณศิริ. (2559). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าจากร้านค้าในเครือข่าย
Facebook และ Instagram. บริหารธุรกิจบัณฑิต คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ภิเชก ชัยนิรันดร์. (2556). E-Commerce และ Online Marketing. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2542. กรุงเทพฯ:
อักษรเจริญทัศน์.
- รอรอง พนธรา. (2550). ความพึงพอใจของชาวไร่ไถ่ต่อการบริการของฝ่ายไร่บริษัทน้ำตาลไทยเอกลักษณ์
จำกัด จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์.
- ศรียา บุญประเสริฐ. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าแฟชั่นผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์
Facebook. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2549). การวิจัยธุรกิจ. กรุงเทพฯ: ไทมอน อิน บิสซิเนส เวิร์ล.
- สรชัย พิศาลบุตร. (2549). สำรวจความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ ทำได้ง่ายนิดเดียว. กรุงเทพฯ: วิทย์พัฒน์.
- สุจริตลักษณ์ ดีผดุง. (2549). วัจนปฏิบัติศาสตร์เบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัย
ภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุดาพร กุลมณฑลบุตร. (2558). หลักการตลาดสมัยใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 2. จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.

- อรรวรรณ ปิรันธน์โอวาท. (2546). กรอบวาทกรรมวิเคราะห์กับกรณีศึกษาไทย. กรุงเทพมหานคร : คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัญรพร ไครบุตร และ วิไลศักดิ์ กิ่งคำ. (2559). “วัจนกรรมในบทเพลงปลุกใจให้รักชาติ ระหว่างพ.ศ. 2510 – 2550”. วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม.
- อิงอร พึ่งจะงาม. (2554). “การใช้วัจนกรรมและกลวิธีทางภาษาบนป้ายโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งปี พุทธศักราช 2554”. สาขาวิชาภาษาและการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมภาควิชาภาษาตะวันตก บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อุมาภรณ์ สังขมาน. (2559). “กลวิธีทางภาษาในวาทกรรมเสียดสีเพื่อสร้างความตลกขบขันของไทย” ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จำนวนคนไทยที่ดาวน์โหลดแอปพลิเคชัน Lazada, Shopee คำนวณข้อมูล 14 กรกฎาคม 2563 จาก App Store.
- Williamson, Andy. Social Media Guidelines for Parliaments. (Online). Available from: <http://www.ipu.org/PDF/publications/SMG2013EN.pdf> (6 August 2013).

วิเคราะห์พฤติกรรมตัวละครนิทานเวตาลของกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์

Analyzing character behavior in Vetāṭ's tale by Prince Bidyalongkorn

Received: February 8, 2021

Revised: May 19, 2021

Accepted: June 7, 2021

ภัทรวดี คงกลาง¹, ภัสสร สิ้นคำ²

Phattaravadee Kongklang¹, Phatsorn Sin-kha²

บทคัดย่อ

ภาคนิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมตัวละครในนิทานเวตาล ของกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเสนอผลการศึกษาแบบพรรณนาวิเคราะห์ที่ใช้การวิเคราะห์พฤติกรรมตามทฤษฎีของซิกมันด์ ฟรอยด์ และการวิเคราะห์ลักษณะตัวละครใช้ตามหลักของลาวัวฌีร์ สังขพันธ์านนท์ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน 1. ด้านลักษณะตัวละครที่เป็นตัวละครแบบตัวละครน้อยลักษณะ และตัวละครหลายลักษณะ 2. ด้านความจริงของตัวละคร และ 3. ด้านการรักษาลักษณะนิสัยตัวละคร

ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมตัวละครพบว่า ตัวละครในนิทานเวตาล ของกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ทั้งตัวละครที่เป็นตัวละครหลัก ตัวละครรอง และตัวละครจากนิทานทั้ง 5 เรื่องที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาพบว่าตัวละครในนิทานเวตาลมีพฤติกรรมแบบจิตใต้สำนึกมากที่สุด รองลงมาเป็นพฤติกรรมแบบจิตไร้สำนึก และตัวละครที่มีพฤติกรรมแบบจิตสำนึก ตามลำดับซึ่งการที่ตัวละครได้แสดงพฤติกรรมเหล่านี้ออกมาอันสืบเนื่องมาจากหลายสาเหตุทั้งสิ่งแวดล้อม สถานการณ์บังคับ ณ ขณะนั้น หรือเหตุการณ์ที่เคยพบเจอแล้วกลัวว่าจะได้พบเจออีกครั้งจนกลายเป็นปมด้อยในหัวใจ ทำให้เห็นได้ว่าตัวละครมีลักษณะที่แตกต่างกันไปทำให้ได้เห็นความคิดของแต่ละตัวละครว่ามีความสมเหตุสมผลหรือไม่ เหตุใดจึงต้องทำเช่นนั้น มีเหตุการณ์ใดที่ทำให้ตัวละครมีลักษณะเป็นแบบนี้

คำสำคัญ: วิเคราะห์พฤติกรรม, ตัวละคร, นิทานเวตาล, เวตาล

¹ นักศึกษาปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

² นักศึกษาปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

Abstract

This thesis is objective at studying character behavior in Vetat's tales by Prince Bidyalongkorn. Collecting information from related documents and research And present the results of the descriptive analysis study. The result of analysis found that in Vetat's tale by Prince Bidyalongkorn, Both the protagonist, the secondary character and the characters from the 5 stories. The behavior analysis based on Sigmund Freud's theory has the most Sub-conscious behavior. The second is Unconscious behavior. And Conscious behavior respectively. As for the character traits, analyzes are based on Lawan Sangkhaphanthanon are divided into 3 aspects : 1. Character traits few style and character traits many style 2. Realism of character and 3. Maintaining character traits

Keyword: Analyzing behavior, character, Vetat's tale, Vetat

บทนำ

พฤติกรรม หมายถึงการกระทำทุกอย่างของมนุษย์ กระทำโดยรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวก็ตาม ไม่ว่าคนอื่นจะสังเกตการกระทำนั้นได้หรือไม่ก็ตาม และไม่ว่าการกระทำนั้นจะพึงประสงค์หรือไม่พึงประสงค์ก็ตาม ดังนั้น การเดิน การคิด การตัดสินใจ การปฏิบัติตามหน้าที่ การละทิ้งหน้าที่เป็นพฤติกรรมทั้งสิ้น ซึ่งในตัวละครก็มีการดำเนินชีวิตเหมือนกับคนในสังคม ที่ถูกสังคมหล่อหลอมการกระทำให้เป็นไปตามบทบาท

ตัวละคร (Character) ในเชิงวรรณกรรมคือ บุคคลใดบุคคลหนึ่งที่มีบทบาทในเรื่อง และคุณลักษณะของตัวละคร เช่น รูปร่าง หน้าตา หรือคุณสมบัติพิเศษทางศีลธรรม โดยทั่วไปแล้ว ตัวละครในเรื่องเล่าหมายถึงผู้ที่มีบทบาทในท้องเรื่อง หรือผู้ที่ทำให้เกิดเรื่องราวต่าง ๆ ขึ้นมา

ทั้งนี้ตัวละครในวรรณกรรมประเภทเรื่องเล่าไม่จำเป็นต้องเป็นคนเสมอไป ในนิทานและเรื่องสั้น บางเรื่อง ตัวละครอาจเป็นสัตว์ ภูติผี หรือวัตถุสิ่งของ แต่ไม่ว่าตัวละครจะเป็นอะไรก็ตาม สิ่งหนึ่งที่ผู้อ่านสามารถเรียนรู้ได้จากตัวละครก็คือตัวละครเป็นสิ่งที่สมมติหรือสัญลักษณ์เพื่อเทียบเคียงกับธรรมชาติและพฤติกรรมของมนุษย์เสมอ โดยวรรณกรรมจะมีทั้งเรื่องเล่า นวนิยาย นิยาย เรื่องสั้น นิทาน ซึ่งที่กล่าวมา ก็เป็นการสืบต่อกันมาโดยเกิดจากการคิดและจินตนาการ แล้วเรียบเรียง นำมาบอกเล่าสู่กันฟัง มีการเพิ่มเติมเสริมแต่งให้พิสดารมากยิ่งขึ้น จนห่างไกลจากเรื่องจริงหรือการเขียนจากจินตนาการก็ได้ เช่นเดียวกับนิทานเวตาลที่ผู้วิจัยจะทำการศึกษาในการวิจัยครั้งนี้

นิทานเวตาลมีต้นฉบับมาจากประเทศอินเดีย ชื่อเรื่องเวตาลปัญญาวิศติ แปลว่า นิทานเวตาล 25 เรื่อง เป็นวรรณกรรมสันสกฤตโบราณมากกว่า 2,500 ปี กวีชื่อศิวทาสเป็นผู้ประพันธ์และเล่าขานสืบต่อกันมา ประเทศไทยได้รับเข้ามาโดยมีผู้แปล 2 ท่านคือ ศักดิ์ศรี แย้มนิตดา แปล 25 เรื่อง และกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ (น.ม.ส.) แปล 10 เรื่อง ซึ่งฉบับแปลของกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ได้รับเลือกให้เป็น 1 ใน 100 รายชื่อหนังสือดีที่คนไทยควรอ่านประเภทเรื่องสั้นอีกด้วย โดยโครงเรื่องหลักคือการใช้สติปัญญาแก้ไขปัญหามากมายต่าง ๆ ของพระวิกรมมหาราชที่ขัดแย้งของเรื่องผู้เป็นกษัตริย์ที่ทรงคุณธรรม จากเรื่องเล่าของเวตาล ซึ่งมีความ

ยาก ซับซ้อน ทำลายสติปัญญา เนื่องมาจากการกระทำ พฤติกรรมของตัวละคร ที่แตกต่างกันไปตามสถานภาพทางสังคม (กรมวิชาการ, 2541, น. 22)

รีนฤทัย สัจจพันธ์ (2526, น. 19) กล่าวว่า จิตวิทยาเป็นศาสตร์ที่ศึกษาเรื่องของพฤติกรรมมนุษย์ วรรณคดีก็เป็นเรื่องของชีวิต วรรณคดีและจิตวิทยาจึงมีการคล้ายคลึงกัน ตรงที่เป็นเรื่องที่กล่าวถึงชีวิตจิตใจ และการกระทำของมนุษย์ ตัวละครในวรรณคดีเป็นตัวแทนของมนุษย์ที่ประกอบพฤติกรรมต่าง ๆ ตามท้องเรื่อง จึงมีผู้ศึกษาวิเคราะห์พฤติกรรมของตัวละครทั้งในวรรณคดี นวนิยาย นิทาน เรื่องสั้นต่าง ๆ โดยอาศัยทฤษฎีทางจิตวิทยา รวมถึงนิทานเวตาลก็เป็นหนึ่งในเรื่องที่มีผู้วิจัยทำการศึกษามากด้วย

จากการที่ผู้วิจัยได้สืบค้นวิจัยที่เกี่ยวข้อง คือ ศิริลักษณ์ คล้อยแสงเงิน (2548) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาเชิงวิเคราะห์วรรณกรรมนิทานเวตาล ฉบับภาษาไทย 4 ส่วนวน , ภัสรธีรา ฉลองเดช (2548) ได้ทำการศึกษาเรื่องวิเคราะห์สวรรณคดีที่ปรากฏในนิทานเวตาล ฉบับพระนิพนธ์กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ ตามทฤษฎีวรรณคดีสันสกฤต , ศราวุธ หล่อดี (2557) ได้ทำการศึกษาเรื่องคำยืมภาษาสันสกฤตในนิทานเวตาล และทิฐยา สุวรรณกิจ และ พชลิษฐ์ จินนุ่น (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่องเวตาล: จากนิทานแห่งปัญญาสู่ปริศนาธรรมแห่งการตุน

ผู้วิจัยเลือกศึกษาเรื่องวิเคราะห์พฤติกรรมตัวละครนิทานเวตาล ของกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ โดยจะทำการศึกษาลักษณะตัวละครจากนิทานเวตาล ทั้งตัวละครหลักของเรื่อง และตัวละครในนิทานเรื่องย่อยที่ผู้วิจัยเลือกวิเคราะห์ 5 เรื่อง วิเคราะห์ลักษณะตัวละครนิทานเวตาล ของกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าสนใจ เนื่องจากตัวละครมีพฤติกรรมที่ผู้อ่านคาดไม่ถึง เช่น การโยนบุตรของตนเข้ากองไฟเพราะมีคาถาชุบชีวิต การแต่งงานแบบคนธรรพ์วิว่าห์ที่ชายหญิงได้กันเอง ถือว่าเป็นสิ่งไม่ผิดตามหลักมนุษยธรรมศาสตร์ (กฎหมายอินเดียโบราณ) ตัวละครหญิงมีสามีที่ดี ไม่ขาดตกบกพร่องแต่ต้องการมีคู่ การคาดอายุของคนจากขนาดของรอยเท้า เป็นต้น คาดว่าผู้อ่านจะได้ประโยชน์ในด้านสังคมวัฒนธรรมของชาวอินเดีย คติธรรม ความเชื่อ แนวคิด ค่านิยม โดยวัฒนธรรมบางอย่างจะแตกต่างจากไทยหรือค่านิยมของยุคปัจจุบันอย่างสิ้นเชิง ทำให้เข้าใจเหตุผลในการกระทำของตัวละครมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาพฤติกรรมตัวละครในนิทานเวตาล ของกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาตัวละครที่ปรากฏในหนังสือนิทานเวตาลฉบับของกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ สำนักพิมพ์ไพลินบุ๊คเน็ต โดยทำการศึกษาทั้งหมด 5 เรื่อง จาก 10 เรื่อง คือ เรื่องนกแก้วจุรามันกับนกขุนทองโสมิกา เรื่องนางมัทนเสนากับการเลือกคู่ เรื่องพราหมณ์เกศวะกับบุตรเขยทั้งสาม เรื่องความรักมนัสผู้เฒ่าและเรื่องนางเท้าเซื่องและนางเท้าเล็กโดยมีตารางรายชื่อตัวละครดังนี้

นิทานเรื่อง	ตัวละครหลัก	
นิทานเวตาล	พระวิกรมเทติย์ พระธรรมธวัช เวตาล โยคีศานติศีล	
	ตัวละครรอง	
	พระภรรตฤราช นางวสันตเสนา ยักษ์ปถพีบาล พระอินทร์	
นิทานเรื่อง	ตัวละครย่อย	
นิทานเวตาลเรื่องนกแก้วจุ่มน้ำมันกับ นกขุนทองโสมมิกา	1. พระราชาธิบดี 2. พระรามเสน 3. นางจันทราวดี 4. ท้าวมคธศวร 5. พระราชครูโทะวะจินตกะ 6. นกแก้วจุ่มน้ำมัน 7. นกขุนทองโสมมิกา	
	นิทานของนกแก้ว	นิทานของนกขุนทอง
	1.นางชัยศิริ 2.สาครทัต 3.ศรีทัต 4.โจร	1.นางรัตนาวดี 2.ชายหลังอุฐ 3.เหมคุปต์
นิทานเวตาลเรื่องนางมัทนเสนากับการเลือกคู่	1.หิรัณยทัตต์ 2.มัทนเสนา 3.โสมทัตต์ 4.โจร 5.สามีนางมัทนเสนา	
นิทานเวตาลเรื่องพราหมณ์เกศวะกับบุตรเขย ทั้งสาม	1.พราหมณ์เกศวะ 2.นางมธุมาลตี 3.ชายผู้เก็บกระดูก 4.ชายผู้เก็บเถาถ่าน 5.ชายผู้ชุบชีวิต	

นิทานเรื่อง	ตัวละครหลัก
นิทานเวตาลเรื่องความรักมนัสวีผู้โง่เขลา	1.ท้าวสุพิจาร 2.พราหมณ์มนัสวี 3.นางจันทร์ประภา 4.พราหมณ์ศศิ 5.สะใภ้พราหมณ์ (มนัสวีแปลง) 6.โกษาธิบดี 7.พราหมณ์มูลเทวะ
นิทานเวตาลเรื่องนางเท้าเชื่องและนางเท้าเล็ก	1.ท้าวมหาพล 2.พระมเหสี 3.พระราชธิดา 4.ท้าวจันทร์เสน 5.พระราชโอรส

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม

พฤติกรรมมนุษย์ และพฤติกรรมของสิ่งมีชีวิตอื่นและกลไก สามารถเป็นได้ทั้งที่พบได้ทั่วไปผิดปกติ ยอมรับได้ หรือยอมรับไม่ได้ มนุษย์ประเมินการยอมรับได้ของพฤติกรรมโดยใช้บรรทัดฐานทางสังคมและ ความคุมพฤติกรรมด้วยวิธีการควบคุมทางสังคม มีนักวิชาการได้อธิบายความหมายของพฤติกรรมเอาไว้ ดังนี้ ชัยยงค์ พรหมวงศ์และคณะ (2524, น. 240) กล่าวว่า พฤติกรรมมีการแบ่งหลายลักษณะ สามารถแบ่งตาม ความหมายของสังคมได้ 2 ลักษณะ คือ พฤติกรรมที่พึงประสงค์ เป็นที่ยอมรับของบุคคลในสังคมที่เป็น สมาชิกอยู่และสังคมที่เข้าไปเป็นสมาชิกนั้นมีหลายสังคมด้วยกัน ตั้งแต่ครอบครัว สังคมกลุ่มเพื่อน สังคม โรงเรียน และสังคมอื่น ส่วนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ประพฤติตัวแล้วไม่เป็นที่ยอมรับของสังคมที่เป็น สมาชิกอยู่พฤติกรรมเหล่านี้เบี่ยงเบนจากความจริงอาจก่อปัญหาได้

ราศรี ธรรมนิยม (2524, น. 15-16) กล่าวถึง พฤติกรรม ว่าสาเหตุซึ่งมีทั้งพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เนื่องมาจากสาเหตุอย่างหนึ่ง หรือหลายสาเหตุ บุคคลเดียวกันอาจแสดง พฤติกรรมออกมาหลายอย่างหรือย่อมมีสาเหตุหลายประการ เช่น พันธุกรรม สภาพครอบครัว

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (2556, น. 816) ได้ให้ความหมายของคำว่า พฤติกรรม หมายถึง การกระทำหรืออาการที่แสดงออกทางกล้ามเนื้อ ความคิดและความรู้สึกเพื่อตอบสนอง สิ่งเร้า

ประยูร ไทยธานี (2560, น. 22-23) กล่าวถึงทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) ให้นิยามว่าพฤติกรรม คือ สัญชาตญาณ (Instinct) ที่เป็นไปเองโดยธรรมชาติของแต่ละชนิดของ อินทรีย์ ไม่จำเป็นต้องมีการเรียนรู้ นักจิตวิทยาหลายคนอธิบายสิ่งนี้ไว้ในรูปของปฏิกิริยาสะท้อน (Reflexive Action) พฤติกรรมที่เป็นสัญชาตญาณมีมากมาย แต่มีบางพฤติกรรมที่เราคิดว่าเป็นการเรียนรู้ เช่น การว่ายน้ำซึ่งเป็นสัญชาตญาณ เพียงแต่ที่บางคนว่ายน้ำไม่เป็นเพราะเลย “ระยะวิกฤต (Critical

Period)” สำหรับการว่ายน้ำไป (คือช่วงที่ควรจะได้ว่ายน้ำกลับไม่มีโอกาส จนเวลาผ่านพ้นระยะวิกฤติไป สัญชาตญาณนี้จึงหายไปด้วย)

อาภรณ์ รัชไชย (2560) ได้อธิบายไว้ว่าพฤติกรรมจำแนกออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. พฤติกรรมที่มีมาแต่กำเนิด (Innate behavior) แสดงออกเพื่อตอบสนองต่อสิ่งเร้าชนิด เป็นพฤติกรรมที่ได้มาจากการมพันธุ์ สัตว์สามารถแสดงออกได้โดยไม่ต้องเรียนรู้มาก่อน พฤติกรรมที่มีมาแต่กำเนิดแบ่งออกเป็น 3 แบบคือ

- 1 Kinesis เป็นการเคลื่อนที่เข้าหาหรือออกจากสิ่งเร้าโดยมีทิศทางไม่แน่นอน
- 2 Taxis เป็นการเคลื่อนที่เข้าหาหรือออกจากสิ่งเร้าโดยมีทิศทางแน่นอน
- 3 พฤติกรรมที่มีแบบแผนแน่นอน (Fixed action pattern หรือ FAP) เมื่อสัตว์ถูกกระตุ้นโดยสิ่งเร้าจากภายนอกที่เรียกว่า Sign stimulus (releaser) จะทำให้เกิดพฤติกรรมที่มีแบบแผนแน่นอน

2. พฤติกรรมการเรียนรู้ (Learning behavior) สามารถปรับเปลี่ยนได้อันเป็นผลเนื่องมาจากประสบการณ์ ไม่ใช่เกิดจากการที่สัตว์มีอายุมากขึ้น (Maturation) พฤติกรรมการเรียนรู้ได้รับอิทธิพลจากทั้งยีนและสิ่งแวดล้อม จำแนกเป็น 6 ประเภทดังนี้

1 พฤติกรรมความเคยชิน (Habituation) เป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการที่สัตว์หยุดตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่ซ้ำ ๆ กัน เนื่องจากไม่ได้รับการตอบสนองที่เหมาะสม

2 พฤติกรรมการฝังใจ (Imprinting) เป็นพฤติกรรมที่ถูกกำหนดมาแล้วโดยยีน จะเกิดขึ้นเฉพาะในช่วงใดช่วงหนึ่งของชีวิต (Critical period) สิ่งเร้าที่กระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมการฝังใจเรียกว่า Imprinting stimulus จากการศึกษาของนักชีววิทยาชาวเยอรมันชื่อ Konrad Lorenz พบว่าลูกห่านที่ฟักออกจากไข่จะเดินตามแม่ของมัน

3 การเรียนรู้แบบมีเงื่อนไข (Classical conditioning) หมายถึงการที่สัตว์เรียนรู้ที่จะนำสิ่งเร้าใหม่เข้าไปทดแทนสิ่งเร้าเดิมในการกระตุ้นให้สัตว์เกิดการตอบสนองตามธรรมชาติ (Unconditioned response) สิ่งเร้าเดิมซึ่งปรกติกระตุ้นให้สัตว์เกิดการตอบสนองเรียกว่าสิ่งเร้าที่ไม่เป็นเงื่อนไข (Unconditioned stimulus) ส่วนสิ่งเร้าใหม่ซึ่งปรกติไม่กระตุ้นให้สัตว์แสดงการตอบสนองนี้เรียกว่าสิ่งเร้าที่เป็นเงื่อนไข (Conditioned stimulus)

4 การลองผิดลองถูก (Operant conditioning หรือ Trial and error) หมายถึงการที่สัตว์เรียนรู้ที่จะเชื่อมโยงพฤติกรรมหนึ่งกับการได้รางวัลหรือการถูกลงโทษ เมื่อได้รางวัลสัตว์ก็จะแสดงพฤติกรรมนั้นซ้ำ แต่เมื่อถูกลงโทษสัตว์ก็จะหลีกเลี่ยงที่จะแสดงพฤติกรรมนั้นอีก

5 การลอกเลียนแบบ (Observational learning) เป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการที่สัตว์ดูพฤติกรรมของสัตว์อื่นและเรียนรู้ข้อมูลสำคัญบางอย่างแล้วทำตาม

6 การรู้จักใช้เหตุผล (Insight learning หรือ reasoning) หมายถึง การที่สัตว์สามารถแสดงพฤติกรรมได้ถูกต้องตั้งแต่ครั้งแรกถึงแม้ว่าสัตว์นั้นจะไม่เคยมีประสบการณ์มาก่อน

7 การใช้ความคิดประมวลข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ (Cognition) การคิดประมวลข้อมูลเป็นลักษณะที่ถ่ายทอดทางพันธุกรรม และเป็นส่วนสำคัญในการแสดงออกของพฤติกรรม

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับตัวละครกุหลาบ มัลลิกะมาส (2521, น. 111) ได้กล่าวว่า "ตัวละครจะต้องเหมือนมนุษย์ (หรือใกล้เคียงที่สุด) แต่จะต้องไม่ใช่มนุษย์จริงคนใดคนหนึ่ง มิฉะนั้นจะกลายเป็นบุคคลจริงในจดหมายเหตุ ชิวประวัติ หรือในประวัติศาสตร์พงศาวดารไป"

ชูศักดิ์ ภัทรกุลวณิช และ นพพร ประชากุล (2535 , น. 19) กล่าวถึงตัวละครว่าเป็นสิ่งผู้เขียนได้นำมาปรุงแต่งตามจินตนาการ หรือจุดประสงค์ทางศิลปะ จนทำให้เกิดเป็นภาพลวงตาของคนขึ้นมา สิ่งที่คุณผู้อ่านจะได้รับเมื่ออ่านเรื่องก็คือ การได้เห็นรูปแบบต่าง ๆ ของมนุษย์ในหลายลักษณะไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรม บุคลิกภาพ และภาวะอันเป็นธรรมชาติสากลของมนุษย์อันจะช่วยให้คุณผู้อ่านได้เข้าใจชีวิตและผู้คนรอบข้างมากขึ้น ตัวละครส่วนใหญ่จะมี "ลักษณะความเป็นมนุษย์" เช่น หน้าตา อุปนิสัยใจคอ สถานภาพทางสังคม อันเป็นสิ่งที่คนทั่วไปรู้จักกันดีอยู่แล้วสิ่งเหล่านี้อาจเรียกได้ว่าเป็น "แบบของคน"

เปลื้อง ณ นคร (2535, น. 33) อธิบายว่า ตัวละครคือบุคคลที่มีความเมตตา กรุณา ความเสียสละ ความสามารถพิจารณาหาเหตุผล ความริษยา อาฆาต ความตั้งใจจริง ความเชื่อ ความโง่ ลักษณะเหล่านี้อาจมีอยู่ในตัวบุคคลอย่างละเล็กละน้อย แต่บางคนอาจมีลักษณะประจำตัวจนเห็นได้ชัด ตัวละครในเรื่องสั้นจะต้องมีอุปนิสัยที่แสดงออกมาชัดเจน เช่น รักดีต่อกันก็ถึงกับยอมเสี่ยงภัย สละความสุขได้ ตระหนี่ถี่เหนียวจนกรรยาอยู่ด้วยไม่ได้ คนที่เต็มไปด้วยความอาฆาตก็อยู่ไม่สุข นอกจากจะแค้นให้เสร็จไป แม้ตัวจะได้รับผลแห่งการกระทำนั้นอย่างไรก็ตาม

ปริญญา เกื้อหนุน (2537, น. 45) ตัวละคร คือภาพบุคคลอันมีอุปนิสัย หรือลักษณะอันใดอันหนึ่งซึ่งเด่นชัดยิ่งกว่าปกติ และความที่มีอุปนิสัยและลักษณะอันนั้น นำผลอย่างใดอย่างหนึ่งมาสู่ตัวเองหรือคนอื่น

ตัวละคร หมายความว่า บุคคลใดบุคคลหนึ่งที่มีบทบาทในเรื่อง และคุณลักษณะของตัวละคร เช่น รูปร่าง หน้าตา หรือคุณสมบัติพิเศษทางศีลธรรม โดยทั่วไปแล้ว ตัวละครในเรื่องเล่าหมายถึงผู้ที่มีบทบาทในท้องเรื่อง หรือผู้ที่ทำให้เกิดเรื่องราวต่าง ๆ ขึ้นมานั่นเอง ทั้งนี้ตัวละครในวรรณกรรมประเภทเรื่องเล่าจำเป็นต้องเป็นคนเสมอไป ในนิทานและเรื่องสั้นบางเรื่องตัวละครก็อาจเป็นอมนุษย์ หรือวัตถุสิ่งของ แม้ว่าตัวละครจะเป็นอะไรก็ตาม สิ่งหนึ่งที่ผู้อ่านสามารถเรียนรู้ได้จากตัวละครก็คือ ตัวละครเป็นสิ่งสมมุติหรือสัญลักษณ์เพื่อเทียบเคียงกับธรรมชาติและพฤติกรรมของมนุษย์เสมอ ดังเช่นในนิทานอีสป ตัวละครส่วนใหญ่จะเป็นสัตว์ แต่ถ้าพิจารณาให้ดีจะเห็นว่าสัตว์เหล่านั้นเป็นตัวแทนในเชิงเทียบเคียงกับมนุษย์ในแง่มุมต่าง ๆ เช่น กระต่ายเป็นตัวแทนของความฉลาดเจ้าปัญญาแต่อกจะเจ้าเล่ห์ สุนัขจิ้งจอกเป็นตัวแทนของคนเจ้าเล่ห์และตาขาว เป็นต้น แต่ในเรื่องสั้นและนวนิยายสมัยใหม่ ตัวละครส่วนใหญ่จะเป็นคนซึ่งเป็นแบบจำลองของคนที่สามารถพบเห็นได้โดยทั่วไป พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 (2556, น. 488) ได้ให้ความหมายของตัวละคร หมายถึง ผู้มีบทบาทในการดำเนินเรื่องของวรรณกรรมประเภทละคร นวนิยาย เรื่องสั้น และเรื่องแต่งประเภทต่าง ๆ

การวิเคราะห์ตัวละคร ลาวัณย์ สังขพันธ์านนท์ (2529, น. 31) ได้กล่าวถึงการวิเคราะห์ลักษณะตัวละครไว้ดังนี้

1. ลักษณะนิสัยตัวละคร มี 2 แบบ คือ

1.1 น้อยลักษณะ (Flat Characters) คือตัวละครที่มีลักษณะ นิสัยเพียงหนึ่งหรือสองอย่าง เช่น ถ้าเป็นคนดีก็ดีตลอด ไม่มีชั่วปะปน หรือถ้าเป็นตัวอิจฉาก็ต้องแสดงความร้ายกาจตลอดเรื่อง จะไม่มีโอกาสเป็นคนดีหรือมีแง่มุมที่อื่น ๆ เลย

1.2 หลายลักษณะ (Round Characters) คือตัวละครที่มีลักษณะนิสัยคล้าย ๆ กันทั่ว ๆ ไป คือมีลักษณะหลาย ๆ อย่าง เช่น ขุนแผนเป็นชายเจ้าชู้ที่มีความรักแท้ มีอารมณ์รุนแรงแต่เยือกเย็นสุขุมเมื่อวัยสูงขึ้น เป็นนักรบที่กล้าหาญ มีธิดาที่ยดี รู้จักการควบคุมใจ เป็นข้าราชการที่มีความจงรักภักดีและซื่อสัตย์

เป็นสามีที่เลวแต่เป็นพ่อที่ดี และมีความเหี้ยมโหดมูทะลุต่อศัตรู ลักษณะดังกล่าวทำให้ขุนแผนเป็นตัวละครที่มีชีวิตสมจริง

2. ความสมจริงของตัวละคร ความสมจริงของตัวละครดูได้จากความน่าเชื่อถือ ความสมเหตุสมผล และความเป็นไปได้ ความสมจริงหรือความมีเหตุผลของตัวละคร ไม่ได้หมายความว่าตัวละคร ในเรื่องที่ถูกแต่นำมาถ่ายทอดจะต้องถอดแบบมาจากคนจริง ๆ เท่านั้น เพราะบางทีอาจจะเป็นบุคคลที่ผู้แต่งสร้างขึ้นจากจินตนาการ หรือ เขียนขึ้นมาโดยไม่มีผู้ใดเคยรู้จักบุคคลเหล่านั้นมาก่อนก็ได้ อย่างไรก็ตาม เมื่อผู้อ่านอ่านแล้วมีความรู้สึก ว่า ตัวละครในเรื่องมีเหตุผลตามเรื่องราว ซึ่งทำให้เกิดความเชื่อถือโดยปราศจากข้อสงสัย ตัวละครตัวนั้นก็แตกต่างจากชีวิตคนจริง ๆ คนหนึ่ง

3. การรักษาลักษณะนิสัยของตัวละคร ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงลักษณะนิสัยของตัวละครจะต้องมีเหตุผลที่สมควร เพราะตัวละครในเรื่องสั้นมักได้มาจากบุคคลจริง ๆ แต่เพื่อให้แลเห็นชัดเจน นักประพันธ์ต้องมาเติมเต็มให้เข้มข้นขึ้น บางทีนักประพันธ์อาจนิมิตตัวละครขึ้นเอง โดยให้ตัวละครนั้นเป็นแบบอย่างของคนลักษณะใดลักษณะหนึ่งและผู้เขียนมีความปรารถนาจะแสดงความนึกคิดของตนเกี่ยวกับคนในแบบนั้น ๆ

ดังนั้น การวิเคราะห์ตัวละคร คือ การทำความเข้าใจลักษณะความคิดของตัวละครและมุมมองของตัวละครตัวหนึ่ง ที่มีบทบาทเหมือนกับคนจริง ๆ และแสดงพฤติกรรมออกมาตามสถานการณ์สิ่งแวดล้อม หรือภาวะที่ตัวละครต้องเผชิญในวิถีชีวิตของเรา ต่างกันที่ว่า ตัวละครในเรื่องสั้นจะถูกสร้างสรรค์ขึ้นมาจากจินตนาการของนักประพันธ์ และนิทานจะไม่สามารถประกอบเป็นนิทานได้ถ้าปราศจากตัวละคร นักประพันธ์จะประสบความสำเร็จในการถ่ายทอดความคิดของเขาได้ ขึ้นอยู่กับความสามารถในการสร้างตัวละครให้น่าสนใจและมีบทบาทที่เหมาะสม การทำความเข้าใจลักษณะและความคิดของตัวละครให้ชัดเจน จะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจโครงเรื่อง แก่นของเรื่อง เนื้อเรื่อง ธรรมชาติและธาตุแท้ของตัวละครให้เด่นชัดมาด้วยเหตุนี้ นักประพันธ์ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับทำให้ทราบถึงเหตุผลในความคิด พฤติกรรมของตัวละครว่ามีความรู้สึกละเอียด หรือได้รับอิทธิพลมาจากสิ่งเร้าใดบ้าง และยังสามารถบูรณาการต่อยอดเพื่อให้เห็นความแตกต่างของมนุษย์ในด้านแง่มุมต่าง ๆ โดยเฉพาะในการใช้สติปัญญาในการแก้ปัญหาจากสภาพแวดล้อมสถานภาพของตัวละคร ค่านิยมที่เกิดขึ้นวิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็น “การวิจัยเชิงคุณภาพ” ที่ใช้การวิเคราะห์พฤติกรรมตัวละคร นำเสนอในรูปแบบพรรณนาเชิงวิเคราะห์ โดยการพรรณนาข้อความ นำเงื่อนไขของทฤษฎีมาเทียบและถอดความหมายของข้อความนั้นให้เข้าใจง่ายขึ้น มีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. การสำรวจและรวบรวมข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. การนำเสนอข้อมูล

กิจกรรม	ระยะเวลาในการดำเนินการ						
	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
1. สำรวจและรวบรวมข้อมูล							
2. วิเคราะห์ข้อมูล							
3. นำเสนอข้อมูล							

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมตัวละครนิทานเวตาล ของกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ พบว่ามีตัวละครที่ได้แสดงพฤติกรรมและมีลักษณะตัวละคร โดยสรุปผลได้ดังนี้

1. พฤติกรรมตัวละคร

ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมตัวละครที่ปรากฏในนิทานเวตาล ของกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ ตามทฤษฎีของฟรอยด์ที่แบ่งการแสดงพฤติกรรมออกเป็น 3 ด้าน คือ จิตสำนึก จิตใต้สำนึก และจิตไร้สำนึก ซึ่งการที่ตัวละครได้แสดงพฤติกรรมเหล่านี้ออกมานั้นสืบเนื่องมาจากหลายสาเหตุ เช่น สิ่งแวดล้อม สถานการณ์บังคับ ณ ขณะนั้น หรือเหตุการณ์ที่เคยพบเจอแล้วกลัวว่าจะได้พบเจออีกครั้งจนกลายเป็นปมด้อยในหัวใจ เป็นต้น

1.2 จิตสำนึก

เป็นส่วนที่รับรู้ความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของตนเอง ใช้เหตุผล ทำงานประสานกับประสาทสัมผัสทั้งห้า ตัวละครที่แสดงพฤติกรรมนี้จะดำเนินชีวิตแบบปกติ มีสติรู้ตัว พร้อมกับมีเหตุและผลที่สมควรกระทำ รู้จักปฏิบัติตามหน้าที่ของตน เช่น พระวิกรมมัทิตย์ทรงปฏิบัติหน้าที่กษัตริย์ผู้ครองกรุงอุชเชนีอย่างไม่ยอมขาดตกบกพร่องจนเป็นที่รักใคร่และยกย่องของราษฎร เนื่องจากพระองค์เป็นผู้ยุติธรรม ใครทำผิดก็ว่าไปตามผิดไม่มีข้อแม้ใด ๆ มีบทลงโทษอย่างชัดเจน ไม่แม้แต่เสนามาตย์ที่ปฏิบัติรับใช้ราชการมานาน พฤติกรรมเช่นนี้ตรงกับหลักทศพิธราชธรรมข้อที่ 10 ที่ว่า ความเที่ยงธรรม (อวิโรธน) คือ ความหนักแน่น ถือความถูกต้อง เที่ยงธรรมเป็นหลัก หรือ พระธรรมธัชผู้ซึ่งปฏิบัติตนเป็นลูกที่ดีติดตามร่วมทุกข์ร่วมสุขกับพระราชบิดา อีกทั้งยังมีความกล้าหาญ ความอดทน เห็นได้จากในครั้งที่เข้าร่วมต่อสู้กับอสูรปถิบาลด้วยความรักและภักดีต่อพระราชบิดาอันเป็นหน้าที่ของลูกที่พึงกระทำ และไม่ว่าพระวิกรมมัทิตย์จะเสด็จไปจับเวตาลกี่ครั้งพระธรรมธัชไม่เคยปริปากบ่น ข้าในตอนที่ท้ายพระธรรมธัชยังเป็นผู้ที่ช่วยช่วยชีวิตพระราชบิดาไว้อีกด้วย ซึ่งพฤติกรรมที่กล่าวมานี้คือคุณสมบัติของลูกอันพึงปฏิบัติต่อผู้ให้กำเนิด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าพระธรรมธัชถูกอบรมเลี้ยงดูมาเป็นอย่างดีจากพระวิกรมมัทิตย์ แม้จะไม่ปรากฏพระนามของพระราชมารดาทำให้เห็นว่าพระธรรมธัชก็ประพฤติดนเป็นคนดีได้แม้จะถูกเลี้ยงมาโดยพระราชบิดาเพียงพระองค์เดียว เป็นต้น

1.2 จิตใต้สำนึก

เป็นส่วนของจิตที่อยู่ภายใต้พื้นผิวของจิตสำนึกโดยตรง ซึ่งความรู้และประสบการณ์บางอย่างถูกเก็บกดหรือฝังไว้ ทำให้ไม่ปรากฏให้เห็นในจิตสำนึก แต่หากมีแรงกระตุ้นหรือมีการสืบค้น ก็สามารถดึงกลับมาถึงจิตสำนึกได้ ซึ่งในส่วนนี้เองที่เป็นสาเหตุให้ตัวละครในนิทานแต่ละเรื่องจะมีเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เปลี่ยนความคิดหรือตั้งสติของตัวละครให้กลับมาในทางที่ถูกต้อง เช่น ชายผู้เก็บกระดูกจากนิทานเรื่องพราหมณ์ เกศวะกับบุตรเขยทั้งสามมีพฤติกรรมแบบจิตใต้สำนึกเพราะมองโลกด้วยสัญชาตญาณ และปฏิบัติตนได้เหมาะสมกับการเป็นโสด เชิด วิชาศีล ละเว้นความชั่วต่าง ๆ ปลงกับเรื่องการตายของนางมธุมาลี และพยายามลืม ไม่นึกถึงนาง หรือ โจรจากนิทานเรื่องนกแก้วจรมันกับนกขุนทองโสณิกามีพฤติกรรมแบบจิตใต้สำนึก เป็นที่รู้กันดีว่าด้วยนิสัยของโจรนั้นคงจะชั่วร้ายและไร้ความปราณี แต่อยู่ ๆ ก็เกิดความยุติธรรมขึ้น

ในใจว่าบุรุษผู้นามศรีทนต์ไม่ควรจะได้รับการลงโทษเช่นนี้ เพราะเขาเป็นผู้เห็นเหตุการณ์ในวันที่เกิดเรื่อง จึงเข้าขบวนการประหารของศรีทนต์ในทันทีตัวละครในนิทาน เป็นต้น

1.3. จิตไร้สำนึก

มีอิทธิพลกับพฤติกรรมและบุคลิกภาพอย่างสูงสุด เป็นที่เก็บความต้องการตามสัญชาตญาณ ความรู้สึกหรือประสบการณ์ที่ถูกเก็บกดไว้ หากความปรารถนาที่ถูกเก็บกดไว้ในจิตไร้สำนึกไม่บรรลุผล อาจมีการแสดงออกในระดับจิตสำนึกในรูปของความฝัน การพลั้งหลุดคำพูด อาการกลัว หรือการเพ้อฝันหรือสร้างวิมานในอากาศ โดยตัวละครจะมีความต้องการบางอย่างลึก ๆ ตามสัญชาตญาณ กระทำออกมาโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบที่จะตามมาในภายหลังหรือสภาพความเป็นจริง เช่น โยคีศานติศิลป์ เป็นตัวละครที่มีพฤติกรรมแบบจิตไร้สำนึก เพราะ สิ่งนี้มีอิทธิพลกับพฤติกรรมและบุคลิกภาพอย่างสูงสุด เป็นที่เก็บความต้องการตามสัญชาตญาณ ความรู้สึกหรือประสบการณ์ที่ถูกเก็บกดไว้ เนื่องจากโยคีศานติศิลป์มีความแค้นต่อพระราชบิดาของพระวิกรมมหาราช และหวังจะฆ่าพระวิกรมมหาราชและพระธรรมธวัชแล้วเอาเลือดไปเป็นเครื่องบูชานางทูลกระหม่อม หรือ พรหมมณีนันท์จากนิทานเรื่องความรักมนัสวิญญูซึ่งเขามีพฤติกรรมแบบจิตไร้สำนึก เนื่องจากการรักใคร่สักคนภายในเวลาเพียงสั้น ๆ จนสลบไปนั้นเป็นไปไม่ได้ เป็นการเพ้อเจ้อเกินจริงซึ่งพระวิกรมมหาราชที่ฟังอยู่ก็เกิดคัดค้านการเล่านิทานของเวตาลขึ้นมาเช่นกัน เป็นต้น

ผลการวิเคราะห์จากตัวละครทั้งหมด 44 ตัว พบว่ามีตัวละครที่มีพฤติกรรมแบบจิตใต้สำนึกมากที่สุดคือ 17 ตัว ตัวละครที่มีพฤติกรรมแบบจิตไร้สำนึก 14 ตัว และพบตัวละครที่มีพฤติกรรมแบบจิตสำนึกเพียง 13 ตัว

2. ลักษณะตัวละคร

ผลการวิเคราะห์ตัวละครที่ปรากฏในนิทานเวตาล ของกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ ตามหลักของลาวัญญ์ สังขพันธานนท์ พบว่า ตัวละครแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

1. ลักษณะตัวละครที่จำแนกเป็นตัวละครน้อยลักษณะและตัวละครหลายลักษณะโดยที่ตัวละครน้อยลักษณะคือ ตัวละครที่มีลักษณะนิสัยเพียงหนึ่งหรือสองอย่าง เป็นตัวละครที่ไม่มีความซับซ้อน ผู้อ่านสามารถเดาแนวความคิดของตัวละครได้ และตัวละครหลายลักษณะคือเป็นตัวละครที่มีความซับซ้อน อาจจะเดาแนวความคิดของตัวละครไม่ถูก ลักษณะนิสัยคล้ายกับคนทั่ว ๆ ไป ซึ่งบางลักษณะของตัวละครเราสามารถพบเห็นได้ในชีวิตจริง เช่น นางรัตนาวดีจากนิทานเรื่องนกแก้วจุรณมัยกับนกขุนทองโสเมิกาเป็นตัวละครที่มีน้อยลักษณะ เพราะนางแสดงให้เห็นถึงความเป็นคนดีของนางตลอดทั้งเรื่องไม่ว่าจะเป็น ความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณซึ่งก็คือบิดามารดา การมองข้ามรูปร่างภายนอกของชายหลังอุจจณเกิดเป็นความรัก การที่นางไม่โกรธสามีที่หลอกนางเพื่อไปปล้นทอง การไม่เล่าความจริงให้บิดามารดาฟังเพื่อปกป้องสามีจากความผิดที่ก่อไว้กับนาง หรือ พระวิกรมมหาราชเป็นตัวละครที่มีหลายลักษณะ เพราะ พระวิกรมมหาราชมีลักษณะนิสัยคล้ายมนุษย์หลายอย่างทำให้ตัวละครของพระวิกรมมหาราชดูเหมือนว่าจะมีชีวิตเหมือนมนุษย์จริง ๆ เป็นต้น

2. ความสมจริงของตัวละคร ความสมจริงของตัวละครนั้นยึดหลักความน่าเชื่อถือ ความสมเหตุสมผล และความเป็นไปได้ ความสมจริงหรือความมีเหตุผลของตัวละคร ไม่จำเป็นว่าจะต้องถอดแบบมาจากคนจริง ๆ เนื่องจากตัวละครนั้น ผู้แต่งสร้างขึ้นจากจินตนาการ หรือ เขียนขึ้นมาโดยไม่มีผู้ใดเคยรู้จักบุคคลเหล่านั้นมาก่อนก็ได้ เช่น พระราชาธิบดีจากนิทานเรื่องนกแก้วจุรณมัยกับนกขุนทองโสเมิกาก็เป็นตัว

ละครที่มีความสมจริงเพราะพระราชาธิบดีทรงมีความเชื่อในความคิดของตนเองเป็นหลักโดยมิได้สนใจความคิดของใคร ซึ่งนิสัยที่แสดงออกเช่นนี้เราก็จะพบเห็นได้ในชีวิตประจำวันจากบางบุคคลจริง ๆ อาจเป็นเพราะเขาเหล่านั้นมีความมั่นใจในตนเองและเชื่อว่าความคิดตัวเองถูกเสมอ หรือ พระภรรยุดรดาชเป็นตัวละครที่ไม่สมจริง เพราะดูเป็นผู้ที่ยึดมั่นในรักจนเกินเหตุทำให้บางครั้งพระองค์ทรงหลงลืมหน้าที่แห่งความเป็นกษัตริย์ เมื่อไม่หวังดังใจรักพระองค์ก็เห็นชีวิตเข้าสู่ป่าเป็นโยคี แต่ไม่ได้ทรงนึกถึงเหล่าราษฎรเลยว่าจะอยู่กันอย่างใด มิหนำซ้ำในขณะที่พระวิกรมมหาราชและพระธรรมธวัชก็ยังไม่ได้คิดถึงเมือง เหตุใดพระองค์จึงกล้าทิ้งบัลลังก์และราษฎรทั้งเมืองไปได้เพราะผิดหวังจากผู้หญิงนางเดียว ซึ่งตามหน้าที่ของพระองค์แล้วนั้น กษัตริย์คือผู้ที่จะต้องปกครองและรักษาราชราษฎรและบัลลังก์ไม่ให้มีผู้ใดเข้ามาทำร้ายหรือทำลายได้ เป็นต้น

3. การรักษาลักษณะนิสัยตัวละครการรักษาลักษณะนิสัยของตัวละครจะต้องมีเหตุผลที่สมควร เพราะนิสัยตัวละครบางตัวผู้แต่งก็นำมาจากบุคคลจริง ๆ หรือใช้จินตนาการสร้างตัวละครให้บางตัวละครที่มีนิสัยดีเกินไป หรือเลวจนหาที่เปรียบไม่ได้ ลักษณะนิสัยมีทั้งคงเดิมและเปลี่ยนแปลง เช่น พราหมณ์มนัสวีจากนิทานเรื่องความรักมนัสวีผู้โง่เขลาที่มีลักษณะนิสัยคงเดิม เมื่อพราหมณ์มูลทေးจะช่วยก็รับคำว่าตนมีใจบริสุทธิ์ กล้าเอาตัวเองไปเทียบกับกษัตริย์ และไปทวงนางจันทร์ประภาศินทั้งที่เบื่อกันแล้วเพื่อเอาชนะ ถึงตนจะได้รับบทเรียนราคาแพงแต่ก็ไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงหรือประพฤติตนให้ดีขึ้นเลย หรือ เวตาลที่มีลักษณะนิสัยที่มีการเปลี่ยนแปลง เพราะในคราวแรกผู้อ่านยังไม่สามารถเดาได้ว่าเวตาลจะมาดีหรือมาร้าย ซ้ำยังชอบพูดจาเย้ยยวนกวนโมโหพระวิกรมมหาราช แต่ในท้ายที่สุดก็รู้ว่าเวตาลนั้นได้ช่วยชีวิตของพระวิกรมมหาราชไม่ได้ถูกโยคีศานติศีลฆ่า เป็นต้น

ผลการวิเคราะห์พบว่า มีลักษณะตัวละครที่เป็นตัวละครแบบตัวละครน้อยลักษณะ 27 ตัว ตัวละครหลายลักษณะ 17 ตัว ด้านความสมจริงของตัวละคร มีตัวละครที่สมจริง 31 ตัว ตัวละครที่ไม่มีความสมจริง 13 ตัว ด้านการรักษาลักษณะนิสัยตัวละคร รักษาลักษณะนิสัยตัวละครคงเดิม 20 ตัว ลักษณะนิสัยตัวละครเปลี่ยนแปลง 14 ตัว

สรุปและอภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง วิเคราะห์พฤติกรรมตัวละครในนิทานเวตาล ของกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ ผู้วิจัยอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมตัวละครนิทานเวตาล ของกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ ผู้วิจัยได้ทำการเลือกนิทานย่อย 5 เรื่อง ซึ่งมีประเด็นที่ศึกษา จำนวน 2 ประเด็นหลักด้วยกันคือ 1.พฤติกรรมตัวละคร 2. ลักษณะตัวละคร โดยการวิเคราะห์พฤติกรรมตัวละครนี้พบว่ามีตัวละครแบบจิตใต้สำนึกมากที่สุด รองลงมาคือพฤติกรรมแบบจิตสำนึก และพฤติกรรมแบบจิตไร้สำนึกตามลำดับ ดังที่ สุปัตรา ประमाणพล (2560, น. บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมของตัวละครโดยใช้ ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของ فروยด์ (Sigmund Freud) เป็นการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของ ตัวละครในเรื่อง “การล่มสลายของสถาบันครอบครัวที่ความรักไม่อาจเยียวยา” ของ อรุณวดี อรุณมาศ และ “รักในรอยบาป” ของ เจริญพร กล้าวว่า “ผลการศึกษา สามารถอธิบายสิ่งที่ตัวละครทั้ง 2 เรื่องแสดง พฤติกรรมตามหลักจิตวิเคราะห์อย่างมีเหตุ และผลที่สอดคล้องกันอย่างเป็นทฤษฎีจิตวิเคราะห์ ของ فروยด์ได้อย่างมีระบบและสัมพันธ์กัน ตลอดทั้ง 2 เรื่อง” และการวิเคราะห์ลักษณะของตัวละครที่มีน้อยลักษณะหรือหลายลักษณะ ความสมจริงของตัวละคร และ การรักษาลักษณะนิสัยของตัวละคร พบว่า ตัวละครที่มีน้อยลักษณะ มีมากกว่าตัวละครหลาย

ลักษณะ ตัวละครส่วนมากมีความสมจริงถึงแม้ว่าจะเป็นเรื่องที่แต่งขึ้นมาจากจินตนาการของผู้เขียน และรักษาลักษณะนิสัยตัวละครให้คงเดิมเป็นส่วนมากมากกว่านิสัยที่เปลี่ยนแปลง ดังที่ ฤๅนด ศักดิ์แสงโสภณ (2542, น.บพศด้อย) ได้ทำการวิจัยเรื่องวิเคราะห์ตัวละครและแนวคิดในงานประพันธ์ของ ประชาคม ลุนาชัย กล่าวว่า “ในต้นตัวละคร ประชาคม ลุนาชัย ได้สร้างตัวละครอย่างน่าสนใจ ลักษณะนิสัยของตัวละครมีลักษณะ ที่สามารถนำมาเปรียบเทียบกับบุคคลจริง ทั้งตัวละครประเภทน้อยลักษณะ และตัวละครประเภทหลายลักษณะ ตัวละครบทบาทที่เหมาะสมแสดงให้เห็นพฤติกรรมที่สร้างปัญหาให้กับบุคคลอื่น และสังคม และพฤติกรรมของคนที่เป็นผู้ถูกระทำจากปัญหานั้น การนำเสนอตัวละคร ใช้วิธีการนำเสนอโดยการบรรยาย และการนำเสนอโดยใช้บทสนทนา”

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยในครั้งนี้

เนื่องจากระยะเวลาในการทำมีจำกัดจึงทำให้ศึกษาได้เพียงแค่ 5 เรื่องเท่านั้น โดยเลือกจากนิทานเรื่องที่มีวัฒนธรรมของอินเดียอย่างชัดเจนเพื่อให้เห็นภาพ และควรนำทฤษฎีเกี่ยวกับการวิเคราะห์พฤติกรรมของนักวิชาการท่านอื่นมาใช้ในการวิเคราะห์นิทานเวตาล

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 วิเคราะห์ตัวละครเพิ่มเติมในส่วนของนิทานย่อยนิทานเวตาลอีก 5 เรื่องที่ผู้วิจัยไม่ได้ทำการเลือกมาศึกษา

2.2 ศึกษาบริบทตัวละครหญิงวรรณคดีสันสกฤตตามแนวคิดสตรีนิยม

2.3 ศึกษาบริบททางสังคม วัฒนธรรม ประเพณี ในวรรณคดีสันสกฤต

2.4 ศึกษาเปรียบเทียบตัวละครในนิทานเวตาลฉบับกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ และ นิทานเวตาลฉบับ ศักดิ์ศรี แย้มนันทดา

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2541). น.ม.ส. อัจฉริยะกวีศรีรัตนโกสินทร์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรุณา กุศลาสัยและ เรื่องอุไร กุศลาสัย. (2550). ภารตวิทยา. กรุงเทพฯ: ศยาม.
- กุสุมา รัชชมน. (2549). การวิเคราะห์วรรณคดีไทยตามทฤษฎีวรรณคดีสันสกฤต (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ทองสุข เกตุโรจน์. (2559). ศัพทานุกรมวรรณคดีสันสกฤต. กรุงเทพฯ: แสงดาว.
- ทองแถม นาถจำนง. (2548). เวตาลเป็นใคร คำตอบจากปกรณ์ม. กรุงเทพฯ: แม่โพสพ.
- ประยุทธ์ ไทยธานี. (2560). จิตวิทยาการศึกษา. นครราชสีมา: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครราชสีมา.
- พัฒนจิรา จันทรดำ. (2554). การอ่านและการวิจารณ์เรื่องสั้น (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สถาพรบุ๊คส์.
- พิทยาลงกรณ์, กรมหมื่น. (2543). นิทานเวตาล. กรุงเทพฯ: ไพลินบุ๊คเน็ต.
- รื่นฤทัย สัจจพันธุ์. (2544). ศาสตร์และศิลป์แห่งวรรณคดี. กรุงเทพฯ: ประพันธ์สาส์น.
- วิมลศิริ ร่วมสุข. (2522). ประวัติวรรณคดีสันสกฤตยุคพระเวท. กรุงเทพฯ: สหสยามพัฒนา.

- หทัยวรรณ มณีวงษ์. (2561). *การวิจารณ์วรรณกรรม*. นครราชสีมา: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- อรจิรา อัจฉริยไพบูลย์. (2560). *ศิลปะการอ่านวิจารณ์วรรณกรรม*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ทิฏฐา สุวรรณกิจ และพัชลิน จินนุ. (2562). *เวตาล : จากนิทานแห่งปัญญาสู่ปรีชาธรรมแห่งการตื่น*. สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ภัทร์ธีรา ฉลองเดช. (2548). *วิเคราะห์วรรณคดีที่ปรากฏในนิทานเวตาล ฉบับพระนิพนธ์กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ตามทฤษฎีวรรณคดีสันสกฤต*. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ศราวุธ หล่อดี. (2557). *คำยืมภาษาสันสกฤตในนิทานเวตาล*. พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ศิริลักษณ์ คล้อยแสงเงิน. (2548). *การศึกษาเชิงวิเคราะห์วรรณกรรมนิทานเวตาลฉบับภาษาไทย 4 สำนวน*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุดา เทพกำเนิด. (2552). *พฤติกรรมทางเพศของนักเรียนอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคนิคในอำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส*. (นิพนธ์มหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยบูรพา.

การศึกษาคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษ : นิตยสารชีวจิต
ระหว่างเดือนมิถุนายน - กรกฎาคม 2563 (ฉบับที่ 520 – 523)
A Study of English Loanwords in Cheewajit Magazine
from June to July 2020 (Issue 520 – 523)

Received: March 9, 2021

Revised: April 9, 2021

Accepted: June 7, 2021

กาญจนา คตะวงศ์¹, ธัญพิชชา ธรรมวิฐาน²

Kanjana Khatawong¹, Thanpicha Thammawitan²

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องการศึกษาคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษจากนิตยสารชีวจิต ระหว่างเดือนมิถุนายนถึงกรกฎาคม 2563 (ฉบับที่ 520 - 523) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษและเพื่อวิเคราะห์ชนิดของคำและจัดหมวดหมู่คำทับศัพท์ในนิตยสารชีวจิตตามหลักภาษาไทย ผู้วิจัยใช้นิตยสารชีวจิตทั้งหมด 4 เล่ม และใช้วิธีการเก็บข้อมูลแบบสุ่มคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษที่พบในนิตยสารชีวจิตทั้งหมด 40 คำ

ผลการวิจัยพบว่า เรื่องการศึกษาคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษต้องเปรียบเทียบคำศัพท์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษตามหลักภาษา ซึ่งจะประกอบไปด้วยพยัญชนะต้น สระ และพยัญชนะท้าย เพื่อให้เห็นถึงความโครงสร้างที่ชัดเจนของคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษ ส่วนผลการวิเคราะห์ชนิดของคำและจัดหมวดหมู่คำทับศัพท์ พบว่า คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษมีทั้งคำ ที่ทำหน้าที่เป็นคำนามและทำหน้าที่เป็นคำกริยา โดยคำทับศัพท์แต่ละคำผู้วิจัยจะค้นคว้าหาความหมายของคำเพื่อนำคำทับศัพท์มาวิเคราะห์จัดเป็นหมวดหมู่ โดยจะประกอบไปด้วยหมวดวิทยาศาสตร์และสุขภาพ หมวดคณิตศาสตร์ หมวดเทคโนโลยี หมวดสถานที่ หมวดอาหารและเครื่องดื่ม หมวดผัก ผลไม้ และดอกไม้ หมวดกีฬา หมวดความบันเทิง และหมวดทั่วไปหรืออื่นๆ

คำสำคัญ: คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษ นิตยสาร

¹ นักศึกษาปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

B.A. Student in Thai Language, Faculty of Education, NakhonRatchasimaRajabhat University

Abstract

The objectives of the study of English loanwords in Cheewajit magazine published from June to July 2020 (issue 520 – 523) are to examine English loanwords and to analyze kinds of the words and the word category in Cheewajit magazine according to Thai grammars. Four issues are involved in the present study, and only ten English loanwords are randomly selected from each issue.

The results indicate that the study of English loanwords requires the comparisons between both Thai and English vocabulary in the light of Thai grammatical rules comprising of initial alphabets, vowels, and final alphabets which these components show the apparent structure of the loanwords. In addition, the results also reveal that the loanwords are nouns and verbs which their actual meanings are concerned and categorized into science and health, mathematics, technology, places, food and drinks, vegetables fruits and flowers, sports, entertainment, general articles, and etc.

Keywords : English loanwords, magazine

บทนำ

ประเทศไทยมีภาษาไทยที่ถือว่าเป็นภาษาหลักประจำชาติที่คนในชาติใช้ติดต่อสื่อสารกันเพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่าง แต่ด้วยความที่ภาษาอังกฤษนั้นเป็นภาษาที่คนทั่วโลกได้ยกย่องหรือลงความเห็นให้เป็นภาษาสากล ส่งผลให้ภาษาอังกฤษเข้ามามีอิทธิพลและมีบทบาทในภาษาไทยมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะเห็นได้ชัดจากการใช้คำทับศัพท์ปะปนอยู่กับภาษาไทย

การใช้ภาษาในการสื่อสารปัจจุบันนี้จึงมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก บางคำที่มีรากฐานมาจากภาษาต่างประเทศนำมาถอดคำมาเป็นภาษาไทยและคำอ่านแบบไทย เมื่อเรารับภาษาของต่างประเทศมาใช้แล้วสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้เลย ก็คือกฎเกณฑ์ที่ชัดเจนสำหรับการอ่านคำเหล่านั้น นั่นก็คือการถ่ายเสียงและถอดอักษร เช่น virus = อ่านว่า ไวรัส, plastic = อ่านว่า พลาสติก ซึ่งคำเหล่านี้มีมาตั้งแต่อดีตแล้ว สืบเนื่องมาจากประเทศไทยเราได้มีการ ติดต่อกับชาวต่างชาติมาอย่างยาวนานด้วยผลประโยชน์ในด้านต่างๆ เช่น ในด้านการค้าขาย การคมนาคม ด้านสังคม หรือกระทั่งด้านการศึกษา จนทำให้คนไทยได้รับเอาวัฒนธรรมของชาวต่างชาติมาใช้ ไม่ว่าจะเป็น อาหาร เครื่องแต่งกาย ที่อยู่อาศัย และที่สำคัญ คือ ภาษาแน่นอนว่าเราจะต้องสื่อสารกันด้วยภาษา จึงทำให้เราติดเอาคำเหล่านั้นมาใช้จนถึงปัจจุบัน เพราะอาจเกิดจากการเรียนรู้ เลียนแบบ การซึมซับและ บางครั้งก็นำมาใช้ด้วย ความชิน แต่ภายหลังทางราชบัณฑิตยสถานได้บัญญัติคำเหล่านั้นขึ้นเพื่อให้เป็นมาตรฐาน และเรียกว่า คำทับศัพท์

คำทับศัพท์ คือคำที่ถ่ายทอดเสียงจากภาษาอังกฤษมาเป็นภาษาไทยและนำมาใช้กันจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของภาษาไทย โดยยังคงรูปภาษาเดิมไว้ไม่เปลี่ยนแปลงคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษปรากฏอยู่ในภาษาไทยเป็นจำนวนมาก เป็นที่ยอมรับและ กำหนดให้ใช้ได้ในงานภาษาไทย

นิตยสารเป็นสื่อสารมวลชนประเภทหนึ่งที่มีการจัดพิมพ์ออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร เป็นสิ่งพิมพ์ที่เจาะกลุ่มเป้าหมายเพื่อตอบสนองความต้องการเฉพาะกลุ่ม มีความสำคัญในด้าน การให้ข้อมูลข่าวสารเชิงลึกและสาระบันเทิงที่หลากหลาย เป็นสื่อสิ่งพิมพ์รายคาบออกเป็นประจำ สัปดาห์ รายเดือน หรือรายอื่นๆ ส่วนมากจะจัดรูปแบบเป็นการเย็บเล่ม ลักษณะ และประเภทของนิตยสาร ซึ่งแนวโน้มของนิตยสารในปัจจุบันมุ่งดึงดูดผู้อ่านเฉพาะกลุ่มเพิ่มขึ้น เนื้อหาของนิตยสารจึงค่อนข้างจะเน้นเฉพาะด้านมากขึ้น ลักษณะความหลากหลายของข้อเขียนหรือคอลัมน์ในนิตยสารยังแสดงให้เห็นความแตกต่างของนิตยสารจากลักษณะของหนังสือทั่วไปที่จะมีเนื้อหาเป็นเรื่องเดียวกันทั้งเล่มได้ ลักษณะเด่นของนิตยสารชีวิต คือ นิตยสารจะเน้นในการเสนอบทความความสุขภาพ ที่ให้ความรู้และนำเสนอเนื้อหาที่ทันสมัย มีโฆษณาที่สวยงาม สะดุดตากว่ามีการจัดหน้าที่สวยงาม

เหตุผลที่ผู้วิจัยเลือกศึกษาคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษในนิตยสาร เนื่องจากทุกวันนี้สื่อต่างๆ ล้วนมีอิทธิพลต่อผู้รับข่าวสารหลากหลายช่องทาง รวมทั้งนิตยสารที่ตอบสนองความต้องการของผู้รับข่าวสารได้เป็นอย่างดี ด้วยเนื้อหา รูปภาพ และราคาที่ผู้คนเข้าถึง รวมทั้งรูปแบบภาษาที่นิตยสารแต่ละสำนักได้ตรวจสอบความถูกต้องก่อนตีพิมพ์ ทำให้ผู้รับข่าวสารได้รับข้อมูลที่ถูกต้องด้วย

จากเหตุผลข้างต้นเป็นไปได้ว่าการศึกษาคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษในนิตยสาร จะทำให้ได้รับความถูกต้องและแปลกใหม่ของคำทับศัพท์ตามความนิยมในอดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งยังไม่มีผู้ใดศึกษาคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษในนิตยสารของชีวิต ซึ่งเป็นนิตยสารที่มุ่งเน้นเรื่องสุขภาพ ภายใต้แนวคิดชีวิตช่วยให้ฉลาด หุ่นดี อ่อนเยาว์ อายุยืน มีความสุข เป็นนิตยสารที่มีคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษตามความนิยมที่ค่อนข้างหลากหลาย ในงานวิจัยนี้มุ่งศึกษาคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษในนิตยสารชีวิต เพื่อให้ทราบว่าคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษในนิตยสารชีวิตประกอบไปด้วยคำใดและปรากฏคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษประเภทใดบ้าง ซึ่งจะทำให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องในการใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษในนิตยสารชีวิต ระหว่างเดือนมิถุนายน – กรกฎาคม 2563 (ฉบับที่ 520 - 523)
2. เพื่อวิเคราะห์ชนิดของคำและจัดหมวดหมู่คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษในนิตยสารชีวิตตามหลักภาษาไทย

ขอบเขตของการวิจัย

นิตยสารที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ นิตยสารชีวจิต ระหว่างเดือนมิถุนายน – กรกฎาคม 2563 (ฉบับที่ 520 – 523) โดยอัมรินทร์กรุป ซึ่งผู้วิจัยจะทำการเก็บข้อมูลแบบสุ่มคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษที่พบ เฉลี่ยละ 10 คำ จากนิตยสารทั้งหมด 4 เล่ม รวมทั้งสิ้น 40 คำ

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. รวบรวมข้อมูลจากนิตยสารที่เป็นลายลักษณ์อักษรเกี่ยวกับเรื่องคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษ
2. เก็บรวบรวมข้อมูลโดยศึกษาคำทับศัพท์จากนิตยสาร และศึกษาข้อมูลด้านเนื้อหาจากแหล่งอ้างอิงต่างๆ ทั้งศึกษาจากหนังสือและวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ระเบียบวิธีตรวจสอบจากการเปรียบเทียบระหว่างคำภาษาไทยและคำภาษาอังกฤษ
 - ใช้ตารางโครงสร้างหลักภาษาไทยกับโครงสร้างคำศัพท์ภาษาอังกฤษในการวิเคราะห์ข้อมูล
4. เรียบเรียงผลการวิจัย
5. สรุปผลการวิจัย
 - ผลการวิจัยเรื่องคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษตามหลักภาษา
 - ผลการวิจัยเรื่องชนิดของคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษเพื่อจัดหมวดหมู่

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษจากนิตยสารชีวจิต ระหว่างเดือนมิถุนายน - กรกฎาคม 2563 (ฉบับที่ 520 - 523) โดยคัดเลือกจากการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสุ่ม คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษทั้งหมดจำนวน 40 คำ โดยใช้หลักเกณฑ์ ดังนี้

เกณฑ์ที่ใช้ศึกษาคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษจากนิตยสารชีวจิต ระหว่างเดือนมิถุนายน - กรกฎาคม 2563 (ฉบับที่ 520 - 523) ผู้วิจัยใช้การตรวจสอบคำศัพท์ภาษาอังกฤษจากพจนานุกรมภาษาอังกฤษ-ไทย Cambridge dictionaries โดยมีเกณฑ์ในการศึกษา ดังนี้

ชนิดของการปนภาษาอังกฤษในภาษาไทยที่ปรากฏ

1. คำศัพท์ภาษาอังกฤษที่เป็นคำนาม
2. คำศัพท์ภาษาอังกฤษที่เป็นคำกริยา
3. คำศัพท์ภาษาอังกฤษที่เป็นคำวิเศษณ์
4. คำศัพท์ภาษาอังกฤษที่เป็นคำคุณศัพท์
5. คำศัพท์ภาษาอังกฤษที่เป็นคำสรรพนาม
6. คำศัพท์ภาษาอังกฤษที่เป็นคำสันธาน

7. คำศัพท์ภาษาอังกฤษที่เป็นคำอุทาน

หมวดหมู่ของศึกษาคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษจากนิตยสารชีวจิต ระหว่างเดือนมิถุนายน - กรกฎาคม 2563 (ฉบับที่ 520 - 523) ผู้วิจัยได้แบ่งหมวดหมู่ออกได้เป็น 10 หมวดหมู่ได้แก่

1. วิทยาศาสตร์
2. คณิตศาสตร์
3. เทคโนโลยี
4. สถานที่
5. อาหารและเครื่องดื่ม
6. ผัก ผลไม้ และดอกไม้
8. กีฬา
9. ความบันเทิง
- 10.ทั่วไปหรืออื่นๆ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. สืบค้นเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทับศัพท์ภาษาอังกฤษในภาษาไทย
2. สืบค้นคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษในภาษาไทยที่ปรากฏในนิตยสารชีวจิต ระหว่างเดือนมิถุนายน - กรกฎาคม 2563 (ฉบับที่ 520 - 523) จำนวน 40 ตอน
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ค้นหาและรวบรวมจากแหล่งข้อมูล ดังนี้
 - สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
 - เว็บไซต์ เช่น ฐานข้อมูลงานวิจัย Thai LIS <https://tdc.thailis.or.th> เป็นต้น

แนวคิดหรือทฤษฎี

การวิเคราะห์ชนิดของคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษเทียบกับบริบทที่พบในประโยคภาษาไทยโดยใช้ทฤษฎีของกำชัย ทองหล่อ (2550, น. 214-291) เรื่องชนิดของคำและพจนานุกรมภาษาอังกฤษ-ไทย Cambridge dictionaries มาใช้ประกอบในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ชนิดของคำที่ใช้ในการปนภาษาอังกฤษในภาษาไทยที่เป็นคำนามแต่ทำหน้าที่เป็นคำกริยาในประโยคภาษาไทย
2. ชนิดของคำที่ใช้ในการปนภาษาอังกฤษในภาษาไทยที่เป็นคำนามแต่ทำหน้าที่เป็นคำคุณศัพท์ในประโยคภาษาไทย
3. ชนิดของคำที่ใช้ในการปนภาษาอังกฤษในภาษาไทยที่เป็นคำกริยาแต่ทำหน้าที่เป็นคำนามในประโยคภาษาไทย

4. ชนิดของคำที่ใช้ในการปนภาษาอังกฤษในภาษาไทยที่เป็นคำกริยาแต่ทำหน้าที่เป็นคำวิเศษณ์ในประโยคภาษาไทย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ในการศึกษาคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษจากนิตยสารชีวจิต ระหว่างเดือนมิถุนายน - กรกฎาคม 2563 (ฉบับที่ 520 - 523) ผู้วิจัยคาดว่าจะทำให้ได้รับประโยชน์ ดังต่อไปนี้

1. ทำให้ทราบคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษที่มีการปนอยู่ในภาษาไทย
2. ทำให้ทราบความหมายของคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษที่ศึกษา
3. แยกแยะหรือจัดหมวดหมู่คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษได้ถูกต้อง
4. เป็นแนวทางในการศึกษาการใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษในสังคม
5. สามารถนำความรู้ไปบูรณาการกับรายวิชาต่างๆได้

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาเรื่องการศึกษาคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษ : นิตยสารชีวจิต ระหว่างเดือนมิถุนายน- กรกฎาคม 2563 (ฉบับที่ 520 – 523) ประกอบด้วยการวิเคราะห์ 2 ส่วน คือ วิเคราะห์คำทับศัพท์ตามหลักภาษา และวิเคราะห์คำทับศัพท์เพื่อจัดหมวดหมู่ การวิเคราะห์คำทับศัพท์ตามหลักภาษา คือ การใคร่ครวญพิจารณาโดยการแยกแยะออกเป็นส่วนๆ ว่าคำทับศัพท์นั้นมีองค์ประกอบอะไรบ้าง และคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษมีความสัมพันธ์กับคำศัพท์ภาษาอังกฤษอย่างไร แล้วหาข้อเปรียบเทียบเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป ในขณะที่การวิเคราะห์คำทับศัพท์เพื่อจัดหมวดหมู่ คือ การจัดประเภทคำศัพท์ออกตามหน้าที่ของคำโดยอาศัยบริบทหรือความหมายของคำทับศัพท์นั้นช่วยในการแยกหมวดหมู่ คำใดสัมพันธ์กันมีความหมายในทิศทางตรงกันก็จัดอยู่ภายใต้กลุ่มเดียวกัน เพื่อง่ายต่อการเข้าใจข้อมูลมีผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการวิจัยเรื่องคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษตามหลักภาษา พบว่า เมื่อทำตารางเปรียบเทียบระหว่างคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษกับคำศัพท์ภาษาอังกฤษตามโครงสร้างหลักภาษาที่ประกอบไปด้วยพยัญชนะต้น สระ และพยัญชนะท้ายแล้วนั้น จากที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสุ่ม คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษทั้งหมดจำนวน 40 คำ มีคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษจำนวน 35 คำ ที่มีโครงสร้างหลักภาษาไทยตรงกับโครงสร้างคำศัพท์ภาษาอังกฤษ และมีคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษจำนวน 5 คำ ที่มีโครงสร้างภาษาไทยและโครงสร้างภาษาอังกฤษไม่ตรงกัน เกิดจากเพราะตัวอักษรภาษาอังกฤษบางตัว สามารถทำหน้าที่เป็นได้ทั้งพยัญชนะและสระในตัวเดียวกัน

2. ผลการวิจัยเรื่องชนิดของคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษเพื่อจัดหมวดหมู่ พบว่า จากคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษทั้งหมดจำนวน 40 คำ มีคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษที่ทำหน้าที่เป็นคำนาม (น.) จำนวน 39 คำ และคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษที่ทำหน้าที่เป็นคำกริยา (ก.) จำนวน 1 คำ และมีผลของการจัดหมวดหมู่ ดังนี้

คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษที่อยู่ในหมวดหมู่วิทยาศาสตร์	จำนวน 16 คำ
คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษที่อยู่ในหมวดหมู่คณิตศาสตร์	จำนวน 2 คำ
คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษที่อยู่ในหมวดหมู่เทคโนโลยี	จำนวน 7 คำ
คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษที่อยู่ในหมวดหมู่สถานที่	จำนวน 1 คำ
คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษที่อยู่ในหมวดหมู่อาหารและเครื่องดื่ม	จำนวน 5 คำ
คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษที่อยู่ในหมวดหมู่ผัก ผลไม้ และดอกไม้	จำนวน 1 คำ
คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษที่อยู่ในหมวดหมู่กีฬา	จำนวน 4 คำ
คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษที่อยู่ในหมวดหมู่ความบันเทิง	จำนวน 2 คำ
คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษที่อยู่ในหมวดหมู่ทั่วไปหรืออื่นๆ	จำนวน 2 คำ

สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษในนิตยสารชีวจิต ระหว่างเดือนมิถุนายน – กรกฎาคม 2563 (ฉบับที่ 520 – 523) สามารถอภิปรายได้ดังนี้

1. จากการวิเคราะห์คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษตามหลักภาษา พบว่าในการจะเขียนคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษให้เป็นภาษาไทย ต้องเทียบกับคำศัพท์ภาษาอังกฤษคำศัพท์นั้นอย่างถูกต้อง เช่น คำว่า vitamin เขียนเป็นคำทับศัพท์ได้ว่า วิตามิน ซึ่งเป็นการเขียนทับศัพท์ให้มาเป็นภาษาไทยที่ตรงตัวกับ อักษรภาษาอังกฤษทุกตัวอักษร แต่ก็จะมีคำภาษาอังกฤษบางคำที่เมื่อนำมาเขียนเป็นภาษาไทยแล้ว ไม่ตรงกันทุกตัวอักษร เนื่องจากตัวอักษรภาษาอังกฤษบางตัว สามารถทำหน้าที่เป็นได้ทั้งพยัญชนะและสระ ตัวอักษรนั้น ได้แก่ a e i o u แต่ในภาษาไทยจะมีพยัญชนะและสระแยกออกจากกันอย่าง ชัดเจน ทำให้คำศัพท์ภาษาอังกฤษบางคำตัวอักษรตัวเดียวทำหน้าที่ 2 อย่างได้ เช่น office ตัว o ในภาษาอังกฤษมีตัวเดียว แต่เมื่อนำมาเทียบเป็นคำทับศัพท์สามารถทำหน้าที่เป็นทั้งพยัญชนะและสระ ในภาษาไทย คือ พยัญชนะ -อ และเป็นสระออ สุดท้ายนี้การนำคำศัพท์ภาษาอังกฤษมาเขียนเป็นคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษที่เขียนด้วยภาษาไทยนั้น ไม่ส่งผลต่อความหมายของคำ ความหมายไม่มีการเปลี่ยนแปลง เพราะคำดังกล่าวเป็นเพียงคำทับศัพท์เท่านั้น

2. จากการวิเคราะห์ชนิดของคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษเพื่อจัดหมวดหมู่ พบว่าคำทับศัพท์ส่วนมากที่ได้จากการเก็บข้อมูลแบบสุ่มในครั้งนี้ เป็นคำทับศัพท์ที่ทำหน้าที่เป็นคำนาม (น.) ซึ่งคำนาม คือ คำต่างๆ ไปที่ใช้บอกชื่อบุคคล สถานที่ หรือชื่อเฉพาะที่ไม่สามารถแปลความหมายเป็นภาษาอื่นได้โดยสะดวก แต่ปัจจุบันนำใช้กับคำต่างๆ ไปค่อนข้างมาก และการศึกษาคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษสามารถจัดประเภทหมวดหมู่ได้เป็น 8 หมวดหมู่ด้วยกัน ได้แก่ หมวดวิทยาศาสตร์และสุขภาพ หมวดคณิตศาสตร์ หมวดเทคโนโลยี หมวดสถานที่ หมวดอาหารและเครื่องดื่ม หมวดผัก ผลไม้ และดอกไม้ หมวดกีฬา หมวดความบันเทิง และหมวดทั่วไป ผู้วิจัยได้กำหนดหมวดหมู่จากการวิเคราะห์คำทับศัพท์ที่พบในนิตยสารชีวจิต ระหว่างเดือนมิถุนายน - กรกฎาคม 2563 (ฉบับที่ 520 – 523) ซึ่งจากคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษจำนวน 40

คำ มีคำทับศัพท์ที่อยู่ในหมวดวิทยาศาสตร์และสุขภาพมากที่สุด เนื่องจากนิตยสารชีวจิตเป็นนิตยสารสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับด้านการให้ความรู้และคำแนะนำเกี่ยวกับเรื่องชีวิตความเป็นอยู่ สภาพจิตใจ อารมณ์และความรู้สึก รวมถึงวิธีหรือคำแนะนำการดูแลสุขภาพ คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษที่พบจึงอยู่ในหมวดหมู่วิทยาศาสตร์และสุขภาพเป็นส่วนใหญ่ ทั้งเป็นชื่อเฉพาะทางวิทยาศาสตร์และถึงชื่อสารอาหารต่างๆ

ข้อเสนอแนะ

งานวิจัยนี้จะมีการนำผลวิจัยไปใช้ควรมีการศึกษาคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษที่อยู่ในรูปแบบของประโยค เพื่อให้เห็นถึงการทำหน้าที่ของคำหรือบริบทของคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษได้ชัดเจนยิ่งขึ้นควรมีการศึกษาการใช้ภาษาต่างประเทศอื่นๆ ที่เข้ามาปะปนในภาษาไทย เช่น การปนของภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น ที่พบในนิตยสารควรมีการศึกษาคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษจากแหล่งข้อมูลอื่นๆ เช่น นิตยสารต่างสำนักพิมพ์ หรือศึกษาคำทับศัพท์จากวารสาร หนังสือพิมพ์ บทความต่างๆ เพื่อให้เห็นถึงความแตกต่างของหมวดหมู่คำทับศัพท์ที่มากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรกมล ศรีเดือนดาว. (2554). *การศึกษาคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษในหนังสือพิมพ์รายวันของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ*. (รายงานการวิจัย). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล. กรุงเทพมหานคร.
- คณาจารย์ภาควิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (2543). *การใช้ภาษาไทย 1*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จิรวัดณ์ เพชรรัตน์. (2556). *ภาษาต่างประเทศในภาษาไทย INFLUENCES OF FOREIGN LANGUAGE ON THAI*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- ชุ่มเมือง ทิปกฤกุล. (2524). *คำยืม: ท. 412 ภาษาต่างประเทศในภาษาไทย*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: ไม่ปรากฏสำนักพิมพ์.
- ข้าเลื่อง ตรีเดช. (2545). *การพัฒนาแบบฝึกการสะกดคำภาษาอังกฤษจากคำทับศัพท์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษา. จังหวัดสุพรรณบุรี: สุพรรณบุรี.*
- ดวงใจ มหาโชติ. (2552). *การพัฒนาโปรแกรมช่วยสะกดคำภาษาไทย พร้อมความหมาย และคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษ: กรณีศึกษา สาขาวิชาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. กรุงเทพมหานคร.*
- นงลักษณ์ บัณฑุงศ์. (2549). *กลวิธีการใช้ความเสียงในการสื่อสารภาษาไทยของนักศึกษาไทย. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย: กรุงเทพมหานคร.*

- น้ำทิพย์ ภิงคารวัฒน์. (2541). *การเปลี่ยนแปลงของภาษา: ภาษาอังกฤษผ่านการเวลา*. กรุงเทพมหานคร: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรารธนา กาลเนาวกุล. (2544). *การปนภาษาอังกฤษในภาษาไทยของรายการโทรทัศน์: ลักษณะทัศนคติการรับรู้และแรงจูงใจ*. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์: สงขลา.
- พีระ จิระโสภณ และคณะ. (2547). *เอกสารการสอนชุดวิชา 15232 ทฤษฎีและพฤติกรรมสื่อสาร*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วันเพ็ญ เทพโสธา. (2546). *หลักภาษาไทย ฉบับนักเรียนนักศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ พ.ศ. พัฒนา.
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2542). *ภาษาศาสตร์สังคม*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัศรพล เอกวงศ์อนันต์. (2549). *การระบุคำไทยและคำทับศัพท์ด้วยแบบจำลองเอ็นแกรม*. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)
- อุปกิตศิลปสาร, พระยา. (2539). *หลักภาษาไทย: อักษรวิธี วิจิวิภาค วากยสัมพันธ์ ฉันทลักษณ์*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

หลักเกณฑ์และคำแนะนำสำหรับผู้เขียนบทความ วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย วัตถุประสงค์เพื่อเป็นฐานเผยแพร่องค์ความรู้ในด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์และสาขาอื่นๆที่เกี่ยวข้อง รวมถึงเพื่อพัฒนาและส่งเสริมให้เกิดผลงานทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้จริง อันก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคมโดยรวม

โดย วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ได้จัดพิมพ์เป็นวารสารราย 6 เดือน ปีละ 2 ฉบับ (ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม – มิถุนายน, ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม – ธันวาคม) บทความได้รับการตรวจทางวิชาการจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) จำนวน 2 ท่าน เป็นอย่างน้อย ก่อนลงตีพิมพ์ในวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ทั้งนี้ บทความที่เสนอเพื่อตีพิมพ์จะต้องไม่เคยถูกตีพิมพ์เผยแพร่หรืออยู่ในระหว่างกระบวนการพิจารณาเพื่อลงตีพิมพ์ของวารสารอื่นใดกองบรรณาธิการไม่สงวนสิทธิ์ในการคัดลอก แต่ผู้เสนอผลงานต้องอ้างอิงแหล่งที่มาให้ครบถ้วนและสมบูรณ์

การเตรียมต้นฉบับ

ผู้เสนอผลงานจะต้องจัดวางรูปแบบตามคำแนะนำอย่างเคร่งครัด บทความใดมีรูปแบบไม่ถูกต้อง ทางกองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ไม่รับพิจารณาเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร โดยมีรูปแบบการเตรียมต้นฉบับมีดังนี้

1. ประเภทบทความที่ตีพิมพ์ได้นั้น

- 1) บทความวิจัย
- 2) บทความวิชาการ ได้แก่ บทความวิชาการทั่วไป บทความพิเศษ บทความปริทรรศน์ บทความวิทยานิพนธ์ (ระดับปริญญาเอก/โท) เป็นต้น
- 3) บทวิจารณ์หนังสือ

2. สาขาเนื้อหาของบทความที่รับตีพิมพ์

- 1) สาขาวิชาภาษาอังกฤษ
- 2) สาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ
- 3) สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์
- 4) สาขาวิชาภาษาจีนและภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
- 5) สาขาวิชาภาษาไทย
- 6) สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน
- 7) สาขาวิชาจิตวิทยา
- 8) สาขาวิชาทัศนศิลป์

- 9) สาขาวิชาดุริยางคศิลป์
- 10) สาขาวิชานิติศาสตร์
- 11) สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
- 12) สาขาวิชาภาษาอังกฤษศึกษา
- 13) สาขาวิชาพัฒนาสังคม
- 14) สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาค
- 15) สาขาอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

3. การเตรียมต้นฉบับ

ภาษา	ผู้เสนอผลงานสามารถเขียนบทความได้ทั้งบทความภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ แต่หากเป็นบทความภาษาอังกฤษแล้ว ควรได้รับการตรวจสอบความถูกต้องด้านไวยากรณ์จากผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษโดยเฉพาะ บทความภาษาอังกฤษควรมีบทคัดย่อเป็นภาษาไทย ทั้งนี้ ควรหลีกเลี่ยงการเขียนภาษาอังกฤษปนกับภาษาไทย เว้นแต่ในกรณีเขียนภาษาอังกฤษเพื่ออธิบายศัพท์ทางเทคนิคแต่ให้ใส่วงเล็บด้วย
รูปแบบการเขียน	ผู้เสนอผลงานต้องพิมพ์ต้นฉบับด้วยโปรแกรม Microsoft word เท่านั้น ใช้ขนาดกระดาษ A4 (210 มม. x 297 มม.) หรือ (21 ซม. x 29.7 ซม.) หรือ (8.27 นิ้ว x 11.69 นิ้ว) และตั้งค่าน้ำกระดาษดังนี้ ด้านบน ห่างจากขอบกระดาษ 3.81 เซนติเมตร (1.5 นิ้ว) ด้านล่าง ห่างจากขอบกระดาษ 2.54 เซนติเมตร (1 นิ้ว) ด้านขวา ห่างจากขอบกระดาษ 2.54 เซนติเมตร (1 นิ้ว) ด้านซ้าย ห่างจากขอบกระดาษ 2.54 เซนติเมตร (1 นิ้ว)
จำนวนหน้า	ทุกประเภทบทความ ควรมีความยาวทั้งเรื่อง รวบรวมการอ้างอิง (APA Style) และบรรณานุกรมแล้ว ควรอยู่ในระหว่าง 10-15 หน้ากระดาษ
การย่อหน้า	ย่อหน้า ให้เริ่มห่างจากขอบเนื้อเรื่อง 1.25 เซนติเมตร ส่วนรายการอ้างอิง (APA Style) และบรรณานุกรมให้ห่างจากขอบเนื้อเรื่อง 1.25 เซนติเมตร
ลำดับหน้า	ลำดับหน้า ให้พิมพ์เลขหน้ากำกับทุกหน้าไว้ที่มุมด้านบนของกระดาษ โดยเริ่มนับหน้าที่ 1 ในหน้าแรกของบทความ เฉพาะหน้าแรกของบทความไม่ให้ใส่ตัวเลขกำกับไว้แต่ให้พิมพ์คำว่า หน้า 2 ในหน้าถัดไป และไล่ลำดับเลขหน้าจนจบเนื้อหาของบทความ
ลำดับเนื้อเรื่อง	ลำดับเนื้อเรื่อง ให้ใช้เลขกำกับบทหน้าเป็นหัวข้อหมายเลข 1 และส่วนหัวข้อย่อยให้ใช้เลขระบบทศนิยมกำกับหัวข้อย่อย แต่ไม่ควรเกิน 3 จุดเลขทศนิยม เช่น 1.1 , 1.1.1 เป็นต้น และหัวข้อย่อยลำดับถัดไปให้ใช้วงเล็บกำกับ เช่น 1) , 1.1) เป็นต้น และลำดับถัดไป เช่น (1), (2) เป็นต้น

รูปแบบการเขียน	คำภาษาไทยและภาษาอังกฤษให้ใช้ตัวอักษร TH thaisarabunPSK และมีรูปแบบการเขียนดังนี้
	- ชื่อเรื่อง ขนาดอักษร 18 รูปแบบอักษร ตัวหนา - ชื่อผู้เขียน ขนาดอักษร 16 รูปแบบอักษร ตัวธรรมดา - บทคัดย่อ ขนาดอักษร 16 รูปแบบอักษร ตัวธรรมดา - คำสำคัญ ขนาดอักษร 16 รูปแบบอักษร ตัวธรรมดา - ชื่อหัวข้อต่างๆ ขนาดอักษร 16 รูปแบบอักษร ตัวหนา - เนื้อหาทั้งหมด ขนาดอักษร 16 รูปแบบอักษร ตัวธรรมดา - บรรณานุกรม ขนาดอักษร 16 รูปแบบอักษร ตามคำแนะนำการเขียน - รายการอ้างอิง ขนาดอักษร 16 รูปแบบอักษร ตามคำแนะนำการเขียน

4. ส่วนประกอบของบทความ

4.1 บทความวิจัย

1) **ชื่อเรื่อง:** ชื่อเรื่องให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2) **ชื่อผู้เขียนบทความ:** ชื่อผู้เขียนบทความให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และให้มีรายการอ้างอิง (APA Style) ระบุตำแหน่งทางวิชาการ ชื่อและที่อยู่สถาบันที่สังกัดของผู้เสนอผลงาน

3) **บทคัดย่อ :** เป็นการกล่าวถึงเนื้อความที่ศึกษาทั้งเรื่องโดยย่อ ซึ่งเริ่มจากจุดมุ่งหมายของการศึกษา ตลอดจนผลของการศึกษาสรุปผลการศึกษา วิเคราะห์และตีความ และบทสรุปของการศึกษา โดยให้มีบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

4) **คำสำคัญ :** คำที่ถูกกำหนดขึ้นเพื่อเป็นตัวแทนของเนื้อหาสารสนเทศ โดยมาจากคำที่ปรากฏในบทความ ซึ่งจะระบุไว้ท้ายบทคัดย่อ ให้มีคำสำคัญภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และไม่ควรมีคำสำคัญเกิน 5 คำ

5) **บทนำ:** ประกอบด้วย

5.1) **ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา:** เป็นการกล่าวถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาตลอดจนเหตุผลอันมาสู่การศึกษาในเรื่องนี้

5.2) **วัตถุประสงค์:** เป็นการกล่าวถึงเหตุผลและจุดมุ่งหมายอันนำมาสู่การศึกษาในเรื่องนี้
ทั้งนี้ วัตถุประสงค์จะต้องมีความชัดเจนและสอดคล้องกับเรื่องที่ทำการศึกษา

5.3) **สมมติฐาน (ถ้ามี) :** เป็นการกล่าวถึงคำตอบสมมติในประเด็นปัญหาของเรื่องที่ทำการศึกษา ซึ่งผู้ทำการศึกษาได้กำหนดขึ้นไว้ล่วงหน้าอย่างมีเหตุผล เพื่อตอบจุดมุ่งหมายของเรื่องที่ทำการศึกษา

5.4) **ขอบเขตการวิจัยหรือการศึกษา:** เป็นการกล่าวถึงขอบเขตของเรื่องที่ทำการศึกษาหรือทำการศึกษา โดยจะต้องมีการระบุขอบเขต เช่น เชิงพื้นที่ เชิงปริมาณ เป็นต้น

5.5) ระเบียบวิธีการวิจัยหรือศึกษา: เป็นการกล่าวว่าการวิจัยหรือการศึกษาในเรื่องนี้ใช้รูปแบบใด มีการอธิบายและวิเคราะห์วิธีการวิจัยหรือการศึกษา โดยให้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

5.6) ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ: เป็นกล่าวถึงว่าผลของการเสนอผลงานในเรื่องนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ใดและในด้านใด

6) วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง : เป็นการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับโจทย์การศึกษา โดยอ้างถึงหลักการ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานที่ศึกษา

7) ผลการศึกษา: เป็นการกล่าวและวิเคราะห์ถึงปัญหาที่ต้องการศึกษา โดยใช้ทฤษฎีหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์ เพื่อศึกษาถึงความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ตลอดจนรายงานผลการศึกษาอย่างเป็นลำดับ ชัดเจน และได้ใจความ

8) อภิปรายผล เป็นการประเมินผลการวิจัย เพื่อให้เหตุผลยืนยันว่าผลการวิจัยที่น่าเชื่อถือถูกต้อง เป็นจริง

9) สรุปผลและข้อเสนอแนะ: เป็นการกล่าวให้เห็นว่าผลการศึกษาตรงกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และกล่าวถึงข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา ควรมีประเด็นคำถามเพื่อเป็นแนวทางสานต่อการศึกษาต่อไป

10) กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี): เป็นการกล่าวงานที่ศึกษาในเรื่องนี้ ได้รับการสนับสนุนหรือการช่วยเหลือจากบุคคลใด อย่างไร

11) บรรณานุกรมและรายการอ้างอิง: รายการอ้างอิงและบรรณานุกรมเป็นการแสดงแหล่งที่มาของข้อมูลเพื่อยืนยันความน่าเชื่อถือของข้อมูลในบทความ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านในการติดตามและตรวจสอบแหล่งที่มาได้ โดยใช้รูปแบบตามที่วารสารกำหนด

4.2 บทความวิชาการ

1) ชื่อเรื่อง: ชื่อเรื่องให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2) ชื่อผู้เขียนบทความ: ชื่อผู้เขียนบทความให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และให้มีรายการอ้างอิง (APA Style) ระบุตำแหน่งทางวิชาการ ชื่อและที่อยู่สถาบันที่สังกัดของผู้เสนอผลงาน

3) บทคัดย่อ: เป็นการกล่าวถึงเนื้อความที่ศึกษาทั้งเรื่องโดยย่อ ซึ่งเริ่มจากจุดมุ่งหมายของการศึกษา ตลอดจนผลการศึกษาและบทสรุปของการศึกษา โดยให้มีบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

4) คำสำคัญ: คำที่ผู้กำหนดขึ้นเพื่อเป็นตัวแทนของเนื้อหาสารสนเทศ โดยมาจากคำที่ปรากฏในบทความ ซึ่งจะระบุไว้ท้ายบทคัดย่อ ให้มีคำสำคัญภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และไม่ควรมีคำสำคัญเกิน 5 คำ

5) บทนำ: เป็นการกล่าวถึงความป็นมาและความสำคัญของปัญหา ตลอดจนเหตุผลอันนำมาสู่การศึกษาในเรื่องนี้ รวมถึงข้อมูลเชิงวิชาการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

6) เนื้อหา: เป็นการกล่าวถึงเนื้อหาที่ทำการศึกษาอย่างเป็นลำดับ ชัดเจน และได้ใจความ

7) สรุปผลและข้อเสนอแนะ: เป็นการกล่าวให้เห็นว่าผลการศึกษากับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และในกรณีที่มีข้อเสนอแนะ ให้กล่าวถึงข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา

8) บรรณานุกรมและรายการอ้างอิง: รายการอ้างอิงและบรรณานุกรมเป็นการแสดงแหล่งที่มาของข้อมูลเพื่อยืนยันความน่าเชื่อถือของข้อมูลในบทความ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านในการติดตามและตรวจสอบแหล่งที่มาได้ โดยใช้รูปแบบตามที่วารสารกำหนด

4.3 บทวิจารณ์หนังสือ

1) ชื่อผู้วิจารณ์: ชื่อผู้วิจารณ์ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และให้มีรายการอ้างอิง (APA Style) ระบุตำแหน่งทางวิชาการ ชื่อและที่อยู่สถาบันที่สังกัดของผู้วิจารณ์

2) ชื่อหนังสือที่วิจารณ์: ให้วิจารณ์หนังสือเป็นภาษาไทย

3) บทวิจารณ์หนังสือ: เป็นการกล่าวถึงข้อดีและข้อบกพร่องของเรื่องที่วิจารณ์ โดยชี้ให้เห็นจุดเด่นและจุดด้อยอย่างได้ใจความ พร้อมทั้งเสนอแนวทางแก้ไขให้ดีขึ้น โดยการวิจารณ์หนังสือต้องเป็นการวิจารณ์อย่างสร้างสรรค์

4) บรรณานุกรมและรายการอ้างอิง: รายการอ้างอิงและบรรณานุกรมเป็นการแสดงแหล่งที่มาของข้อมูลเพื่อยืนยันความน่าเชื่อถือของข้อมูลในบทความ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านในการติดตามและตรวจสอบแหล่งที่มาได้ โดยใช้รูปแบบตามที่วารสารกำหนด

ตัวอย่างการอ้างอิงท้ายบทความ (APA Style ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 6)

หนังสือ

1) ผู้แต่ง 1 คน

ไทย ชื่อ/สกุล./(ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป)./สถานที่พิมพ์:/
////////สำนักพิมพ์.

อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ./(ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป)./สถานที่พิมพ์:/
////////สำนักพิมพ์.

เช่น

อุมา สุคนธมาน. (2526). *การประถมศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุ
ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Apple, M. W. (2004). *Ideology and curriculum* (3rd ed.). Boston, MA: Routledge
Kegan Paul.

2) ผู้แต่ง 2 คน

ไทย ชื่อ/สกุล/และชื่อ/สกุล./(ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป)./สถานที่
////////พิมพ์:/สำนักพิมพ์.

อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ./&/สกุล,/อักษรย่อชื่อ./(ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่ 2
////////เป็นต้นไป)./สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์.

เช่น

ปรียานุช พิบูลสงคราม และ จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา. (2553). *ตามรอยพ่อ ชีวิตพอเพียง...สู่
การพัฒนาที่ยั่งยืน* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: โครงการวิจัยเศรษฐกิจ
พอเพียง สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์.

Certo S. C., & Peter, J. P. (1991). *Strategic management: Concept and applications*.
New York, NY: McGraw - Hill.

3) ผู้แต่ง 3-7 คน

ไทย ชื่อ/สกุลผู้แต่ง1./ชื่อ/สกุลผู้แต่ง2 (3,4,5,6),/และ/ชื่อ/สกุลผู้แต่ง7./(ปีพิมพ์)./
ชื่อ////////เรื่อง (พิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป)./สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์.
อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อผู้แต่ง1./สกุล,/อักษรย่อชื่อผู้แต่ง2 (3,4,5,6)/&/สกุล,/อักษร////////
ย่อชื่อผู้แต่ง7./(ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่อง./(พิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป)./สถานที่
////////พิมพ์:/สำนักพิมพ์.

เช่น

หิรัญ หิรัญประดิษฐ์, สุขวัฒน์ จันทรปรณิก และ เสริมสุข สลักเพชร. (2540). *เทคโนโลยีการผลิต
ทุเรียน*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

John, J.A., Whitaker, D., & Johnson, D. G. (2001). *Statistical thinking for managers*.
Boca Raton, FL: Chapman & Hall/CRC.

4) ผู้แต่ง 8 คนขึ้นไป

ไทย ชื่อ/สกุลผู้แต่ง1./ชื่อ/สกุลผู้แต่ง2 (3,4,5,6),/และ/ชื่อ/สกุลผู้แต่งคนสุดท้าย./(ปี////////
พิมพ์)./ชื่อเรื่อง./(พิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป)./สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์.
อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อผู้แต่ง1./สกุล,/อักษรย่อชื่อผู้แต่ง2 (3,4,5,6)/&/สกุล,/อักษร
////////ย่อชื่อผู้แต่งคนสุดท้าย./(ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่อง./(พิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป)./
////////สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์.

เช่น

นพรัตน์ เศรษฐกุล, เอกชัย เอกทัพพ์, พงศ์ธร บรรณโสภิชฐ์, ชยุตม์ สุขทิพย์, ปรีชา วิทย์พันธุ์, จีร
ศักดิ์ แสงศิริ, ...ดาริน รุ่งกลิ่น. (2552). *ระบบสารสนเทศทั้งภูมิศาสตร์ลุ่มน้ำปาก
พนัง: การจัดการพื้นที่ป่าต้นน้ำในลุ่มน้ำปากพนังเพื่อรักษาสภาพแวดล้อมและระบบ
นิเวศ*. นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.

Mercer, D. W., Kent, A., Nowiki, S. D., Mercer, D., Squier, D., Choi, W., ...Morgan, C.
(2004). *Beginning PHP5*. Indianapolis, IN: Wiley.

บทความบรรณาธิการ

ไทย ชื่อ/สกุล/(ปีพิมพ์)/ชื่อบทความ/ในชื่อ/สกุลบรรณาธิการ/(บ.ก.)/ชื่อหนังสือ/
 ///// (น./เลขหน้า)/สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์.
อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ/(ปีพิมพ์)/ชื่อบทความ./In/ตัวย่อชื่อ./สกุล/(Ed. หรือ Eds.),/
 /////ชื่อหนังสือ/(p./ หรือ pp./เลขหน้า)/สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์.

เช่น

จุมพล พูลภัทรชีวิน. (2540). การวิจัยอนาคตแบบ EDR. ใน ทิศนา แคมมณี และ สร้อยสน
 สกลรัตน์ (บ.ก.), *แบบแผนและเครื่องมือการวิจัยทางการศึกษา*
 (น. 1-18). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Pianta, R. C., Rimm-Kaufman, S. E., & Cox, M. J. (1999). Introduction: An ecological
 approach to kindergarten transition. In R. C. Pianta & M. J. Cox (Eds.),
The transition to kindergarten (pp. 3-12). Baltimore, MD: Paul Brookes.

วารสาร

ไทย ชื่อ/สกุล/(ปีพิมพ์)/ชื่อบทความ/ชื่อวารสาร,/เลขของปีที่(เลขของฉบับที่),/เลขหน้า.
อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ/(ปีพิมพ์)/ชื่อบทความ/ชื่อวารสาร,/เลขของปีที่(เลขของฉบับที่),/
 /////เลขหน้า.

เช่น

มานะ สินธุวงษานนท์. (2549). ปัจจัยส่งเสริมการจัดการศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนในภาค
 ตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารศึกษาศาสตร์*, 18(2), 115-116.

Chawla, L. (1994). Editor's note. *Children's Environment*, 2(11), 3.

หนังสือพิมพ์

ไทย ชื่อ/สกุล/(ปี,/วัน/เดือน)/ชื่อบทความ/ชื่อหนังสือพิมพ์,/น./เลขหน้า.
อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ/(ปี,/เดือน/วัน)/ชื่อบทความ/ชื่อหนังสือพิมพ์,/p/ หรือ
 /////pp./เลขหน้า.

เช่น

กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา. (2548, 13 ธันวาคม). แผนพัฒนา
คุณภาพและมาตรฐานอุดมศึกษาในช่วงระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2549-2553). *มติชน*
รายวัน, น. 6.

Thianthongdee, K. (2011, April 26). Online marketing for hotels and tourism. *The Nation*, p. 64.

วิทยานิพนธ์

ไทย ชื่อ/สกุล./(ปีที่เผยแพร่)./ชื่อเรื่อง/(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทหรือ
//////วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีบัณฑิต)/ชื่อสถาบัน,/สถานที่พิมพ์.
อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ./ชื่อเรื่อง/(Doctoral dissertation หรือ master's thesis)./
//////ชื่อสถาบัน,/สถานที่พิมพ์.

เช่น

มนต์ชัย มั่นวสิน. (2552). แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน: การบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตร
นารีของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครปฐม (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต).
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. กรุงเทพฯ.

Sukharomana, R. (1998). *Willingness to pay for water quality improving: Difference between contingent valuation and averting expenditure model* (Doctoral dissertation). University of Nebraska Lincoln. USA.

เว็บไซต์

ไทย ชื่อ/สกุลผู้เขียน./(ปีที่เผยแพร่)./ชื่อบทความ./สืบค้น/วัน/เดือน/ปี,/จาก/URL
อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อผู้เขียน./(ปีที่เผยแพร่)./ชื่อบทความ./Retrieved/เดือน/วัน/ปี,/
//////from/URL

เช่น

กรมทรัพย์สินทางปัญญา. (2557). แผนยุทธศาสตร์ทรัพย์สินทางปัญญา พ.ศ. 2556 – 2559.
สืบค้น 9 มิถุนายน 2559, จาก

[http://www.ipthailand.go.th/ipthailand/index.php?option=com_content&
task=view&id=2084&Itemid=183](http://www.ipthailand.go.th/ipthailand/index.php?option=com_content&task=view&id=2084&Itemid=183)

University of Wisconsin System. (1985). *Patent policy (G34)*. Retrieved June 9, 2017,
from [http://www.uwsa.edu/fadmin/
gapp/gapp34.htm](http://www.uwsa.edu/fadmin/gapp/gapp34.htm)

การสัมภาษณ์

ไทย ชื่อ/สกุล/(ปี,/วัน/เดือน)/[วิธีการสื่อสาร]/สัมภาษณ์โดยชื่อ/สกุล/
////////ตำแหน่ง(ถ้ามี)/สถานที่.

อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ/(ปี,/เดือน/วัน)/[Tape recording]/Interviewed by/
////////อักษรย่อชื่อ/สกุล/[วิธีการสื่อสาร]/ตำแหน่งของผู้ถูกสัมภาษณ์,/ //////////สถานที่.

เช่น

พระมหาประสระ สมาจาโร (สังขรัตน์). (2554, 16 ธันวาคม). สัมภาษณ์โดย

एमอัชฌา วัฒนบุรานนท์. รองเจ้าอาวาสวัดสวนพลู, กรุงเทพมหานคร.

Smith, M. B. (1998, August 12). Interviewed by C. A. Kiesler. [Tape recording].

President's Oral History Project, American Psychological Association. APA
Archives, Washington, DC.

ตัวอย่างการอ้างอิงในบทความ (APA Style ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 6)

การอ้างอิงในเนื้อหาจะใช้ระบบนาม-ปี โดยมีรูปแบบการเขียนดังนี้

ในกรณีข้อมูลนาม-ปี อยู่หน้าข้อความ	
ไทย ชื่อ/สกุล/(ปี)	อังกฤษ สกุล/(ปี)
ในกรณีข้อมูลนาม-ปี อยู่ท้ายข้อความ	
ไทย (ชื่อ/สกุล,/ปี)	อังกฤษ (สกุล,/ปี)

เช่น

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ และคณะ (2548) ได้วิจัยเรื่อง...

...และมหาวิทยาลัยตามแนวคิดของ Bernard and Krupat (1994) ประกอบ...

...และกำหนดระยะจบการศึกษา สอนทั้งวิชาสามัญและศาสนา (วีระศักดิ์ จันทร์ส่องแสง, 2546)

...ทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต (Eker, Arkar, & Yaldiz, 2000) จึงเป็น...

ถ้ามีการอ้างอิงมากกว่าสองแหล่ง ให้เขียนดังนี้

ในกรณีข้อมูลนาม-ปี อยู่หน้าข้อความ	
ไทย ชื่อ/สกุล/(ปี)/และ/ชื่อ/สกุล/(ปี)	อังกฤษ สกุล/(ปี)/and/สกุล/(ปี)
ในกรณีข้อมูลนาม-ปี อยู่ท้ายข้อความ	
ไทย (ชื่อ/สกุล,/ปี;/ชื่อ/สกุล,/ปี)	อังกฤษ (สกุล,/ชื่อ./ปี;/สกุล,/ชื่อ./ปี)

เช่น

...สอดคล้องกับผลการศึกษาของมานะ นาคำ (2549) และ สีสามรณ์ บัวสาย (2548)...

...หรือถึงแก่ชีวิต (ศรีวรรณ มีคุณ, 2548; เพิ่มพูน แพนศรี, 2551)

ถ้าเป็นการอ้างอิงจากหนังสือเล่มอื่นอีกทอดหนึ่ง ให้เขียนดังนี้

ในกรณีข้อมูลนาม-ปี อยู่หน้าข้อความ	
ไทย ชื่อ/สกุล/(อ้างถึงใน/ชื่อ/สกุล,/ปี)	อังกฤษ สกุล,/ชื่อ./(cited in/สกุล,/ชื่อ,/ปี)
ในกรณีข้อมูลนาม-ปี อยู่ท้ายข้อความ	
ไทย (ชื่อ/สกุล,/อ้างถึงใน/ชื่อ/สกุล,/ปี)	อังกฤษ (สกุล,/ชื่อ./cited in/สกุล,/ชื่อ,/ปี)

เช่น

...ซึ่ง Sobahle (อ้างถึงใน สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2554)...

ถ้ามีการนำข้อความหรือคำพูดของผู้เขียนมาทั้งหมดโดยไม่ได้มีการปรับเปลี่ยน ให้ทำการใส่เครื่องหมายคำพูด (“ ”) และใส่เลขหน้าดังตัวอย่าง

พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 มาตรา 3 หน้า 1-2 กล่าวไว้ว่า “ให้ยกเลิกความในบทนิยาม...” หรือ

“...คืบแกโรงเรียนนั้น” (พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน ฉบับที่ 2, 2554, หน้า 7)
สำหรับการสัมภาษณ์ ให้เขียนดังนี้

ในกรณีข้อมูลนาม-ปี อยู่หน้าข้อความ

ไทย ชื่อ/สกุล/(สัมภาษณ์,/วัน/เดือน/ปี)

อังกฤษ ชื่อ/สกุล/(personal communication [วิธีการสื่อสาร (ถ้ามี)],/เดือน/วัน,/ปี)

ในกรณีข้อมูลนาม-ปี อยู่ท้ายข้อความ

ไทย (ชื่อ/สกุล,/สัมภาษณ์,/วัน/เดือน/ปี)

อังกฤษ (ชื่อ/สกุล,/(personal communication [วิธีการสื่อสาร (ถ้ามี)],/เดือน/วัน,/ปี)

เช่น

ชัยฤทธิ์ ยนต์เปี่ยม (สัมภาษณ์, 26 กรกฎาคม 2549)

T. K. Lutes (personal communication, April 18, 2001)

3.81 ឆម.

รูปแบบตัวอักษร TH
SarabunPSK ขนาด 16

บทคัดย่อ

◀-----▶

[illegible]

2.54 ឆម.

ព័ត៌មានផ្ទៃក្នុងសម្រាប់ប្រើប្រាស់ផ្ទៃក្នុងតែប៉ុណ្ណោះ

XX
XX

XX
XX

ព័ត៌មានផ្ទៃក្នុងនៃការងាររបស់អង្គភាពនេះមិនមែនជាផ្នែកនៃការសិក្សាស្រាវជ្រាវ
 របស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ហើយមិនត្រូវបានប្រើប្រាស់ក្នុងការសិក្សាស្រាវជ្រាវនោះទេ

สุรินทร์: สถาบันราชภัฏสุรินทร์.

Email:

2.54 ซม.

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
Journal of Humanities and Social Loei Rajabhat University

แบบฟอร์มเสนอบทความเพื่อรับพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว).....

วุฒิการศึกษาชั้นสูงสุด.....ตำแหน่งวิชาการ (ถ้ามี).....

สถานะผู้ส่งบทความ

☐ อาจารย์/นักวิจัย ☐ บุคคลทั่วไป ตำแหน่ง.....สังกัด.....

☐ นิสิต/นักศึกษา ชื่อปริญญา.....

หน่วยงาน

.....
.....

ขอส่ง ☐ บทความวิชาการ ☐ บทความวิจัย ☐ บทความวิจารณ์หนังสือ
☐ อื่นๆ(ระบุ).....

สาขาของบทความ.....

ชื่อบทความ (ไทย).....

.....
(อังกฤษ).....
.....

ชื่อผู้เขียนร่วม 1.

2.

3.

ที่อยู่ติดต่อได้สะดวก บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ซอย..... ถนน.....

ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์.....

เบอร์โทรศัพท์ที่สามารถติดต่อไป.....

E-mail :

Facebook : Line :

สิ่งที่ส่งมาด้วย : ☐ ไฟล์ Microsoft ☐ ไฟล์ PDF ☐ CD ☐ อื่นๆ(ระบุ).....

/ข้าพเจ้าขอรับรอง...

ข้าพเจ้าขอรับรองบทความที่เสนอตีพิมพ์ในวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ดังนี้

1. บทความที่เสนอตีพิมพ์ไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารใดๆ มาก่อน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

2. บทความที่เสนอตีพิมพ์ไม่ได้อยู่ระหว่างการนำเสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารใดๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

3. เนื้อหาของบทความ ทั้งข้อความ รูปภาพ ทั้งหมดที่ปรากฏขอรับรองว่าเป็นผลงานของข้าพเจ้า ในกรณีที่มีการอ้างอิงผลงานจากผู้อื่น ข้าพเจ้าได้ดำเนินการตามจรรยาบรรณทางการวิจัยทุกประการ กรณีมีการละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้อื่น ข้าพเจ้าขอรับผิดชอบแต่เพียงผู้เดียว

4. ข้าพเจ้ายอมรับเงื่อนไขการพิจารณาบทความ และยินยอมปรับแก้บทความตามคำแนะนำของ

ผู้ทรงคุณวุฒิหรือตามที่กองบรรณาธิการเห็นสมควร

5. ข้าพเจ้าขอมอบลิขสิทธิ์บทความที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ให้แก่คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ลงนามผู้เขียนคนที่ 1

(.....)

วันที่

ลงนามผู้เขียนคนที่ 2

(.....)

วันที่

หมายเหตุ: โปรดระบุชื่อทุนวิจัย (ถ้ามี)

สำหรับเจ้าหน้าที่

เอกสารประกอบการพิจารณาบทความ

☐ บทความ 3 ชุด (2 ชุดไม่มีชื่อผู้เขียนและหน่วยงาน และ 1 ชุดมีข้อมูลครบ)

☐ แบบฟอร์มส่งบทความเพื่อเผยแพร่ 1 ชุด

รับบทความจากผู้เขียน วันที่..... ผู้รับ.....

กองบรรณาธิการวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
234 ถนนเลย - เชียงคาน ตำบลเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดเลย 42000
โทร.0-04283-5230 ต่อ 43100